

УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Робота допущена до захисту
Зав. кафедри
Зінукова Наталія Вікторівна
Д. пед. н., доцент

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

**ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У ХУДОЖНЬОМУ
ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Т. ДРАЙЗЕРА «ФІНАНСИСТ»)**

Студентки
Герченової Ірини Володимирівни
ОПП Переклад (англійська)
Спеціальність 035 Філологія
Керівник дипломної роботи
Степанова Ганна Аркадіївна
доктор філологічних наук,
професор

Дніпро
2021

**УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри Зінукова Н.В.

д. пед. наук, доцент

« 01 » вересня 2020 р.

ЗАВДАННЯ

**на кваліфікаційну роботу
здобувачу денної форми навчання
освітнього ступеня «магістр» ОПП Переклад (англійська) спеціальності 035 Філологія
Герченової Ірини Володимирівни**

Тема кваліфікаційної роботи «Особливості перекладу українською мовою економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі (на матеріалі роману Т. Драйзера «Фінансист»)».

Керівник кваліфікаційної роботи Степанова Ганна Аркадіївна, доктор філологічних наук, професор.

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи		Підписи
		за планом	фактично	
1	Закріплення керівника кваліфікаційної роботи	02.09.2020	02.09.2020	
2	Вибір та обговорення теми кваліфікаційної роботи	03.09.2020	03.09.2020	
3	Остаточне затвердження теми кваліфікаційної роботи	24.10.2020	24.10.2020	
4	Одержання завдання на кваліфікаційну роботу у наукового керівника	03.09.2020	03.09.2020	
5	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	28.09.2020	28.09.2020	
6	Виконання першого розділу	30.10.2020	30.10.2020	
7	Виконання другого розділу	30.11.2020	30.11.2020	
8	Виконання третього розділу	22.12.2020	22.12.2020	
9	Оформлення висновків і рекомендацій	30.12.2020	30.12.2020	
10	Оформлення роботи, одержання відзиву	08.01.2021	08.01.2021	
11	Попередній захист кваліфікаційної роботи	11.12.2021	23.12.2020	
12	Захист кваліфікаційної роботи	14-16.2021	28.01.2021	

Дата видачі завдання «02» вересня 2020 р.

Здобувач _____

Керівник кваліфікаційної роботи _____

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р. Зав. кафедри _____

Н. В. Зінукова

ВІДГУК КЕРІВНИКА

на кваліфікаційну роботу за темою «Особливості перекладу українською мовою економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі (на матеріалі роману Т. Драйзера «Фінансист»)».
Студентки Герченової Ірини Володимирівни
Спеціальність Філологія (Переклад) (Англ) 035

Оцінка окремих складових кваліфікаційної роботи:

1. **Оформлення роботи** (не більше 10 балів) - _____
(відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим університетом вимогам: кількість сторінок; оформлення титульного листа, рисунків, таблиць, діаграм, посилань, списку літератури тощо)

2. **Своєчасність подання окремих елементів роботи керівнику** (кожний своєчасно поданий елемент дає по 5 балів, не більше 20 балів) - _____

3. **Теоретичний та аналітичний аспекти роботи** (не більше 25 балів) з них:

- **Структура та логічність побудови роботи** - _____
(відповідність змісту назви теми, наявність та зміст Вступу; виділення 3-4 глав, в кожній із яких – по 2-3 параграфи, наявність та зміст Висновків, логіка побудови роботи в цілому та в межах окремих розділів)

- **Фактичний матеріал** - _____
(наявність фактичного матеріалу, в тому числі зібраного здобувачем за допомогою лінгвістичного аналізу)

- **Використання лінгвістичних методів аналізу** - _____

- **Використання літератури** - _____
(масштаби представлення в роботі сучасних досліджень даної проблематики, критичність аналізу публікацій та підходів, представлених в літературі та інших інформаційних джерелах)

- **Повнота та деталізація** (ступінь повноти та деталізації при розкритті основних аспектів теми роботи) _____

4. **Практична реалізація результатів дослідження** (не більше 20 балів) - _____

(наявність та ступінь обґрунтованості рекомендацій та пропозицій, викладених в роботі та відбиваючих власний погляд студента)

5. **Оцінка попереднього захисту** (не більше 25 балів) _____

Додаткові думки та загальний висновок керівника _____

Загальна оцінка (не більше 100 балів) _____

Дата оформлення відгуку _____

**КЕРІВНИК
кваліфікаційної роботи**

(П.І.Б. керівника, вчений ступінь,
наукове звання)

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Темою даної роботи є особливості перекладу українською мовою економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі (на матеріалі роману Т. Драйзера «Фінансист»). Ця тема є актуальною, адже на сьогоднішній день все ще існує необхідність у системному дослідженні особливостей та проблем перекладу українською мовою економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі, адже це питання є доволі складним та комплексним. У даній роботі ми проаналізуємо основні способи перекладу англійських термінів у художньому дискурсі.

Метою даної роботи є дослідження способів перекладу українською мовою англійських економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі.

У рамках цієї роботи було досліджено теоретичні наукові роботи, дібрано, перекладено та проаналізовано 200 прикладів вживання термінів у художньому дискурсі.

SUMMARY

The subject of the diploma paper is the peculiarities of the translation of economic and legal terms in artistic discourse into Ukrainian (based on Theodore Dreiser's novel *The Financier*). The problem is of great importance as nowadays there is still a need for a systematic study of the features and problems of translation of economic and legal terms in artistic discourse into Ukrainian, because this issue is quite complex. In this diploma paper, we will analyse the main ways of translating English terms in artistic discourse.

The purpose of this work is to identify the ways of translating English economic and legal terms in artistic discourse into Ukrainian.

Within the framework of this diploma paper, we researched theoretical scientific works, selected, translated and analysed 200 examples of the use of terms in artistic discourse.

АННОТАЦИЯ

Темой данной работы является особенности перевода на украинский язык экономических и юридических терминов в художественном дискурсе (на материале романа Т. Драйзера «Финансист»). Эта тема является актуальной, ведь на сегодняшний день все еще существует необходимость в системном исследовании особенностей и проблем перевода на украинский язык экономических и юридических терминов в художественном дискурсе, ведь этот вопрос является довольно сложным и комплексным. В данной работе мы проанализируем основные способы перевода англоязычных терминов в художественном дискурсе.

Целью данной работы является исследование способов перевода на украинский язык англоязычных экономических и юридических терминов в художественном дискурсе.

В рамках этой работы были исследованы теоретические научные работы, подобраны, переведены и проанализированы 200 примеров употребления терминов в художественном дискурсе.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. КЛАСИФІКАЦІЯ, ФУНКЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ. ХУДОЖНІЙ ДИСКУРС.....	7
1.1. Термінологія у художньому дискурсі як об’єкт лінгвістичних досліджень.....	7
1.2. Термін його функції та класифікації	13
1.3. Особливості художнього дискурсу.....	23
1.4. Проблеми перекладу термінів українською мовою у художньому дискурсі.....	31
РОЗДІЛ 2. АНГЛОМОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ ТЕРМІНИ У ТЕКСТАХ ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ.....	39
2.1. Прості економічні та юридичні терміни-іменники.....	39
2.2. Прості економічні та юридичні терміни-дієслова.....	53
2.3. Економічні та юридичні субстантивні терміни-словосполучення	57
2.4. Економічні та юридичні дієслівні терміни-словосполучення.....	68
РОЗДІЛ 3. ЗАСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ.....	72
3.1. Лексичний еквівалент.....	72
3.2. Аналог.....	83
3.3. Транскодування (транскрипція та транслітерація).....	90
3.4. Дослівний переклад (калькування).....	94
3.5. Контекстуальна заміна.....	96
3.6. Описовий переклад.....	97
3.7. Комбінований переклад.....	100
ВИСНОВКИ.....	106
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	112

ДОДАТОК. ПРИКЛАДИ ВЖИВАННЯ АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Т. ДРАЙЗЕРА «ФІНАНСИСТ»)	1
--	---

ВСТУП

Питання вивчення аспектів художнього дискурсу цікавило і продовжує цікавити багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття була проведена значна кількість наукових досліджень стосовно художнього дискурсу. Зокрема, С.Б. Аюпова, І.А. Бехта, І.М. Колегаєва, В.Г. Ніконова, Н.С. Олизько зверталися до вивчення даного питання у своїх наукових роботах. Художній дискурс розрахований на особливий тип реципієнтів та має особливу мету, тому він часто набуває дискусійного характеру.

Цікавим є вживання термінології у художніх текстах. Терміни притаманні науковому, економічному, юридичному та іншим видам дискурсу, а тому у художньому дискурсі вони набувають нових властивостей та виконують відмінні функції. Завдяки цьому проблеми використання термінів у художньому дискурсі становлять значний інтерес серед науковців. Зокрема, К.Л. Ріхтер, В. Карпова, Т. Катиш, Т. Молодід, О. Пономарів та інші.

Вітчизняні та зарубіжні науковці-лінгвісти зробили значний внесок у вивчення термінології, сформулювали поняття терміну розглянувши різні його аспекти, класифікували терміни за різними ознаками. Серед вітчизняних робіт у галузі термінології можна виділити зокрема роботи таких вчених, як В.В. Виноградов, Г.Й. Винокур, О.В. Суперанська, Д.С. Лотте, О.М. Толикіна, В.М. Лейчик, І.С. Квітко, Ю.Д. Апресян, С.В. Гриньов та інші.

Переклад термінів у художньому дискурсі також викликають серйозну зацікавленість серед учених-філологів, адже це доволі складне та багатоаспектне питання. Проблемами перекладу термінів у художніх творах займаються Т.К. Молодід, В.Л. Карпова, Є.В. Панаєва, Т.В. Катиш та інші.

Актуальність даного дослідження зумовлена тим, що існують поодинокі роботи, у яких дослідили особливості та проблеми перекладу

українською мовою економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі, проте системного дослідження поки що не існує.

Об'єктом дослідження виступає художній дискурс (на матеріалі роману Т. Драйзера «Фінансист»).

Предметом дослідження є особливості перекладу англomовних юридичних та економічних термінів українською мовою у художньому дискурсі.

Метою є дослідження способів перекладу українською мовою англomовних економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі.

Задля досягнення цієї мети були поставлені наступні завдання:

- дослідити стан вивченості категорії терміна, проаналізувати поняття «термін» у лінгвістиці;
- визначити особливості англomовного та україномовного економічного та юридичного дискурсів;
- визначити особливості англomовних та україномовних економічних та юридичних термінів;
- проаналізувати особливості художнього дискурсу;
- проаналізувати особливості перекладу англomовних економічних та юридичних термінів українською мовою у художньому дискурсі;
- визначити найбільш адекватні способи перекладу англomовних економічних та юридичних термінів українською мовою у художньому дискурсі.

Для досягнення поставленої мети і вирішення поставлених завдань використовуються описовий метод (для описання характеристик терміну та художнього дискурсу), метод компонентного (для визначення компонентів терміну), трансформаційного (для виявлення трансформацій під час перекладу), дистрибутивного (для розподілення за способом перекладу) аналізу, а також описовий, метод лінгвістичного аналізу та статистичний метод.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що вперше проводиться системне дослідження способів перекладу українською мовою економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі.

Теоретичне значення даної роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані у викладанні теорії та практики перекладу, термінології основної іноземної мови (англійської), порівняльній лексикології та стилістиці англійської та української мов. Також результати дослідження можна використовувати при написанні курсових і дипломних робіт та наукових статей.

Матеріалом дослідження став роман Теодора Драйзера «Фінансист».

Під час дослідження використовувалися такі методи: метод лінгвістичного відбору, порівняння та систематизації термінів, а також метод логічного аналізу, зіставний метод для порівняння термінів оригіналу та перекладу, метод математичної статистики для забезпечення валідності даної роботи.

Апробація роботи. Результати дослідження було представлено на VII Міжнародній науково-практичній конференції студентів і молодих вчених «Молодь України в контексті міжкультурної комунікації».

Структура і обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, основної частини, яка поділена на три розділи, загальних висновків, списку використаних джерел та додатку. Загальний обсяг дипломної роботи – 151 сторінка, основний текст дипломної роботи – 109 сторінок. Список використаних джерел налічує 74 найменування. Список джерел ілюстративного матеріалу налічує 1 найменування.

РОЗДІЛ 1

КЛАСИФІКАЦІЯ, ФУНКЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ. ХУДОЖНІЙ ДИСКУРС

1.1. Термінологія у художньому дискурсі як об'єкт лінгвістичних досліджень

Кінець ХХ – початок ХХІ століття відзначився розвитком літератури, появою нових течій та напрямів, пошуком нових принципів організації тексту, тому вивчаючи художній дискурс, науковці часто звертаються до художніх текстів саме цього періоду.

Художній дискурс завжди викликав значний інтерес серед найвидатніших філологів (і літературознавців, і лінгвістів). У цій області розвивалася дослідницька думка протягом усього ХХ століття. Зокрема, С.Б. Аюпова [3], І.А. Бехта [9], І.М. Колегаєва [27], В.Г. Ніконова [45], Н.С. Олизько [47] зверталися до вивчення даного питання у своїх наукових роботах.

Н.З. Нормуродова наголошує, що художній дискурс представляє одну з форм культури і саме він є носієм соціальної, естетичної та емоціональної інформації. Культурна інформація по-різному представлена у різних типах тексту, а тому найважливішими типами є ті, у яких відображена інтелектуальна і духовна сфера людської діяльності в поєднанні з авторською думкою, роздумами тощо. Учена також підкреслює, що інтерпретація таких текстів потребує культурологічної компетенції, знань національних культурних цінностей [46, с. 14].

Лінгвіст Н.Л. Галєєва пише: «Текст, що містить параметр художності, пробуджує рефлексію, що приводить до утворення деякого простору розуміння, де рефлексія фіксується у вигляді духовних сутностей - смислів та

ідей, які, в свою чергу, здатні збагачувати духовний простір людини. Під духовним простором розуміється при цьому сукупність смислових, ідейних парадигм, цінностей, почуттів, уявлень, знань, понять, віри, загальнокультурних феноменів» [16, с. 90].

На думку В. Є. Халізева «текст літературного твору становить єдність двох нерозривних ліній: це, по-перше, ланцюг словесних позначень внесловесної реальності і, по-друге, ряд чийхось (оповідач, ліричному героєві, персонажам) висловлювань» [64, с. 99].

В.Ю. Сікорська зазначає, що «Художня література здатна трансформувати, переосмислювати інформацію, не обмежуючись рамками використання одиниць мови, що належать до певних часових зрізів, до соціальних та територіальних видозмін. Для мови художньої літератури характерна стильова взаємодія, що й вирізняє твори художньої літератури з-поміж інших текстів. Мова художніх творів сьогодні не обмежується традиційними тропами та стилістичними фігурами» [59, с. 201], а «...наповнює естетичним змістом безобразні мовні елементи, перетворює їх у систему художньо-мовного бачення світу» [23, с. 301].

Художній дискурс розрахований на особливий тип реципієнтів та має особливу мету, тому він часто набуває дискусійного характеру. Традиційний підхід до аналізу художнього тексту передбачає вивчення текстових одиниць, граматичних категорій, зв'язків і стилістичних засобів [20]. Але Н. Кондратенко підкреслює, що «...для дослідження художнього дискурсу недостатньо враховувати лише власне текстові параметри. Потрібно проаналізувати прагматичну настанову автора. Створення й функціонування художнього твору, втіленому в художньому тексті, уможливлено завдяки екстралінгвальним конвенціям, що розкривають зв'язок між текстом і світом» [30, с. 6-7]. Тут стикаються інтереси. Питання про межі лінгвістичного і літературознавчого аналізу. Вирішення питання залежить від того, як ми розуміємо, що таке художній текст і яку мету ми хочемо досягти, коли звертаємося до нього. Різноманітні точки зору, висловлені з цього

приводу можна узагальнити, звівши їх до 4-х основних точок зору, кожна з яких містить аспект істини.

1. Характеризує філологію і лінгвістику 19 - початку 20 (як периферійного) століття. Мова художньої літератури ототожнюється з літературним і загальнонаціональною мовою. Не проводяться межі між художніми текстами та іншими. Художні тексти аналізуються з точки зору граматичних та синтаксичних форм. У ранніх роботах 20-х років Виноградов часто вживає слово «пам'ятник» щодо художніх. Мінус цього підходу полягає у тому, що художню мову розглядають з точки зору нормативності, до уваги береться специфіка художнього тексту і мови художньої літератури.
2. Мова художньої літератури ототожнюється з загальнонаціональною мовою, але за іншим критерієм: будь-яке використання мови є творчим.
3. Мова художньої літератури протиставлена загальнонаціональній та літературній мові. Дослідження художніх текстів, індивідуально-авторських стилів - поза компетенцією стилістики. Специфіка художнього тексту по відношенню до функціональних стилів та розмовного дискурсу ніби стирається, тому художній текст і дискурс повинен розглядатися як один з функціональних стилів. Стилїстика мови - перш за все те, що належить системі мови в цілому, носіям всього соціуму. А те, що є в художньому тексті, належить автору, індивідуальній мові, індивідуальному дискурсу, тому вивчення ідіостилю не повинно входити в стилістику конкретної мови. Між художньою і повсякденною мовою є багато спільного: стилістичні засоби, експресія.
4. Мова художньої літератури і загальнонаціональна літературна мова - різні мови, але обидві можна вивчати за допомогою лінгвістичного аналізу і лінгвістичного вивчення. Ця точка зору стала найбільш поширеною у ХХ столітті.

Г.Хуїян зазначає, що «у наш час визначення особливостей дискурсу художнього твору представляє особливу цінність. За своєю сутністю

художній дискурс містить у собі відбиток культури на певному етапі розвитку суспільства. Дискурс художньої літератури сприяє в першу чергу концептуалізації знань, що дозволяє використовувати їх в зв'язку з подальшим призначенням [20].

Щодо художнього дискурсу І. Бехта пише: «Як вербалізованій діяльності авторського мовомислення, художньому дискурсу властиві мовний і мовнокогнітивний плани вияву. Перший, пов'язаний з мовою, маніфестується в мовних засобах і експлікується у створених художніх текстах – дискурс як результат. Інший, пов'язаний з мовною свідомістю, зумовлює вибір мовних засобів, впливає на творення і сприйняття художніх текстів, виявляючись у контексті і передумові – дискурс як процес. З огляду на результат художній дискурс постає безмежною сукупністю художніх текстів, породжених при комунікації» [10, с. 245].

В.П Руднев у своїй науковій роботі структуровано подає наступні тези щодо художнього дискурсу:

1. «Всі елементи художнього дискурсу є системно взаємопов'язаними (теза класичної структурної поетики [Лотман 1972]).
2. Зв'язки між елементами художнього дискурсу носять міжрівневий характер (теза постструктуралістського підходу до тексту, наприклад, мотивного аналізу [Гаспаров 1995]).
3. У художньому дискурсі немає випадкових одиниць - найбільш випадкове може виявитися найбільш закономірним (теза класичного психоаналізу [Фрейд 1990а]).
4. За поверхневими проявами структури художнього дискурсу лежать його глибинні прояви, які є більш фундаментальними (теза генеративної лінгвістики [Хомський 1962; Росс 1976]).
5. Значення художнього висловлювання визначається соціокультурним контекстом його вживання (теза аналітичної філософії [Вітгенштейн 1994] та теорії мовних актів [Остін 1986; Серль 1986]).

6. Те, що є істинним в одному художньому світі, може бути помилковим в іншому і *vice versa* (теза семантики можливих світів).

7. Художній дискурс являє собою діалог між його автором, читачем і дослідником (теза М.М. Бахтіна [Бахтін 1979] та лінгвістичної прагматики [Арутюнова-Падучева 1985; Степанов 1985]).

8. Основні фундаментальні опозиції, релевантні в сфері функціонування мистецького дискурсу, наприклад, протиставлення тексту і реальності, художнього та нехудожньої дискурсу, носять не онтологічний, а прагматичний характер (теза "філософії тексту" [Руднев 1986])» [54].

Л.Г. Бабенко виокремлює наступні підходи до вивчення художнього дискурсу: лінгвоцентричний, текстоцентричний, антропоцентричний, когнітивний [10, с. 16].

За словами О.В. Четверікової «У межах когнітивного підходу художній твір осмислюється як складний знак, що виражає знання письменника про дійсність, втілену за допомогою певним чином організованих засобів мови в художньо-образній системі певного твору, в якому мовленнєва особистість автора в процесі текстової діяльності проявляється в його ідейно-тематичній та індивідуально-стилістичній своєрідності: про що він пише, до чого закликає, як, за допомогою яких засобів він це робить. Будь-який художній твір у тій чи іншій мірі є деяким специфічним судженням про життя, образом самої дійсності, пропущеним крізь призму авторського сприйняття і втіленням за допомогою засобів мови» [66, с. 161].

Вітчизняні та зарубіжні науковці-лінгвісти зробили значний внесок у вивчення термінології, сформулювали поняття терміну розглянувши різні його аспекти, класифікували терміни за різними ознаками. Серед вітчизняних робіт у галузі термінології можна виділити зокрема роботи таких вчених, як В.В. Виноградов, Г.Й. Винокур, О.В. Суперанська, Д.С. Лотте, О.М. Толикіна, В.М. Лейчик, І.С. Квітко, Ю.Д. Апресян, С.В. Гриньов та інші.

Проблемами перекладу термінів у художніх творах займаються Т.К. Молодід, В.Л. Карпова, Є.В. Панаєва, Т.В. Катиш та інші.

Специфіці функціонування термінів у художній літературі також присвячено багато наукових лінгвістичних праць. У своєму науковому доробку Е.В. Панаєва зазначає, що термінологічна лексика у художніх творах несе значне смислове навантаження. Особлива увага у роботі вченої присвячена вживанню термінів у не термінологічному значенні – у якості засобу для створення особливого «наукового» колориту [49, с. 3].

Вживання та переклад термінів у художньому дискурсі також викликають серйозну зацікавленість серед учених-філологів, адже це доволі складне та багатоаспектне питання.

Чимало труднощів виникає і під час перекладу наукових термінів у художній літературі, оскільки «засоби вираження, властиві мові науки, у художньому тексті змінюються, функції мовних одиниць у різному за жанром середовищі неоднакові» [71]. У своїй науковій роботі О.І. Павлової пропонує способи перекладу термінів у художній літературі. Учена пише, що, «входячи до різних жанрів художнього стилю, термінологічна лексика «набуває виразних стилістичних функцій, які повинен урахувувати перекладач, її використовують у прямому (у творах на відповідну тему) і переносному (як виразний зображальний засіб) значеннях. Термін зберігає свою номінативну функцію, але, поставлений у невідповідний контекст, може створювати комічний або іронічний ефект. Для перекладу термінів у художньому тексті, на відміну від наукового, здебільшого використовують терміни-еквіваленти проте можливі й інші трансформації — заміна видового поняття родовим, синонімом, нульовий та описовий переклад».

О.І. Павлова рекомендує звернути увагу ще на одну особливість перекладу терміна в науковому тексті — велику взаємозалежність його елементів. Автор уводить терміни з певною метою — «створити цілісне сприйняття. Переклад термінів у художніх текстах не обмежений такими жорсткими вимогами, як у наукових працях, від еквівалента не вимагається гранична точність відповідності терміна. У перекладі художнього твору може бути кілька еквівалентів, якщо вони своєю різноманітністю не порушують

логічності сприйняття. Термін у художній літературі — це в основному елемент стилю, основа створення художнього образу, проте це не означає, що перекладач може випустити термін або перекласти його нетерміном. Навіть близький за значенням синонім, який належить до терміносистеми іншої галузі науки або сфери життя, може порушити всю цілісність сприйняття художнього твору» [48, с.195-196].

Отже, питання щодо вживання, функціонування та перекладу термінів у текстах художнього дискурсу викликало та викликає значну зацікавленість серед науковців-лінгвістів. Вивченню цих питань присвячено багато наукових робіт вітчизняних та зарубіжних учених, але на даному етапі ці проблеми потребують подальшого систематичного вивчення. Проблеми перекладу саме економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі найбільше потребують наукового дослідження.

1.2. Термін його функції та класифікації

У зв'язку з науково-технічним прогресом, соціальними змінами, швидким розвитком світової економіки та глобалізацією виникають нові поняття, які потребують номінації. Розвиток будь-якої галузі знань та соціальної сфери призводить до виникнення нових термінів та цілих термінологічних систем. Саме лінгвісти займаються систематизацією цього явища. Вивчаючи та систематизуючи терміни, науковці використовують різні методи, а саме: лексикології, лексикографії, словоутворення, семасіології, ономасіології, соціолінгвістики, психолінгвістики, когнітивної лінгвістики, теорії перекладу, лінгвістичної теорії тексту, прикладної лінгвістики [35, с.13-19].

У даний час немає загальноприйнятого визначення поняття «термін», яке б повністю відображало його суть. В.П. Даниленко наводить 19 прикладів визначення цього поняття та вказує, що це не повний перелік. В.М. Лейчик підкреслює, що однією з причин різноманіття визначень терміну є те,

що «... термін являє собою об'єкт цілого ряду наук, і кожна наука прагне виділити в терміні ознаки істотні з її точки зору» [35, с. 20]. А.В. Суперанська також вказує, що «... у представників різних дисциплін термін пов'язується зі своїми особливими поняттями і уявленнями, має нерівний обсяг змісту і визначається по-своєму» [61, с. 11]. В.М. Лейчик зазначає, що «лінгвістичне визначення терміна – це визначення його мовних аспектів, логічне ж визначення – це визначення його логічних аспектів і т.д.», а тому «... об'єднання в одному визначенні ознак багатоаспектного об'єкта принципово неможливо і логічно неправомірно» [35, с. 20].

Л.М. Алексеева вважає, що й досі слабкою ланкою в теорії термінознавства залишається з'ясування природи терміна, оскільки він являє собою не тільки багатоаспектний, але й внутрішньо суперечливий об'єкт дослідження [1, с. 15-17].

Вчені-лінгвісти у своїх наукових доробках наводять різні визначення поняття «термін». Зокрема, О.О. Реформатський вказав: «Терміни – це слова спеціальні, обмежені своїм особливим призначенням; слова, які прагнуть бути однозначними як точне вираження понять і назва речей» [52, с. 61].

О.О. Реформатський також зазначав, що терміни існують в складі певної термінології, а не просто в мові. А також, якщо в загальній мові поза даною термінологією слово може бути багатозначним, то, потрапляючи до певної термінології, воно набуває однозначності.

Щодо характерних відмінностей терміну науковець виділив, що термін не потребує контексту, адже він 1) член певної термінології, що і виступає в ролі контексту, 2) може вживатися ізольовано [52, с. 62].

Д.С. Лотте писав: «Термін – це лексична одиниця певної мови для спеціальних цілей, що позначає загальне, конкретне або абстрактне поняття теорії певної спеціальної галузі знань або діяльності» [38, с. 20].

О.Д. Пономарів зазначив: «Термін – це одиниця історично сформованої термінологічної системи, що визначає поняття та його місце в системі інших понять, виражається словом або словосполученням, служить для спілкування

людей, пов'язаних єдністю спеціалізації, належить до словникового складу мови й підпорядковується її законам» [50, с. 91].

В.С. Кулебакіна та Я.А. Климовицький стверджують, що «Термін – це слово (або словосполучення), що є єдністю звукового знаку та пов'язаного з ним відповідного поняття в системі понять даної галузі науки та техніки [36, с. 19-20].

Вчені-лінгвісти (В.М. Лейчик, С.Д. Шелов, М.Н. Володіна та ін.) розглядають термін як особливу мовну одиницю, головний засіб вираження наукового поняття.

Досі немає одноголосного рішення з питання про те, яку функцію виконує термін: номінативну (називає поняття) або дефінітивну (визначає поняття). Г.О. Винокур вважає, що «Терміни – це не особливі слова, а тільки слова в особливій функції. Особлива функція, в якій виступає слово як термін, це функція назви. У функції назви дуже часто виступають і слова цілком повсякденного значення, і побутові слова можуть бути термінами. Але побутовий термін – це назва речі. Тим часом науково-технічний термін є неодмінно назвою поняття» [13]. Думку В.В. Виноградова розділяє Л.А. Капанадзе, вважаючи, що «Термін не називає поняття, як звичайне слово, а поняття йому приписується... Значення терміна – це визначення поняття, дефініція, яка йому приписується» [25, с. 17].

Крім співвіднесеності терміна з поняттям, в сучасному термінознавстві виділяють ряд інших важливих вимог, яким повинен відповідати термін, а саме: однозначність, точність, відповідність нормам літературної мови, стислість, відсутність емоційності та експресивності, вмотивованість, системність, відсутність синонімії. Однак на практиці існують терміни, які не відповідають цим вимогам або не відповідають всім, але успішно виконують функції, які повинен виконувати термін, тому питання про обов'язковість цих вимог залишається й досі відкритим. Наприклад, при вивченні певних термінологічних систем, де полісемія є досить поширеною, спростовується вимога до однозначності терміна. Існує думка, що однозначність терміна це

не особлива вимога, а лише тенденція, і на практиці однозначність терміна досягається «... завдяки таким обмеженням, які накладають на нього умови кожного термінологічного поля» [61, с. 130]. Однак в багатьох випадках навіть в межах одного термінологічного поля термін може мати декілька лексичних значень [21, с. 58].

На думку О. Мартиняк синонімія у межах одного термінологічного поля та «...боротьба між ними за місце в науковій термінології є показником її постійного розвитку» [40, с. 103].

Вимогу до стислості терміна також не можна вважати обов'язковою. Більш того, вона може суперечити вимогам точності та системності [21, 12, 13]. А.В. Суперанська влучно вказує: «Термін – це не повсякденне слово, і точність у ньому важливіше стислості. У зв'язку з цим не можна розглядати багатослівність терміна як його недолік. Якщо будь-яке поняття позначено за допомогою виразу, що складається з групи добре узгоджених один з одним слів, це і забезпечує системність терміна, і показує зв'язок даного поняття з іншими» [60, с. 131].

Формування ринкових відносин спричиняє стрімкий розвиток економічної науки, а тому і швидке зростання кількості економічних термінів. Певні терміни переходять до пасивного пласту лексики через те, що поняття чи явища, які вони називають, зникають, змінюються, або їх вже не вживають так активно. Завдяки тому, що розвиток англійських країн у деяких сферах економіки випереджає розвиток України, переважна більшість документів складається англійською мовою, нові терміни, поняття, як правило, виникають саме в англійських країнах. Таким чином, в українській мові з'являються запозичення.

На думку О.О. Реформатського запозичення міжнародного терміна та переклад іншомовного усталеного терміна є одними із способів збагачення національної термінологічної системи [52, с.62].

Питання вивчення економічної термінології є досить популярним серед українських науковців, таких як Т. Панько, О. Чуєшкова, Г. Чорновол та інших.

Г.В. Чорновол наводить наступне визначення поняття «економічний термін» - «слово або словосполучення, що позначає певне поняття суспільно-виробничих відносин, які характеризують економічний лад суспільства» [67, с.4].

Юридична термінологія – це багатоаспектне явище, яке є предметом наукового інтересу серед багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, таких як Ю. Прадід, І. Кочан, Ю. Зайцева, Н. Яцишин.

Н.В. Артикуца пропонує таку дефініцію юридичного терміну: «юридичний термін — це слово (або сполучення слів), що вживається в законодавстві, є узагальненим найменуванням юридичного поняття, що має точний і визначений зміст, та відрізняється смисловою однозначністю, функціональною стійкістю» [2, с.39].

С.С. Миронюк наголошує, що юридична термінологія виконує ряд функцій, а саме:

«Номінативну – полягає в побудові термінологічного значення у формі дефініції, яка узагальнює найістотніші ознаки та взаємозв'язки правового явища.

Комунікативну – забезпечує специфічні потреби спілкування у сферах законодавства, судочинства, нотаріату, адвокатури, юридичної науки і освіти;

Гносеологічну – використовується як знаряддя і засіб правового пізнання;

Естетичну – забезпечує якість, точність, однозначність, лаконічність, нормативність, мовностилістичну довершеність нормативно-правового документа;

Культурологічну – полягає у збереженні та передачі юридичних знань і правової культури» [42, с.130-131].

Задля правильної класифікації термінів необхідно керуватись наступними правилами:

1. «поділ має здійснюватися тільки за одним критерієм, тобто за однією підставою поділу;
2. члени поділу повинні взаємно виключати один одного;
3. правило співмірності, яке полягає в тому, що сума обсягів членів поділу має дорівнювати обсягу діленого поняття;
4. поділ повинен бути безперервним і вичерпним» [37, с. 80].

Для систематизації економічних термінів можна розглядати наступні їх ознаки – зміст, мовна форма, функції, мовні та позамовні ознаки [35, с. 88].

Серед термінів розрізняють загальноживані та спеціальні. Загальноживані терміни використовують у різних дискурсах, різних термінологічних системах та різних галузях науки. Саме серед цих термінів найчастіше виникає полісемія. Спеціальні терміни використовують для позначення понять чи явищ притаманних окремій галузі науки чи людської діяльності. До спеціальної лексики також відносять професіоналізми. Професіоналізми – це слова або вислови, притаманні мовленню людей певного професійного кола. На відміну від термінів можуть мати емоційне забарвлення та не мають наукового визначення.

Стосовно морфологічної та словотвірної структури. В.І. Карабан зазначає, що за своєю будовою терміни поділяються на:

Прості (складаються з одного слова).

*If I were you and were going to be a **banker**, I'd first spend a year or so in some good grain and commission house [Дод. 24].*

Похідні, які в свою чергу поділяються на: суфіксальні, префіксальні та суфіксально-префіксальні.

*First he came to have influence in his councilman's ward, then in his **legislative** district, then in the city councils of his party—Whig, of course—and then he was supposed to have an organization [Дод. 51].*

Складні (складаються з двох слів і пишуться через дефіс або разом).

*He gave the boy a ten-dollar gold piece with which to start a **bank-account*** [Дод. 25].

Терміни-словосполучення (складаються із декількох слів) [26, с.315].

*Still, things were slowly improving, for the telegraph had facilitated **stock-market quotations**, not only between New York, Boston, and Philadelphia, but between a local broker's office in Philadelphia and his **stock exchange*** [Дод. 42].

Б.Н. Головін вказує, що в залежності від типу структури терміні-словосполучення можуть бути:

Простими, до складу яких входить два слова, при цьому одне з них буде головним, а інше – залежним.

Складними, до складу яких входять декілька залежних слів, які відображають різні аспекти значення головного слова [19, с.72].

По морфологічному типу головного слова Б.Н. Головін виділяє наступні типи термінів:

Субстантивні словосполучення. У таких словосполученнях у ролі головного слова виступає іменник, в ролі залежних слів можуть виступати іменники (з прийменником та без нього), прикметники, порядкові числівники та дієприкметники.

*He was likewise curious about stocks and bonds and he learned that some stocks and bonds were not worth the paper they were written on, and that others were worth much more than their **face value** indicated* [Дод. 11].

Ад'єктивні словосполучення. Головним словом виступає прикметник або дієприкметник, залежним - іменник або прислівник.

Дієслівні словосполучення. У якості головного слова - дієслово, залежного – іменник [19, с.72].

*His father, pleased at his interest, was glad to explain so that even at this early age—from ten to fifteen—the boy gained a wide knowledge of the condition of the country financially—what a State bank was and what a national one; what brokers did; what stocks were, and why they **fluctuated in value*** [Дод. 10].

А.С Герд наголошує, що з точки зору морфології економічні терміни переважно представлені іменниками [17, с.78]. Але на думку багатьох учених (Г.О Винокура, О.О. Реформатського, О.С. Ахманової, Н.А. Щеглової) термін може бути вираженим не тільки іменником або словосполученням, а ще й дієсловом, прикметником, прислівником, дієприкметником. Прикметники, прислівники та дієприкметники можуть бути як самостійними термінами, так і входити до складу терміносполучення [68, с.18-20].

З огляду на зміст економічних термінів З.І. Висоцька виділяє наступні семантичні групи:

«назви засобів платежу»

*If, as the auctioneer said, coffee was worth seven **dollars** and thirty-two cents a bag in the open market, and this buyer was getting this coffee for seventy-five **dollars**, he was making then and there eighty-six **dollars** and four cents, to say nothing of what his profit would be if he sold it at retail [Дод. 28].*

«Назви фінансово-кредитних операцій та фінансових дій»:

*He began to wish he could **bid**; but he had no money, just a little pocket change [Дод. 29]*

«Назви фінансово-кредитних документів та цінних паперів»

*Grund had been about, years before, purchasing through one or two brokers large amounts of the various kinds of Texas **debt certificates** and **bonds** [Дод. 20].*

«Назви грошового результату фінансово-кредитних операцій»

*He was sure that Andrew Jackson was all wrong in his opposition to Nicholas Biddle and the United States Bank, one of the great issues of the day; and he was worried, as he might well be, by the perfect storm of wildcat money which was floating about and which was constantly coming to his bank—discounted, of course, and handed out again to anxious borrowers at a **profit** [Дод. 52].*

«Назви суб'єктів діяльності», яка поділяється на наступні підгрупи: «назви осіб за професією та посадою»

*Well, they tell me they might make a place for you as a **bookkeeper** [Дод. 32].*

і «назви осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях»

*He had managed to force the price of beef up to thirty cents a pound, causing all the **retailers and consumers** to rebel, and this was what made him so conspicuous [Дод. 17].*

«Назви сукупності цінностей»

*From seeing his father count **money**, he was sure that he would like banking; and Third Street, where his father's office was, seemed to him the cleanest, most fascinating street in the world [Дод. 4].*

«Назви закладів, асоціацій, установ, які здійснюють фінансово-кредитні операції»

*Immediately the storm broke a new, more voluble than before, because, if after one hour of investigation on this Monday morning one **insurance company** had gone down, what would four or five hours or a day or two bring forth [Дод. 137]?*

«Назви економічних процесів»

*Since the issue was to be so large, the sum at his disposal would always be large, and so-called **transfers and balancing** at the end of the month would be a mere matter of **bookkeeping** [Дод. 70].*

«Назви фінансових стягнень»:[14, с. 99-106]

*We can't be paying **storage charges**, and our **orders** won't eat it up [Дод. 36].*

Для класифікації юридичних термінів науковці розглядають їх з різних точок зору.

В.А. Толстік наводить наступну класифікацію юридичних термінів спираючись на обсяг зображуваного терміном поняття:

Терміни родового значення – це терміни, що позначають родові поняття, тобто таке поняття, обсяг якого ширше і повністю включає в себе обсяг іншого поняття:

*There was another man his father talked about—one Francis J. Grund, a famous newspaper correspondent and lobbyist at Washington, who possessed the faculty of unearthing secrets of every kind, especially those relating to **financial legislation** [Дод. 18].*

Терміни видового значення – це термін, що позначає видове поняття, тобто таке поняття, обсяг якого становить лише частину обсягу родового поняття [62, с.180]:

*Jimmy Oliver was the whilom district **attorney** serving at this time, and incidentally free adviser to Mr. Butler in many ways [Дод. 58].*

Родовидові зв'язки можна проілюструвати наступними прикладами: «трудовий стаж» та «безперервний трудовий стаж», «державний службовець» та «співробітник поліції», «держава» та «республіка».

М.І. Любченко наводить наступну класифікацію юридичних термінів:

Загальноживані терміни — це слова, які за формою відносяться до звичайних слів, поширених у літературній мові, але в праві вони мають свій специфічний правовий зміст:

*The Republic of Texas, in its struggle for **independence** from Mexico, had issued bonds and certificates in great variety, amounting in value to ten or fifteen million dollars [Дод. 21].*

Спеціально-юридичні терміни — слова та словосполучення, що належать юридичній науці і практиці, відображають специфіку державно-правових явищ (наприклад, шлюб, позов, дієздатність, правоздатність, законність, юридична відповідальність, державний орган тощо [58, с.131]) [39, с. 63-66]:

*Jimmy Oliver was the whilom district **attorney** serving at this time, and incidentally free adviser to Mr. Butler in many ways [Дод. 58].*

Отже, термінологія, у тому числі економічна та юридична, – це багатогранне явище, яке становить значний інтерес серед вітчизняних та зарубіжних мовознавців. Учені вивчали та продовжують вивчати терміни використовуючи різні підходи та методи. Термінам властиві різнобічні

функції, властивості, ознаки, а тому серед науковців на даний час не має єдиної думки щодо визначення самого поняття «термін».

1.3. Особливості художнього дискурсу

У сучасній лінгвістиці увага науковців прикута до вивчення поняття «художній дискурс». Зокрема, С.Б. Аюпова [3], І.А. Бехта [9], І.М. Колегаєва [27], В.Г. Ніконова [45], Н.С. Олизько [47] у своїх наукових працях звертались до розгляду даної теми.

Серед різних типів дискурсу науковці виділяють художній. Художній дискурс має свої специфічні особливості, передбачає особливий вид відносин та взаємодії між автором та реципієнтами. Завдяки жанровому та тематичному різноманіттю художній текст володіє дискурсним різноманіттям. Завдяки цим ознакам вивчення художнього дискурсу являє значний науковий інтерес.

Тікунова зазначає, що завдяки художньому дискурсу відбувається обмін знаннями, емоціями та цінностями.

У сучасній лінгвістичній науці відсутня єдина думка стосовно розуміння художнього дискурсу, а отже, відсутнє і єдине його визначення. Розглядаючи художній дискурс як багатогранне поняття, науковці наводять наступні його визначення:

1. Н.С. Олизько зазначає, що «Художній дискурс є сукупністю художніх творів (текстів), створених як результат взаємодії цілей та намірів автора, різноманітних можливих реакцій читача, а також тексту, котрий виводить текст художнього твору у простір семіосфери – сукупність використаних людиною знакових систем: тексту, мови і культури в цілому» [47, с. 165];
2. Х. Гуо відмічає що, «Художній дискурс, утілений у художньому тексті, створює світ, що містить у собі певний зміст, почуття, експресію, а до його обов'язкових складників належить цілісність його сприйняття читачем; дискурс художнього твору є не тільки основою, обрамленням,

фоном, він постає як стиль мислення та мовлення автора, які він вкладає у персонажів твору» [20, с. 483];

3. Т. ван Дейк стверджує, що художній дискурс є комунікативним актом, основною метою якого є спроба автора вплинути за допомогою свого твору на мислення читача [72, с. 151];
4. Е.С Кубрякова пояснює, що «художній дискурс – це когнітивний процес пов'язаний з мовленням, створенням мовного твору, а текст - кінцевий результат процесу мовної діяльності, що має певну закінчену (і зафіксовану) форму» [33, с. 187];
5. І.А. Бехта вважає, що художній дискурс – це мова художньої літератури, і він приймає форму текстів художньої літератури. "Це – система, яка функціонує в художній літературі як засіб відображення реальної чи вигаданої дійсності, як засіб передачі автором свого розуміння й сприйняття цієї дійсності, а також як засіб комунікації автора та читача, їх взаємотворчості. Читач переймається зображеною письменником дійсністю, долею героїв. Водночас кожен читач домислює, додумує, сприймає текст через своє розуміння, а отже, співпрацює із автором, надаючи твору нового значення, нового бачення" [8, с. 253].

Деякі вчені співвідносять поняття «художній дискурс» зі стилем автора. Найчастіше під цим поняттям мають на увазі усі твори того чи іншого автора. При цьому роль реципієнта не враховують, а без нього дискурс не можна вважати повним.

На думку Т.Б. Самарської художній дискурс можна розуміти як «соціокультурну взаємодію між письменником і читачем» [55].

Ф. Бацевич зазначає, що «художній дискурс є одним з найстаріших», а також, що «у художній комунікації найважливішу роль відіграє особа автора», адже саме автор створює канву художнього твору, а також за допомогою різноманітних прийомів «демонструє індивідуальні манери», які і роблять будь-якій художній твір самобутнім [6, с. 139-140]. Автор у художньому творі розкриває свою індивідуальність, закладає послання, яке

хоче донести до читача, та за його допомогою впливає на свідомість читача. Реальна дійсність зображується лише опосередковано.

Е.Ю. Глютова наголошує, що художній дискурс характеризується наявністю прямої та прихованої інформації, а її виявлення та інтерпретація залежить від фонових знань адресата [18, с. 154-158].

Т.Б. Назарова висловлює схожу думку та пише, що «... багато що в тексті можна вимовляти, а, отже, і розуміти по-різному, і необхідна значна освіченість, літературна начитаність і тонке знання мови для того, щоби правильно вимовляти або вгадувати задум автора» [44, с. 136].

М.В. Ладутько та Е.К. Сичова зазначають, що художній текст сприймається по-різному різними людьми, адже не має двох однакових людей з однаковим мисленням, з однаковим сприйняттям світу та реальності, кожна людина має свій досвід та свої знання [34, с. 9].

На думку І.М. Колегаєвої рівень декодування, розуміння художнього тексту залежить від рівня знань читача, його компетентності та духовної складової [28, с. 40]. Теоретично можна виділити дві протилежні можливості сприйняття задуму автора: читач або повністю сприймає задум автора, або сприйняття повністю відсутнє.

В.І. Тюпа стверджує, що «жодне слово художнього тексту не варто безпосередньо співвідносити з особистістю автора». У творах зображуються або альтернативні автору герої, або замісники. «Навіть в самій інтимній автобіографічній ліриці автор – не той, хто говорить, а той, хто цього мовця чує, розуміє, оцінює як «іншого» [63, с. 26]. А М.М. Бахтін підкреслює, що постать автора «оповита мовчанням» [5, с. 353].

Художній дискурс поділяється на три основні підтипи – прозовий, поетичний та драматургічний художні дискурси. І.В. Корунець наголошує, що естетична функція є невід'ємною складовою будь-якого художнього твору та найбільш відмінною рисою художнього дискурсу. Науковець також зазначає, що основною метою художніх творів є вплив на реципієнта, для того щоб викликати у нього позитивну чи негативну реакцію, щоб викликати

будь-які емоції. Ця мета досягається завдяки широкому використанню різноманітних стилістичних прийомів та засобів: метафори, перифрази, іронії, гіперболи, метонімії тощо. Дослідник підкреслює, що «Саме завдяки створеній цими словами / їхніми поєднаннями образності тексту / твору читач / слухач поза своєю волею втягується у всі складні перипетії сюжетних колізій і стає спостерігачем або й співучасником / співпереживачем подій, що змальовуються у тексті» [31, с. 259]. Прагнення автора вплинути на реципієнта є однією з відмінних ознак художнього дискурсу від інших типів. Дж. Серль пише: «Будь-який художній твір містить певне «повідомлення», яке передається за допомогою тексту, але яке безпосередньо не наявне в цьому тексті» [74, с.10].

Розмірковуючи про мету художнього дискурсу Н.Л. Галеева зауважує, що «Текст, який містить параметр художності, пробуджує рефлексію, що приводить до утворення деякого простору розуміння, де рефлексія фіксується у вигляді духовних сутностей - смислів та ідей, які, в свою чергу, здатні збагачувати духовний простір людини. Під духовним простором розуміється при цьому сукупність смислових, ідейних парадигм, цінностей, почуттів, уявлень, знань, понять, віри, загальнокультурних феноменів» [16, с. 90].

Н. Кондратенко підкреслює, що для дослідження художнього дискурсу необхідно проаналізувати прагматичну настанову автора, а не тільки врахувати текстові параметри [29, с. 205].

М.Я Димарський називає антропоцентричність та орієнтованість на форму визначальними ознаками художнього дискурсу. «Людина - це не тільки об'єкт опису, але і його центр, та семантична домінанта, яка обумовлює принципи організації тексту, і в сукупності створює текстову єдність». Орієнтованість на форму передбачає наявність стилістичних прийомів у художньому тексті [22, с. 118-119].

Дж. Серль зазначає, що специфікою художнього дискурсу є «...мовленнєва діяльність мовця, який «удає», що здійснює певний

комунікативний намір. Реципієнт розуміє несправжність цих намірів завдяки низці конвенцій, які тимчасово припиняють нормальну дію правил стосовно мовленнєвих актів і світу» [57].

С.Я. Єрмоленко стверджує, що художня література поєднує усі компоненти різних функціональних стилів та взаємодіє з ними, і саме це «відрізняє твори художньої літератури з-поміж інших текстів» [23, с.301].

О. Семенюк наводить наступні відмінності художнього дискурсу:

1. наявність тропів та порівнянь у тексті;
2. прагнення автора вплинути на читача за допомогою свого твору;
3. різноманіття жанрових, тематичних, вікових та ідеологічних складових;
4. наявність творчої внутрішньої текстової діяльності;
5. відтворення певної конкретної культури на певному етапі свого розвитку;
6. використання соціально-експресивних маркерів мовлення, властивих зображуваному середовищу;
7. антропоцентричність» [56, с.142].

В.Б. Бурбело стверджує, що художній дискурс – «двозначний термін. Він означає форму мови, реєстр з видозмінюваними ознаками, або форму комунікації, узгоджену між авторами й читачами. Він відрізняється від інших типів дискурсів. Йому як культурно позначеним дискурсам властиві латентний і дійсні плани буття, що виявляється як нефіксована імпровізація написання твору, його реалізація під час читання» [12, с.11].

Досить часто у художньому дискурсі, а саме у прозових творах, у яких описують повсякденне життя людей, автори використовують термінологію для реалістичного зображення подій. Проблемами використання термінів у художніх текстах займалися В. Карпова, Т. Катиш, Т. Молодід, О. Пономарів та інші.

К.Л. Ріхтер стосовно використання термінології у художніх текстах пише наступне: «Елементи мови науки і техніки «пересаджуються» автором

в художній текст, аби у читача не виникло відчуття порушення стилю зображуваного» [53, с.163].

Терміни являють собою спеціальний пласт лексики, який, як правило, притаманний науковому дискурсу, офіційно-діловому, економічному тощо. Вони характеризуються точністю, однозначністю, системністю і, найголовніше, вони позбавлені будь-якого емоційного забарвлення.

Вживання термінів у художніх текстах надає їм експресивності. Тобто, емоційно нейтральний термін стає емоційно забарвленим. Термін втрачає одні властивості, але набуває інших. Термін, який взагалі виконує інформативну функцію, у художньому тексті виконує експресивну і стає стилістичним засобом. Вживання термінології допомагає оживити текст та краще передати зображувані події.

Отже, художній дискурс – це підтип широкого поняття «дискурс». Йому притаманні характеристики, які є спільними для усіх видів дискурсу, а також він запозичує певні ознаки у них. Але, оскільки науковці виділяють його окремо, він володіє ознаками характерними тільки для нього. Однією з найголовніших відмінних характеристик художнього дискурсу є його емоційна забарвленість та експресивна функція, яка досягається завдяки використанню найрізноманітніших стилістичних прийомів.

Краще зрозуміти та виявити характеристики художнього дискурсу допоможе його порівняння з іншими видами дискурсу. Це порівняння висвітлить, які ознаки є спільними, а які є притаманними лише художньому дискурсові.

Художній та офіційно-діловий дискурси

Науковиця Т.А. Ширяєва дає наступне визначення діловому дискурсові: «Діловий дискурс - цілеспрямована статусно-рольова мовна та розумова діяльність людей, загальною характерною рисою якої є ділові відносини, що спрямовані на отримання прибутку і базуються на нормах та правилах спілкування, прийнятих у діловому суспільстві» [69, с.119].

Учена Т.А. Ширяєва також зазначає, що «вивчення ділового дискурсу являє собою дослідження усного та письмового мовлення у комерційних організаціях з метою виявлення специфіки взаємовідносин лінгвістичних та екстралінгвістичних комунікативних факторів» [69, с.138].

За словами Т.А. Ширяєвої діловий дискурс – «це ситуація комунікативної взаємодії між учасниками цієї комунікації». Основною метою цієї комунікації є «отримання, обробка, передача, збереження та використання інформації» та вирішення конкретних питань. Головними функціями ділового дискурсу є інформативна та волюнтативна (спонукає адресата до дії). Значущою характеристикою є те, що учасники комунікації взаємодіють у двосторонньому напрямі на кожному її етапі, а також те, що зворотній зв'язок одразу надходить до протилежної сторони комунікації [65, с.107].

Л.І. Мацько підкреслює, що «офіційно-діловий дискурс комунікативно-однобічний, його використовують для врегулювання ділових стосунків мовців у державно-правовій і суспільно-виробничій сферах, для обслуговування громадських потреб людей у типових ситуаціях» [41, с.258].

Відмінною ознакою ділового дискурсу від художнього є те, що учасники комунікації у межах ділового дискурсу володіють спільними знаннями мови, мають спільні уявлення про світ, також мають спільні знання у межах даного бізнес середовища. Учасники комунікації у межах художнього дискурсу зазвичай мають різні фонові знання та різний досвід.

Наступна відмінність стосується використання лексики. У діловому дискурсі лексика використовується у її прямому, словниковому значенні задля виключення можливості непорозуміння, або неточного чи неповного розуміння інформації, тому часто використовують терміни, аббревіатури, будь-яку професійну лексику тощо. Ця лексика позбавлена емоційної забарвленості, а сам дискурс не має на меті експресивний вплив на реципієнта.

Н.Й. Коцюба до особливостей офіційно-ділового дискурсу також відносить «лаконізм, відсутність емоційності та образності, стислість, чіткість, регламентацію тексту» [32, с.18].

Художній та публіцистичний дискурси

Публіцистичний дискурс – це форма комунікації між представниками засобів масової інформації та масовою аудиторією. Основними функціями публіцистичного дискурсу є інформативна та функція впливу. За допомогою публіцистичних текстів адресант виражає свою думку, впливає на свідомість адресата, формулює громадську думку стосовно того чи іншого питання. А.П. Загнітко підкреслює, що «мотивований конкретною метою, він набуває специфічного змісту» [24, с.14]. Отже, автор текстів публіцистичного дискурсу є важливим елементом.

К.С Щелкунова виділяє наступні ступені присутності автора у тексті: персоніфікований, узагальнений і деперсоніфікований автор [70, с. 136].

М.М. Бахтін щодо ролі адресата писав наступне: “Висловлювання будується для іншого. Думка стає дійсною думкою в процесі її повідомлення іншому. Процес обміну думками відображає їх нерозривність, взаємність, залежність одна від одної. Це взаємне відображення пронизує і предметно-сміслову, і композиційну, і стилістичну сторону висловлювання” [4, с. 279]. Отже, ми можемо сказати, що і в художньому, і в публіцистичному дискурсах роль автора є ключовою для формування у реципієнта думки стосовно будь-якого питання, а також для впливу на того ж реципієнта.

Вплив на свідомість адресата є спільною ознакою для обох дискурсів. Але, більш того, вплив на свідомість, як і в художньому дискурсі, може бути виражена за допомогою непрямих номінативних засобів, які непомітно впливають на свідомість. З їх допомогою адресант досягає бажаної мети [43, с. 175].

Публіцистичний дискурс також характеризується активним вживанням стилістичних засобів, тому можна сказати, що наступна його функція – це експресивна. Ця ознака також є спільною з художнім дискурсом. Ідіоми,

усталенні словосполучення, тропи (а саме: епітети, метафори, стилістичні порівняння, метонімія, алюзії, гіперболи, евфемізми) тощо – все це є засобом для створення емоційної забарвленості публіцистичного тексту.

До характерних рис ми також можемо віднести стислість, лаконічність, простий виклад матеріалу.

Отже, проаналізувавши та порівнявши офіційно-діловий та публіцистичний дискурси з дискурсом художнім ми можемо підсумувати, що усі три типи дискурсу мають спільні та відмінні ознаки. До спільних ми можемо віднести інформативну функцію, функцію впливу. До відмінних – способи досягнення цих функцій. На вибір конкретного способу впливає тип тексту, на кого він спрямований та ким він створюється.

1.4. Проблеми перекладу термінів українською мовою у художньому дискурсі

Терміни становлять значний лексичний пласт, вони є невід'ємною частиною професійного спілкування та широко вживаються у різних типах дискурсу. За своєю природою термін, як правило, однозначний та він виконує називну функцію.

Проблемами перекладу термінів у художніх творах займаються Т.К. Молодід, В.Л. Карпова, Є.В. Панаєва, Т.В. Катиш та інші.

Переклад термінів доволі складний процес і він потребує глибоких лінгвістичних знань від перекладача, а також відмінних знань мови оригіналу та перекладу та тої області знань, у якій застосовується певна термінологія. У ході перекладу термінів необхідно зробити наступні кроки:

- 1) виявити термін у контексті;
- 2) визначити лексико-семантичне значення терміну згідно з контекстом;
- 3) визначити його стилістичну функцію у тексті вихідної мови;
- 4) вибрати підходяще значення терміну згідно з контекстом;
- 5) перекласти термін зберігаючи його стилістичну функцію [11, с. 49].

Учені-філологи виділяють наступні основні способи перекладу термінів:

Переклад за допомогою лексичного еквівалента. І.Я. Рєцкер наводить наступне визначення: «**Еквівалент** – постійний рівнозначний відповідник певному слову або словосполученню в іншій мові, який в абсолютній більшості випадків не залежить від контексту»:

His salary was fifty dollars a week, and he was certain soon to get more [Дод. 43]. - Його **зарплата** становить п'ятдесят доларів на тиждень, і він, певно, скоро отримає більше.

Переклад за допомогою аналога. Аналог – один із декількох існуючих синонімів:

*He gave the boy a ten-dollar gold piece with which to **start a bank-account*** [Дод. 25]. - Він дав хлопчикові десятидоларову золоту монету, для того щоб **відкрити рахунок у банку**.

Транскрипція – відтворення звукової форми слова або словосполучення за допомогою літер мови перекладу:

*If, as the auctioneer said, coffee was worth seven **dollars** and thirty-two cents a bag in the open market, and this buyer was getting this coffee for seventy-five **dollars**, he was making then and there eighty-six **dollars** and four cents, to say nothing of what his profit would be if he sold it at retail* [Дод. 28]. - Якщо, як сказав аукціоніст, кава коштувала на відкритому ринку сім **доларів** і тридцять два центи за мішок, і цей покупець отримував цю каву за сімдесят п'ять **доларів**, він тоді заробляв вісімдесят шість **доларів** і чотири центи, не кажучи вже про те, яким би був його прибуток, якби він продавав каву у роздріб.

Транслітерація – відтворення графічної форми слова або словосполучення за допомогою літер мови перекладу:

*From the very start of his life, he wanted to know about **economics and politics*** [Дод. 4]. - З самого початку свого життя він цікавився **економікою** та **політикою**.

Описовий переклад – слово або словосполучення замінюється у мові перекладу іншим словосполученням, яке адекватно передає зміст:

*His bank was the Third National of Philadelphia, located in that center of all Philadelphia and indeed, at that time, of practically all national finance—Third Street—and its owners conducted a **brokerage business** as a side line [Дод. 1]. - Його банк - Третій Національний банк Філадельфії розташований у самому серці Філадельфії, де зосередились усі державні фінанси – Третя вулиця. Власники банку, між іншим, займались **грою на біржі**.*

Контекстуальна заміна – вживання у мові перекладу іншого слова або словосполучення для конкретизації та уточнення:

*From seeing his father count money, he was sure that he would like **banking**; and Third Street, where his father's office was, seemed to him the cleanest, most fascinating street in the world [Дод. 5]. - Побачивши, як батько рахує гроші, він був упевнений, що йому сподобається **банківська справа**; і Третя вулиця, де знаходився кабінет його батька, здалася йому найчистішою та найдивовижнішою вулицею у світі.*

Дослівний переклад (калькування) – це переклад при якому на мові перекладу зберігається порядок слів та конструкція:

*His father, pleased at his interest, was glad to explain so that even at this early age—from ten to fifteen—the boy gained a wide knowledge of the condition of the country financially—what a State bank was and what a national one; what brokers did; what stocks were, and why they **fluctuated in value** [Дод. 10]. - Його батько, задоволений його інтересом, був радий пояснити, що навіть у цьому ранньому віці - від десяти до п'ятнадцяти - хлопець отримав широкі знання про стан країни у фінансовому плані - що таке державний та національний банк; що зробили брокери; що це були за акції і чому вони **коливались у вартості**.*

Переклад термінів-словосполучень підпорядковується основним вищезазначеним вимогам та включає додаткові. Переклад необхідно виконувати за наступним планом:

1. визначити початок і кінець словосполучення у тексті;
2. визначити стилістичні та семантичні зв'язки між елементами словосполучення;
3. перекласти словосполучення з останнього слова, адже в англійській мові головне слово стоїть у кінці [11, с. 63].

Р.Ф. Проніна пропонує наступні способи перекладу термінів-словосполучень:

Калькування.

*They might **convict** him, and then Butler's Judge Payderson would have the privilege of sentencing him—giving him **the maximum sentence** [Дод. 144].* - Вони можуть **визнати** його **винним**, і тоді суддя Батлера Пейдерсон матиме привілей засудити його - давши йому **максимальне покарання**.

Переклад за допомогою родового відмінка:

*He was quite often allowed to come to the bank on Saturdays, when he would watch with great interest the deft **exchange of bills** at the brokerage end of the business [Дод. 8].* - Йому досить часто дозволяли приходити до банку по суботах, коли він з великим інтересом спостерігав за спритним **обміном рахунками** у брокерському бізнесі.

Переклад з використанням прийменників:

*Still, things were slowly improving, for the telegraph had facilitated **stock-market quotations**, not only between New York, Boston, and Philadelphia, but between a local broker's office in Philadelphia and his stock exchange [Дод. 42].* - Проте все поступово покращувалось, оскільки телеграф сприяв **котируванням на фондових біржах** не лише між Нью-Йорком, Бостоном та Філадельфією, але й між офісом місцевого брокера у Філадельфії та його фондовою біржею.

Переклад одного з членів словосполучення групою пояснюючих слів:

He was sure that Andrew Jackson was all wrong in his opposition to Nicholas Biddle and the United States Bank, one of the great issues of the day; and

*he was worried, as he might well be, by the perfect storm of **wildcat money** which was floating about and which was constantly coming to his bank—discounted, of course, and handed out again to anxious borrowers at a profit [Дод. 52]. - Він був впевнений, що Ендрю Джексон помилявся виступаючи проти Ніколаса Біддла та Банку Сполучених Штатів - одне з найважливіших питань того дня. Його хвилювали **нічого не варті гроші**, які постійно надходили до його банку, але які потім, звісно, виплачувались з власною вигодою стурбованим позичальникам.*

Переклад зі зміною порядку компонентів атрибутивної групи (перестановка слів у мові перекладу у зв'язку з відмінностями порядку слів у атрибутивних групах різних мов) [51].

Сфера вживання термінів не обмежується науковим, технічним чи економічним типом дискурсу. Вони досить часто зустрічаються у художньому дискурсі. Автори вдаються до вживання термінів у своїх текстах задля досягнення стилістичної мети. У художніх текстах термін набуває додаткових властивостей та виконує ряд додаткових функцій. Слід зазначити, що за таких обставин термін не втрачає свої першочергові функції та властивості. Але, за вищезазначених умов, виникають нові труднощі при перекладі цих лексичних одиниць, адже перекладачеві необхідно зберегти усі ознаки у перекладі.

При перекладі художнього тексту з термінами перш за все перекладачеві необхідно розпізнати термін у тексті, відрізнити його від загальнономовних лексичних одиниць.

Труднощі з перекладом також можуть виникати при з'ясуванні загального змісту фрази, у якій ужито термін. Автор додає до тексту терміни з певною метою, вони нерозривно пов'язані з усім текстом, тому їх недоцільне вилучення може призвести до неправильного сприйняття усього тексту.

Переклад термінів у художньому дискурсі взагалі підпорядковується основним правилам та вимогам до перекладу цієї лексичної одиниці, але

можливі деякі відхилення. Взагалі можливостей для перекладу більше. Основна вимога – дотримуватися еквівалентності. С.Н. Влахов додає, що «необхідно дотримуватися термінологічних аналогів, але аж ніяк не завжди і аж ніяк не будь-яким способом» [15, с. 279].

Перекладач у мові перекладу може зберегти термін, переклавши його за допомогою одного із способів, або взагалі відмовитися від нього. Рішення приймається на основі того, яку функцію виконує термін у тексті мови оригіналу, і чи є можливим зберегти її при перекладі не втрачаючи образності. Якщо термін неможливо перекласти одним із існуючих способів і при цьому зберегти його стилістичну функцію, то його можна опустити або замінити, компенсувати іншою лексичною одиницею, яка зможе виконати поставлену стилістичну мету. У певних випадках термін можна перекласти загальноживаним словом без втрати експресивності.

Термін у художньому тексті також можна перекладати за допомогою різноманітних синонімів (чого не можна робити у науковому тексті) задля уникнення повторів. Це можна розглядати як ще один із стилістичних засобів при перекладі.

Щодо вживання термінів у художніх текстах С.Н. Влахов пише наступне: «Не обов'язково перекладати кожний термін терміном. Важливо передати термінологічність, важливо, щоб текст звучав «професійно». Поряд з цим необхідно постаратися зберегти не тільки термінологію, але й «науковий стиль» [15, с. 279].

С.Н. Влахов та С.В. Флорін у своїй науковій роботі «Неперекладне в перекладі» наводять наступні положення стосовно перекладу термінів у художніх текстах:

1. «Відхилення від основного принципу перекладу допускаються головним чином в тих випадках, коли термін в даному тексті не має термінологічного значення, не несе значного семантичного навантаження і, зрозуміло, якщо він втратив зв'язок з відповідною терміносистемою.

2. На відміну від наукового тексту, в художній літературі терміни, особливо споконвічні для іноземних мов, розпізнаються важче.
3. Внутрішня форма терміну, яка приймається до уваги при перекладі наукової літератури, може мати значення в художньому перекладі, але тільки в тих випадках, коли вона грає аналогічну роль в оригіналі. Прозора внутрішня форма може, з іншого боку, стати джерелом перекладацьких невдач – внаслідок нерозпізнання терміну або невміння поєднати при перекладі термінологічне значення з образним.
4. При відсутності у мові перекладу терміну-еквівалента в науковому тексті його запозичують або створюють новий, надають термінологічне значення загальнолітературній одиниці, а в художньому тексті воліють інші прийоми, намагаючись, проте, не порушити «термінологічного звучання» тексту: заміну іншим (зазвичай близьким за значенням, а іноді навіть далеко не рівнозначним) терміном, компенсацію видового поняття родовим, синонімом різного ступеня близькості, приблизним за відповідністю (звичайним словом) і навіть нульовий переклад.
5. Якщо термін має фактологічну цінність, то будь-який відступ від змісту і форми оригіналу може мати самі негативні наслідки для перекладу» [15, с. 285-286].

О.А. Безуглова зазначає, що у перекладача є дві стратегії при виборі способу перекладу термінологічної одиниці у художньому тексті:

1. перекласти термін за допомогою еквівалента, так як термінологічна одиниця «у неспеціальному середовищі відрізняється особливою експресивністю»;
2. «спростити сприйняття тексту потенційним читачем шляхом адаптації терміну» (перекласти загальноживаним словом, дати описовий переклад тощо) [7, с. 29].

Отже, досягнення еквівалентності перекладу художнього тексту є комплексним процесом, тому перекладач часто вдається до використання лексичних та стилістичних трансформацій. Існує доволі широкий вибір

засобів для перекладу термінів, зокрема для їх перекладу у художньому дискурсі. Перекладач перш за все повинен враховувати хто потенційний читач тексту, який він перекладає. Також одним із головних компонентів якісного перекладу є збереження експресивності, стилістичної забарвленості та тої думки, яку хотів донести автор. У цілому переклад термінів у художніх текстах не обмежений такими суворими правилами, які діють для перекладу спеціальних, наукових, економічних, юридичних текстів.

Переклад будь-якого терміну, а особливо у художньому тексті, становить певні труднощі, і тому перекладач змушений вирішувати екстралінгвістичні проблеми, які перед ним постають. Перекладач повинен усвідомлювати, з якою метою автор вводить до тексту той чи інший термін. І тоді виникає інша проблема – як перекласти цей термін.

РОЗДІЛ 2

АНГЛОМОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ ТЕРМІНИ У ТЕКСТАХ ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ

Терміни – це лексичний засіб, який дуже часто вживається у мовленні, адже вони дозволяють передати максимум змісту за рахунок обмеженої кількості слів. Вони точно та стисло передають те поняття, яке в них закладено.

Економічні та юридичні терміни є характерною рисою економічного, наукового, юридичного, публіцистичного дискурсів, але досить часто їх вживають у дискурсі художньому з певною стилістичною метою.

Багато вчених-лінгвістів вивчали терміни з різних точок зору, і тому запропонували свої класифікації. У цьому розділі ми спробуємо проаналізувати економічні та юридичні терміни у художньому дискурсі, керуючись класифікаціями В.І. Карабана (морфологічна та словотвірна структура), Б.Н. Головіна (морфологічний тип головного слова у словосполученні), М.І. Любченко, З.І. Висоцька (тематична класифікація).

2.1. Прості економічні та юридичні терміни-іменники

*The **brokers** knew him as representing a very sound organization, and while he was not considered brilliant mentally, he was known as a most reliable and trustworthy individual* [Дод. 7].

Brokers – це посередники між покупцями та продавцями під час здійснення фінансових операцій на фондовій, товарній, валютній біржах.

Brokers – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «назва суб'єкту

діяльності» а саме «назва осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях».

З граматичної точки зору *brokers* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *brokers* виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

He had managed to force the price of beef up to thirty cents a pound, causing all the retailers and consumers to rebel, and this was what made him so conspicuous [Дод. 17].

Price – вартість, яку сплачують за послугу або товар.

Retailers – продавці, які продають товар у роздріб, окремим покупцям.

Consumers – люди, які купують товар або послугу.

Price – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «назва сукупності цінностей».

З граматичної точки зору *price* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *price* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Retailers – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «назва суб'єкту діяльності» а саме «назва осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях».

З граматичної точки зору *retailers* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *retailers* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Consumers – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва суб'єкту діяльності**» а саме «**назва осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях**». З граматичної точки зору *consumers* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *consumers* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

He was not destined to be a great financier, though he was marked out to be a moderately successful one [Дод. 3].

Financier – людина, яка займається фінансово-кредитними операціями, керує, як правило, великим капіталом, підприємець.

Financier – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва суб'єкту діяльності**» а саме «**назва осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях**».

З граматичної точки зору *financier* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *financier* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

A Philadelphia magnate had hypothecated them for the use of the ready cash [Дод. 13].

Cash – гроші у вигляді банкнот та монет.

Cash – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва сукупності цінностей**».

З граматичної точки зору **cash** – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **cash** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

If I were you and were going to be a banker, I'd first spend a year or so in some good grain and commission house [Дод. 24].

Banker – людина, яка є власником банку або володіє значним пакетом акцій банку.

Banker – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва суб'єкту діяльності**» а саме «**назва осіб за професією та посадою**».

З граматичної точки зору **banker** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **banker** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*Well, they tell me they might make a place for you as a **bookkeeper** [Дод. 32].*

Bookkeeper – людина, яка займається фінансовими розрахунками, веде фінансовий облік підприємства чи для приватного підприємця.

Bookkeeper – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це складний термін, тобто він складається з двох слів, які пишуться разом. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «назва суб'єкту діяльності» а саме «назва осіб за професією та посадою».

З граматичної точки зору **bookkeeper** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **bookkeeper** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*Every day was bringing its special **consignments** [Дод. 35].*

Consignments – товар, який надходить у певній кількості.

Consignments – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «назва сукупності цінностей».

З граматичної точки зору **consignments** – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **consignments** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

«If I could just live long enough I could get rich buyin' up Pennsylvania notes and bonds» [Дод. 39].

Notes – гроші, які випускає в обіг державний банк.

Bonds – цінні папери.

Notes - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва сукупності цінностей**».

З граматичної точки зору **notes** – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **notes** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Bonds - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва фінансово-кредитних документів та цінних паперів**».

З граматичної точки зору **bonds** – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **bonds** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

His salary was fifty dollars a week, and he was certain soon to get more [Дод. 43].

Salary – щомісячна грошова винагорода, яку отримує людина за виконану роботу.

Salary - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва сукупності цінностей**».

З граматичної точки зору **salary** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **salary** виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*He cut down his **expenses** in every possible way, and used up all his private **savings** to protect his private holdings [Дод. 44].*

Expenses – сукупний об'єм грошей, які витратили на оплату певної послуги чи товару.

Savings – частина від прибутку, яка не була витрачена, а була збережена для використання у майбутньому.

Expenses - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва фінансових стягнень**».

З граматичної точки зору **expenses** – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **expenses** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Savings - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва сукупності цінностей**».

З граматичної точки зору **savings** – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **savings** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*The council could vote an annual **appropriation** for this service [Дод. 50].*

Appropriation – протиправне привласнення чужого майна.

Appropriation - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору **appropriation** – іменник у називному відмінку.

Щодо синтаксичної функції, то термін **appropriation** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*By the same token he was a large **depositor** [Дод. 64].*

Depositor – людина, яка вкладає гроші у певну справу, проект.

Depositor - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва**

суб'єктів діяльності» а саме «назви осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях».

З граматичної точки зору *franchises* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *franchises* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*Since the issue was to be so large, the sum at his disposal would always be large, and so-called **transfers** and **balancing** at the end of the month would be a mere matter of bookkeeping [Дод. 70].*

Transfers – виплата державою або компанією коштів домогосподарству або компанії, але в обмін платник не отримує товари або послуги.

Balancing – рахунок бухгалтерського обліку, реальні кошти, які знаходяться на банківському рахунку.

Transfers - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва фінансово-кредитних документів та цінних паперів**».

З граматичної точки зору *transfers* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *transfers* виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Balancing - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва**

фінансово-кредитних документів та цінних паперів». З граматичної точки зору *balancing* – іменник у називному відмінку.

Щодо синтаксичної функції, то термін *balancing* виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*When Cowperwood reached **the jail**, Jaspers was there, glad to see him but principally relieved to feel that nothing had happened to mar his own reputation as a sheriff [Дод. 176].*

Jail – місце, у якому відбуваються покарання злочинці.

Sheriff – службова особа, яка здійснює адміністративні та поліцейські функції.

Jail - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення. З граматичної точки зору *jail* – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *jail* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Sheriff - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору *sheriff* – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *sheriff* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*Eddie Zanders was once more delegated to see that Cowperwood was brought safely before **Judge** Payderson and afterward taken to **the penitentiary*** [Дод. 178].

Judge – посадова особа, яка розглядає кримінальні та адміністративні справи та виносить вирок стосовно них на основі діючого закону країни.

Penitentiary – державна установа, у якій відбувають покарання злочинці.

Judge - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору **Judge** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **Judge** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Penitentiary - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору **penitentiary** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **penitentiary** виконує у реченні роль обставини місця.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*Eddie Zanders remained with his **charge** [Дод. 181].*

Charge – людина, яку звинувачують у скоєнні кримінального або адміністративного злочину, і якій ще не винесли вирок.

Charge - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору **charge** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **charge** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*After some three-quarters of an hour of dreary waiting the door leading into the courtroom proper opened and a **bailiff** stepped in [Дод. 182].*

Bailiff – посадова особа, яка забезпечує дотримання встановлених правил у залі судових засідань.

Bailiff - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору **bailiff** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **bailiff** виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*Afterward he had changed his mind and admitted his guilt, so he now had to come before **Judge** Payderson for **sentence** or **dismissal** [Дод. 183].*

Judge – посадова особа, яка розглядає кримінальні та адміністративні справи та виносить вирок стосовно них на основі діючого закону країни.

Sentence – це рішення суду про винуватість чи невинуватість підсудного і призначення йому покарання, або про звільнення його від покарання, винесене судом першої або апеляційної інстанції.

Dismissal – вирок суду, в якому стверджується невинуватість підсудного.

Judge - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору **Judge** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **Judge** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Dismissal - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору **dismissal** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **dismissal** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Sentence - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальнонавчаний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору **sentence** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **sentence** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*You are in the presence of **the law** now [Дод. 185].*

The law – поняття юриспруденції, один із способів регулювання громадських відносин.

The law - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін родового значення, позначає поняття широкого обсягу.

З граматичної точки зору **the law** – іменник у називному відмінку.

Щодо синтаксичної функції, то термін **the law** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*He did not tell him that there was a certain amount of **legislative** pressure he hoped to bring to bear to get him **franchises** for extensions in the regions beyond where the lines now ended [Дод. 56].*

Legislative – який встановлює, видає закони.

Franchises – форма співпраці між юридично та фінансово незалежними сторонами в рамках якої одна сторона, що володіє успішним бізнесом та іншими нематеріальними активами, дозволяє іншій стороні користуватися цією системою на певних умовах.

Legislative - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору *legislative* – прикметник.

Щодо синтаксичної функції, то термін *legislative* виконує у реченні роль означення.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Franchises – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва закладів, асоціацій, установ, які здійснюють фінансово-кредитні операції**».

З граматичної точки зору *franchises* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *franchises* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

2.2. Прості економічні та юридичні терміни-дієслова

He began to wish he could bid; but he had no money, just a little pocket change [Дод. 29].

Bid – пропонувати різні суми задля купівлі товару, на який претендує певна кількість людей.

Money – засіб платежу за товар або послугу.

Bid – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва фінансово-кредитних операцій та фінансових дій**».

З граматичної точки зору **bid** – дієслово у формі інфінітива.

Щодо синтаксичної функції, то термін **bid** виконує у реченні роль складеного дієслівного присудка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Money – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва сукупності цінностей**».

З граматичної точки зору **money** – іменник у називному відмінку.

Щодо синтаксичної функції, то термін **money** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*Do you want to **discount** that for me?* [Дод. 31]

Discount – зменшити вартість товару або послуги.

Discount – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва фінансово-кредитних операцій та фінансових дій**».

З граматичної точки зору **discount** – дієслово у формі інфінітива.

Щодо синтаксичної функції, то термін *discount* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

A call for a loan of twenty-three million dollars was finally authorized by the legislature and issued [Дод. 49].

Loan – фінансова операція, яка полягає в отриманні грошей у борг на певних умовах.

Dollars – валюта певних країн.

Authorized – дозволено певними законодавчими органами.

Legislature – законодавчий орган країни.

Issued – випускати (закон).

Loan – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва фінансово-кредитних операцій та фінансових дій**».

З граматичної точки зору *loan* – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *loan* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Dollars - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва засобів платежу**»..

З граматичної точки зору *dollars* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *dollars* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Authorized – це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін.

З граматичної точки зору *authorized* – дієслово у формі минулого часу Past Simple пасивного стану.

Щодо синтаксичної функції, то термін *authorized* виконує у реченні роль складеного дієслівного присудка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Issued - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін.

З граматичної точки зору *issued* – дієслово у формі минулого часу Past Simple пасивного стану.

Щодо синтаксичної функції, то термін *issued* виконує у реченні роль складеного дієслівного присудка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Legislature - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін.

З граматичної точки зору *legislature* – іменник у називному відмінку.

Щодо синтаксичної функції, то термін *legislature* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*His **bank** was **loaning** Frank heavily, but not more so than any other [Дод. 75].*

Bank – державна або приватна організація, яка регулює платіжний потік грошей у готівковій та безготівковій формі, видає кредити, зберігає гроші на рахунках клієнтів

Loaning – видавання кредитів.

Bank – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва закладів, асоціацій, установ, які здійснюють фінансово-кредитні операції**».

З граматичної точки зору **bank** – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **bank** виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Loaning - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва фінансово-кредитних операцій та фінансових дій**».

З граматичної точки зору **loaning** – дієслово у формі минулого тривалого часу Past Continuous активного стану.

Щодо синтаксичної функції, то термін **loaning** виконує у реченні роль складеного дієслівного присудка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

2.3. Економічні та юридичні субстантивні терміни-словосполучення

It was in his thirteenth year that young Cowperwood entered into his first business venture [Дод. 26].

Business venture – комерційна, ділова діяльність окремої людини, або групи людей, або цілого підприємства.

Business venture – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова **venture** та одного залежного **business**. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного також виступає іменник. З огляду на зміст можна зазначити, що це «**назва закладів, асоціацій, установ, які здійснюють фінансово-кредитні операції**».

Щодо синтаксичної функції, то термін **business venture** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

At home also he listened to considerable talk of financial investment and adventure [Дод. 14].

Financial investment – гроші, які вкладають у розвиток компаній, проектів.

Financial investment – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова **investment** та одного залежного **financial**. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного виступає

прикметник. З огляду на зміст можна зазначити, що це «**назва фінансово-кредитних операцій та фінансових дій**».

Щодо синтаксичної функції, то термін *financial investment* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

There was another man his father talked about—one Francis J. Grund, a famous newspaper correspondent and lobbyist at Washington, who possessed the faculty of unearthing secrets of every kind, especially those relating to financial legislation [Дод. 18].

Lobbyist – фахівці із взаємодії з органами держави.

Financial legislation – нормативно-правові акти, які стосуються норм фінансового права.

Lobbyist – це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення, який позначає поняття, обсяг якого становить лише частину обсягу родового поняття. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін, слово, яке належить юридичній науці та практиці, відображає специфіку державно-правових явищ.

З граматичної точки зору **lobbyist** – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін **lobbyist** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Financial legislation – це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий

термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова *legislation* та одного залежного *financial*. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного виступає прикметник. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін родового значення, який позначає поняття, обсяг якого ширше. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін, слово, яке належить юридичній науці та практиці, відображає специфіку державно-правових явищ..

Щодо синтаксичної функції, то термін *financial legislation* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

We can't be paying storage charges, and our orders won't eat it up [Дод. 36].

Storage charges – гроші, які сплачують за зберігання товару у певному місці.

Orders – доручення виконати, виготовити або доставити що-небудь у певний, наперед визначений строк.

Storage charges – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення, тобто він складається з двох слів. Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова *charges* та одного залежного *storage*. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного також виступає іменник. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «назва фінансових стягнень».

Щодо синтаксичної функції, то термін *storage charges* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Orders - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва фінансово-кредитних операцій та фінансових дій**». З граматичної точки зору *orders* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *orders* виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Still, things were slowly improving, for the telegraph had facilitated stock-market quotations, not only between New York, Boston, and Philadelphia, but between a local broker's office in Philadelphia and his stock exchange [Дод. 42].

Stock-market quotations – поточна ціна фінансового активу, котру оголошує продавець або покупець на фінансовій біржі і по котрій вони готові придбати або продати.

Broker's - це посередник між покупцями та продавцями під час здійснення фінансових операцій на фондовій, товарній, валютній біржах.

Stock exchange – фінансовий інститут, який забезпечує регулярне функціонування організованого ринку цінних паперів.

Stock-market quotations - це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення, тобто він складається декількох слів. Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це складний термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова *quotations* та двох залежних *stock-market*, які пишуться через дефіс та є складним терміном. За морфологічною

структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного також виступають два іменники. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це **«назва грошового результату фінансово-кредитних операцій»**.

Щодо синтаксичної функції, то термін *stock-market quotations* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Broker's – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це **«назва суб'єкту діяльності»** а саме **«назва осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях»**.

З граматичної точки зору *broker's* – іменник у присвійному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *broker's* виконує у реченні роль означення.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Stock exchange – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова *exchange* та одного залежного *stock*. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного також виступає іменник. З огляду на зміст можна зазначити, що це **«назва закладів, асоціацій, установ, які здійснюють фінансово-кредитні операції»**.

Щодо синтаксичної функції, то термін *stock exchange* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

First he came to have influence in his councilman's ward, then in his legislative district, then in the city councils of his party—Whig, of course—and then he was supposed to have an organization [Дод. 51].

Legislative district – територіальна одиниця, від котрої виборці обирають депутата для представницького органу.

The city councils – орган місцевого самоврядування у містах.

Party – об'єднана група людей, яка займається вирішенням громадських та політичних питань.

Legislative district – це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова **district** та одного залежного **legislative**. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного виступає прикметник. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін родового значення. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін.

Щодо синтаксичної функції, то термін **legislative district** виконує у реченні роль обставини місця.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

The city councils – це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова

councils та одного залежного *the city*. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного також виступає іменник. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін родового значення. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін.

Щодо синтаксичної функції, то термін *the city councils* виконує у реченні роль обставини місця.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Party - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору *party* – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *party* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

It was to be done slowly, part on 'change, part from individual holders
[Дод. 55].

Individual holders – люди, які одноосібно чимось володіють.

Individual holders – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова *holders* та одного залежного *individual*. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного виступає прикметник.

З огляду на зміст можна зазначити, що це «**назва суб'єктів діяльності**» а саме «**назви осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях**».

Щодо синтаксичної функції, то термін *individual holders* виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*Jimmy Oliver was the whilom **district attorney** serving at this time, and incidentally free adviser to Mr. Butler in many ways [Дод. 58].*

District attorney – у США прокурор штату, який є головним прокурором області місцевого самоврядування.

District attorney – це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова *attorney* та одного залежного *district*. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного також виступає іменник. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін родового значення. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін.

Щодо синтаксичної функції, то термін *district attorney* виконує у реченні роль складеного іменного присудка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

*The lower court before which he had originally been brought had lost jurisdiction by binding him over to **higher court** for trial [Дод. 184].*

The lower court – окружний суд, у якому розглядають малозначні правопорушення.

Jurisdiction – межі компетенції того чи іншого суду або іншого органу державної влади.

Higher court – суд, у якому розглядають справи, які були попередньо розглянуті у суді першої інстанції, або справи стосовно яких подали апеляцію.

Trial – процедура розгляду справ судом.

The lower court - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова **court** та одного залежного **the lower**. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного виступає прикметник. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін родового значення. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін.

Щодо синтаксичної функції, то термін **the lower court** виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Higher court - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова **court** та одного залежного **higher**. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного виступає прикметник. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін родового значення. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін.

Щодо синтаксичної функції, то термін **higher court** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Jurisdiction - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору ***jurisdiction*** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін ***jurisdiction*** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Trial - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана це простий термін, адже він складається з одного слова. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це спеціально-юридичний термін. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін видового значення.

З граматичної точки зору ***trial*** – іменник у називному відмінку у формі однини.

Щодо синтаксичної функції, то термін ***trial*** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

A criminal offense—one that I could punish you very severely for [Дод. 186].

A criminal offense – серйозне правопорушення, яке передбачає кримінальну відповідальність.

A criminal offense - це юридичний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий

термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова *offense* та одного залежного *a criminal*. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це субстантивне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає іменник, а у ролі залежного виступає прикметник. Згідно з класифікацією В.А. Толстіка це термін родового значення. Згідно з класифікацією М.І. Любченко це загальноживаний термін.

Щодо синтаксичної функції, то термін *a criminal offense* виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

2.4. Економічні та юридичні дієслівні терміни-словосполучення

His father, pleased at his interest, was glad to explain so that even at this early age—from ten to fifteen—the boy gained a wide knowledge of the condition of the country financially—what a State bank was and what a national one; what brokers did; what stocks were, and why they fluctuated in value [Дод. 10].

Brokers – це посередники між покупцями та продавцями під час здійснення фінансових операцій на фондовій, товарній, валютній біржах.

Stocks – цінні папери, які посвідчують права їх власника (акціонера) на отримання частини з прибутку акціонерного товариства (компанії) у вигляді дивідендів.

Fluctuated in value – вартість змінювалась то піднімаючись, то опускаючись.

Brokers – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «назва суб'єкту діяльності» а саме «назва осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях».

З граматичної точки зору *brokers* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *brokers* виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Stocks – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва фінансово-кредитних документів та цінних паперів**».

З граматичної точки зору *stocks* – іменник у називному відмінку у формі множини.

Щодо синтаксичної функції, то термін *stocks* виконує у реченні роль підмета.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Fluctuated in value – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів та прийменника). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова *venture* та одного залежного *business*, та прийменника *in*. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це дієслівне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає дієслово *fluctuated*, а у ролі залежного виступає іменник з прийменником *in value*. З огляду на зміст можна зазначити, що це «**назва економічного процесу**».

Щодо синтаксичної функції: дієслово *fluctuated* виконує у реченні роль присудка, *in value* - додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

He could put a mortgage on his lots and get money there, if necessary [Дод. 46].

Put a mortgage – віддавати якусь приватну власність на певний час в обмін на гроші, які потім потрібно виплатити аби повернути свою власність.

Money – засіб платежу за товар або послугу.

Put a mortgage – економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це термін-словосполучення (складається з двох слів). Згідно з класифікацією Б.Н. Головіна – це простий термін-словосполучення, адже він складається з одного головного слова **put** та одного залежного **a mortgage**. За морфологічною структурою згідно з класифікацією Б.Н. Головіна це дієслівне словосполучення, адже у ролі головного слова виступає дієслово, а у ролі залежного також виступає іменник. З огляду на зміст можна зазначити, що це «**назва фінансово-кредитних операцій та фінансових дій**».

Щодо синтаксичної функції, то дієслово **put** виконує роль складеного дієслівного присудка, іменник **a mortgage** - додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

Money – це економічний термін. Згідно з класифікацією В.І. Карабана за морфологічною структурою це простий термін, тобто він складається з одного слова. Згідно з класифікацією З.І. Висоцької це «**назва сукупності цінностей**».

З граматичної точки зору **money** – іменник у називному відмінку.

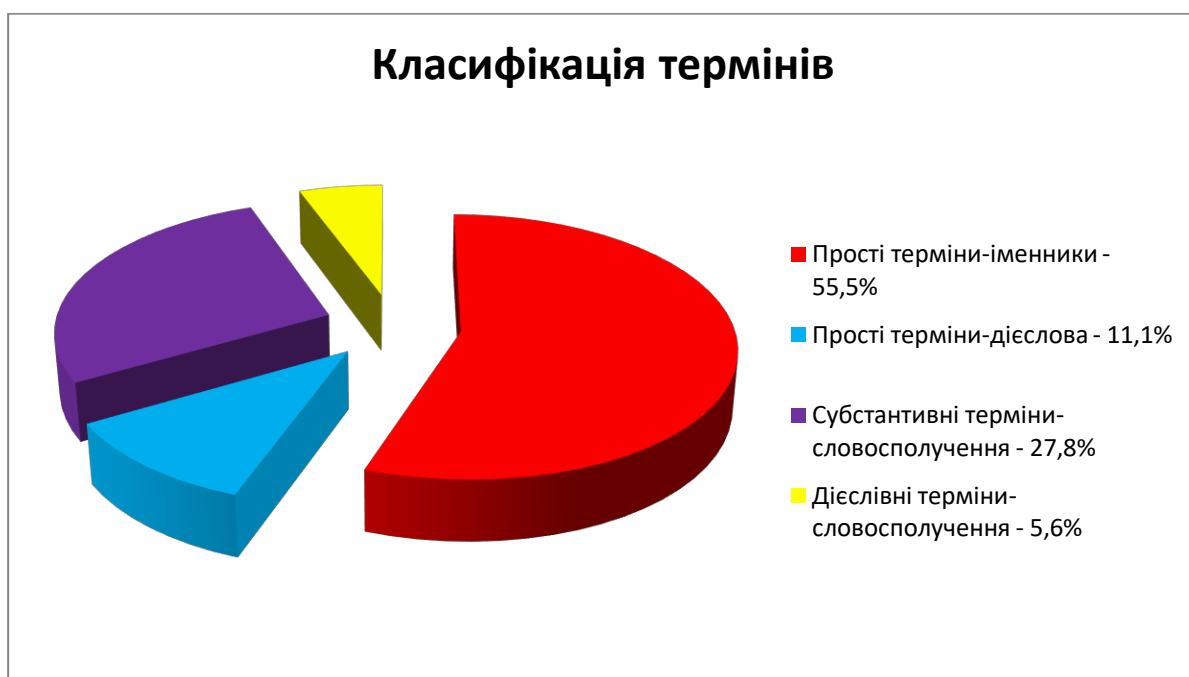
Щодо синтаксичної функції, то термін **money** виконує у реченні роль додатка.

Термін виконує називну функцію, але, так як він вжитий у художньому тексті, він також виконує стилістичну функцію, надає реченню образності.

У другому розділі ми проаналізували речення з термінами з тексту художнього дискурсу. Варто зазначити, що питання класифікації термінів є

доволі складним, адже їх можна класифікувати за різними принципами. Проаналізувавши речення художнього дискурсу можемо зазначити, що найуживанішими термінами у художньому дискурсі є прості терміни-іменники (55,5%), також часто зустрічаються субстантивні терміни-словосполучення (27,8%), рідше зустрічаються прості терміни-дієслова (11,1%) і майже не зустрічаються дієслівні терміни-словосполучення (5,6%).

Схематично це можна зобразити наступним чином:

РОЗДІЛ 3

ЗАСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Економічні та юридичні терміни – це багатогранне явище, яке становить значний інтерес серед вітчизняних та зарубіжних мовознавців. Питання щодо проблем перекладу термінів є актуальним серед науковців-філологів, адже переклад термінології має свої особливості.

Значний інтерес становлять питання щодо способів перекладу термінів у художньому дискурсі, тому що вони набувають нових функцій у текстах такого типу, а тому і способи перекладу будуть відрізнятися.

У даному розділі ми розглянемо та проаналізуємо способи перекладу українською мовою англomовних економічних та юридичних термінів.

Сьогодні серед основних засобів перекладу термінів виділяють: переклад за допомогою лексичного еквівалента, аналога транскодування (транскрипція і транслітерація), калькування, запозичення, описовий та комбінований способи перекладу, контекстуальна заміна.

3.1. Лексичний еквівалент

*They might convict him, and then Butler's **Judge** Payderson would have the privilege of sentencing him—giving him the maximum sentence [Дод. 144].*

*Вони можуть визнати його винним, і тоді **суддя** Батлера Пейдерсон матиме привілей засудити його - давши йому максимальне покарання.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичні термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Judge – посадова особа, яка розглядає кримінальні та адміністративні справи та виносить вирок стосовно них на основі діючого закону країни.

Юридичний термін **Judge** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача та посилення експресивності.

Загальноживаний термін **Judge** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **суддя**. При перекладі термін збережено, оскільки в українській мові він також є загальноживаним, а тому є зрозумілим широкому читацькому загалу, і тому не потребує додаткових пояснень. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського терміна, повністю передає суть оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*The city treasurer was to ask leave of the **stock exchange** at once to have it listed as a security [Дод. 68].*

*Тоді міський скарбник негайно звернеться до комітету **фондової біржі** з клопотанням про включення їх до списку цінностей.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Stock exchange - фінансовий інститут, який забезпечує регулярне функціонування організованого ринку цінних паперів.

Економічний термін **stock exchange** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **stock exchange** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **фондової біржі**, який

повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*One could afford to pay almost any **price** for the short lines already built if one could wait and extend the lines into larger and better areas later [Дод. 71].*

*Можна було б дозволити собі заплатити майже будь-яку **ціну** за вже побудовані короткі лінії, якби був час почекати, щоб потім продовжити їх на більших та кращих ділянках.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при їх перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Price – вартість, яку сплачують за послугу або товар.

Економічний термін **price** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача, але його головна функція у даному реченні - номінативна.

Загальноживаний термін **price** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **ціну**, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття. Даний спосіб перекладу дозволяє зберегти основну функцію терміна – номінативну - у цьому реченні. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*It only takes about thirty **per cent.** of the stock of any railroad to control it [Дод. 73].*

Необхідно лише близько тридцяти відсотків акцій залізної дороги, щоб керувати нею.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Per cent. – частина від цілого.

Економічний термін **per cent** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача, але його основна функція у даному реченні - номінативна.

Термін **per cent.** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **відсотків**, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття. Даний спосіб перекладу дозволяє зберегти основну функцію терміна – номінативну - у цьому реченні. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

Then there was a loan of one hundred thousand dollars he was carrying for Butler [Дод. 78].

Потім він приніс Батлеру позику в сто тисяч доларів.

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Loan – фінансова операція, яка полягає в отриманні грошей у борг на певних умовах..

Економічний термін **a loan**, вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **a loan** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **позики**, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а

також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*I know you are naturally interested in the outcome of the fall **election** [Дод. 79].*

*Я знаю, що ви точно зацікавлені в результатах осінніх **виборів**.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Election – процедура обрання на посаду шляхом відкритого або таємного голосування.

Юридичний термін **election** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **election** перекладено за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **вибори**. Термін при перекладі було збережено, адже він виконує називну функцію, він є загальноживаним, а також не існує іншого еквівалента чи аналога, який би повністю передав зміст, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*The Republic of Texas, in its struggle for **independence** from Mexico, had issued bonds and certificates in great variety, amounting in value to ten or fifteen million dollars [Дод. 21].*

У своїй боротьбі за **незалежність** від Мексики Республіка Техас випустила великий об'єм різних облигацій та сертифікатів на суму від десяти до п'ятнадцяти мільйонів доларів.

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Independence – самостійність країни у прийнятті рішень стосовно устрою, керування, наряду розвитку країни тощо.

Юридичний термін **independence** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **independence** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **незалежність**, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*You will have to go with this **bailiff** now, though [Дод. 147].*

*Однак вам доведеться зараз піти з цим **судовим приставом**.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Bailiff – посадова особа, яка забезпечує дотримання встановлених правил у залі судових засідань.

Юридичний термін **bailiff** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **bailiff** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **судовим приставом**, який

повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*The matter of time, as all **lawyers** know, plays a part in this [Дод. 151].*

***Юристам** добре відомо, що час, відіграє у цьому певну роль.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Lawyers – особи, які мають професійні правові знання у галузі юридичних наук.

Юридичний термін *lawyers* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *lawyers* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента *юристам*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*We find the **defendant** guilty as charged in **the indictment** [Дод. 156].*

*Ми вважаємо **обвинуваченого** винним, як це зазначається в **обвинувальному акті**.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичні терміни, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Defendant – особа, у відношенні до якої проводиться кримінальний процес.

The indictment – це завершальний попереднє слідство процесуальний документ, що містить сформульоване у справі обвинувачення.

Юридичний термін *the indictment* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *the indictment* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента *обвинувальному акті*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

Юридичний термін *defendant* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *defendant* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента *обвинуваченого*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

She was greatly angered at seeing him brought in with a line of ordinary criminals and made to wait in this, to her, shameful public manner, but she could

not help admiring all the more the dignity and superiority of his presence even here [Дод. 191].

Вона сильно розлютилася, побачивши, як його привели з низкою звичайних **злочинців** і змусили зачекати в цьому ганебному публічному образі, але вона не могла не захоплюватися гідністю і перевагою його присутності навіть тут.

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Criminals – особи, які скоїли кримінальний злочин.

Юридичний термін ***criminals*** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін ***criminals*** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **злочинців**, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*His operations in the purchase of cattle in Virginia, Ohio, and other States were vast, amounting, in fact, to an entire monopoly of the business of **supplying** beef to Eastern cities [Дод. 16].*

Його операції з закупівлі худоби у Вірджинії, Огайо та інших штатах були величезними, фактично складаючи цілу монополію у справах **постачання** яловичини у східні міста.

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Supplying – це матеріальне і технічне забезпечення підприємства необхідними засобами шляхом організації закупівлі.

Економічний термін **supplying** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **supplying** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме еквівалента **постачання**, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу.

*I can reverse this **verdict** on a dozen grounds if they happen to decide against you [Дод. 148].*

*Я можу скасувати цей **вирок** на багатьох підставах, якщо вони визнають вас винним.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Verdict – це рішення суду про винуватість чи невинуватість підсудного і призначення йому покарання, або про звільнення його від покарання, винесене судом першої або апеляційної інстанції..

Юридичний термін **verdict** у даному реченні було вжито зі стилістичною метою для достовірності зображуваних подій, адже термін ужито в професійному діалозі.

У даному реченні юридичний термін **verdict** перекладено за допомогою еквівалента **вирок**, який є як загальноживаним словом, так і загальноживаним юридичним терміном. При перекладі юридичний термін збережено. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він

належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу. У даному реченні обраний варіант перекладу повністю передає зміст оригіналу і не потребує додаткових пояснень, оскільки є зрозумілим широкому читацькому загалу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

*The Republic of Texas, in its struggle for independence from Mexico, had issued **bonds** and certificates in great variety, amounting in value to ten or fifteen million dollars [Дод. 21].*

*У своїй боротьбі за незалежність від Мексики Республіка Техас випустила великий об'єм різних **облігацій** та сертифікатів на суму від десяти до п'ятнадцяти мільйонів доларів.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Bonds – цінні папери.

Економічний термін **bonds** у даному реченні було вжито зі стилістичною метою для достовірності зображуваних подій, адже термін ужито в професійному діалозі.

При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу. Термін **bonds** перекладено за допомогою еквівалента **облігації**, який в українській мові також виступає у ролі економічного терміна. Термін при перекладі було збережено задля забезпечення функції експресивності. Він повністю передає суть оригіналу.

*Still, things were slowly improving, for the telegraph had facilitated stock-market quotations, not only between New York, Boston, and Philadelphia, but between a local broker's office in Philadelphia and his **stock exchange** [Дод. 42].*

Проте все поступово покращувалось, оскільки телеграф сприяв котируванням на фондових біржах не лише між Нью-Йорком, Бостоном та Філадельфією, але й між офісом місцевого брокера у Філадельфії та його фондовою біржею.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Stock exchange – фінансовий інститут, який забезпечує регулярне функціонування організованого ринку цінних паперів.

Економічний термін *stock exchange* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки він належить до однозначних еквівалентних відповідників, які мають єдину інтерпретацію у мові перекладу. Термін-словосполучення *stock exchange* перекладено українською мовою за допомогою еквівалента *фондовою біржею*. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського словосполучення і повністю передає суть оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

3.2. Аналог

We try to find out only such things as our customers want [Дод. 143].

Ми намагаємось з'ясувати лише те, що хочуть наші клієнти.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при їх перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Customers – люди, які звертаються до певної компанії за послугою чи товаром.

Економічний термін *customers* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача та посилення експресивності.

Загальноживаний термін *customers* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме аналога *клієнти*. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського терміна, повністю передає суть оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміна труднощів не виникає, оскільки у мові перекладу є декілька синонімічних понять, а із контексту зрозуміло, що мова йде саме про послуги, а тому варіант перекладу *клієнти* найкраще підходить для даного речення, адже в комунікативних ситуаціях українською мовою застосовується саме цей відповідник.

*They might convict him, and then Butler's Judge Payderson would have the privilege of **sentencing** him—giving him the maximum sentence [Дод. 144].*

*Вони можуть визнати його винним, і тоді суддя Батлера Пейдерсон матиме привілей **засудити** його - давши йому максимальне покарання.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичні термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Sentencing – процес винесення вироку підсудному.

Юридичний термін *sentencing* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача та посилення експресивності.

Термін *sentencing* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме аналога *засудити*, який не є терміном у мові перекладу, але ступінь емоційної забарвленості при такому варіанті перекладу вищий, що краще підходить для даного контексту. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського терміна,

повністю передає суть оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

*We have men and women who have been in our **employ** for over thirty years, and we never retire any one except for cause, and we don't pick people who are likely to need to be retired for cause [Дод. 142].*

*У нас є чоловіки та жінки, які **працюють** у нас понад тридцять років, і ми ніколи не відправляємо їх на пенсію без якоїсь причини, і ми не вибираємо людей, яким, ймовірно, потрібно буде вийти на пенсію з якої-небудь причини.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Employ – наймати на роботу.

Економічний термін **employ** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **employ** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме аналога **працюють**, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При його перекладі ми спиралися на контекст. З контексту можна зрозуміти, що будь-яке значення може бути використано в якості перекладу, тому що всі вони є синонімами.

*The city treasurer was to ask leave of the stock exchange at once to have it listed as **a security** [Дод. 68].*

*Тоді міський скарбник негайно звернеться до комітету фондової біржі з клопотанням про включення їх до списку **цінностей**.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

A security – сертифікат, що засвідчує кредит, право власності на акції чи облігації, або право власності, пов’язане з деривативами, що продаються.

Економічний термін *a security* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *a security* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме аналога *цінностей*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

It only takes about thirty per cent. of the stock of any railroad to control it [Дод. 73].

Необхідно лише близько тридцяти відсотків *акцій* залізної дороги, щоб керувати нею.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

The stock – цінні папери.

Економічний термін *the stock* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *the stock* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме аналога *акцій*, який повністю передає суть оригіналу та в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

The old contractor might be induced to leave that [Дод. 76].

Старого підрядника могли змусити піти.

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Contractor – людина або компанія, яка виконує певну оплачувану роботу за умовами договору.

Економічний термін **contractor** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **contractor** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме аналога **підрядника**, який повністю передає суть оригіналу у даному контексті. Даний термін відноситься до числа варіантних відповідностей, так як існує кілька варіантів перекладу. При його перекладі ми спиралися на контекст. З контексту можна зрозуміти, що будь-яке значення може бути використано в якості перекладу, тому що всі вони є синонімами. Даний спосіб перекладу є адекватним, оскільки дозволяє зберегти основну функцію даного терміна у цьому реченні – стилістичну.

It wasn't exactly legitimate, he seemed to think, and yet it was, too [Дод. 23].

Він вважав це не зовсім законним, хоча нічого незаконного також не було.

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Legitimate – законність виконання тої чи іншої дії.

Юридичний термін **legitimate** у даному реченні було вжито зі стилістичною метою для достовірності зображуваних подій, адже термін ужито в професійному діалозі.

У даному реченні юридичний термін **legitimate** перекладено з використанням трансформацій, а саме за допомогою аналога **законний**, який

є як загальновживаним словом, так і загальновживаним юридичним терміном. Даний термін відноситься до числа варіантних відповідностей, так як існує кілька варіантів перекладу. При його перекладі ми спиралися на контекст. З контексту можна зрозуміти, що будь-яке значення може бути використано в якості перекладу, тому що всі вони є синонімами. При перекладі юридичний термін збережено. У даному реченні обраний варіант перекладу повністю передає зміст оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

*Unless he were acquitted by **the jury**, Steger added, he would have to remain in the sheriff's care until an application for a certificate of reasonable doubt could be made and acted upon [Дод. 146].*

*Якщо він не буде виправданий **присяжними**, додав Стегер, йому доведеться залишатися під опікою шерифа, поки не буде подано заяву про отримання довідки про обґрунтовані сумніви та не буде розглянуто.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

The jury – це особи, які у випадках, визначених процесуальним законом, та за їх згодою вирішують справи у складі суду разом із суддею або залучаються до здійснення правосуддя.

Юридичний термін **the jury** у даному реченні було вжито зі стилістичною метою для достовірності зображуваних подій, адже термін ужито в професійному діалозі.

У даному реченні юридичний термін **the jury** перекладено з використанням трансформацій, а саме за допомогою аналога **присяжними**, який є як загальновживаним словом, так і загальновживаним юридичним терміном. При перекладі юридичний термін збережено. У даному реченні обраний варіант перекладу повністю передає зміст оригіналу, а також за

такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

*Steger would **take an appeal** [Дод. 157].*

*Стегер **подасть апеляцію.***

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Take an appeal – оскаржити рішення суду.

Юридичний термін ***take an appeal*** у даному реченні було вжито зі стилістичною метою для достовірності зображуваних подій, адже термін ужито в професійному діалозі.

У даному реченні юридичний термін ***take an appeal*** перекладено з використанням трансформацій, а саме за допомогою аналога ***подасть апеляцію***, який є спеціально-юридичним терміном. При перекладі юридичний термін збережено. У даному реченні обраний варіант перекладу повністю передає зміст оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

*His operations in the **purchase** of cattle in Virginia, Ohio, and other States were vast, amounting, in fact, to an entire monopoly of the business of supplying beef to Eastern cities [Дод. 16].*

*Його операції з **закупівлі** худоби у Вірджинії, Огайо та інших штатах були величезними, фактично складаючи цілу монополію у справах постачання яловичини у східні міста.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Purchase – придбаний товар.

Економічний термін *purchase* у даному реченні було вжито зі стилістичною метою для достовірності зображуваних подій, адже термін ужито в професійному діалозі.

У даному реченні економічний термін *purchase* перекладено з використанням трансформацій, а саме за допомогою аналога *закупівлі*. Даний термін відноситься до числа варіантних відповідностей, так як існує кілька варіантів перекладу. При його перекладі ми спиралися на контекст. З контексту можна зрозуміти, що будь-яке значення може бути використано в якості перекладу, тому що всі вони є синонімами. При перекладі економічний термін збережено. У даному реченні обраний варіант перекладу повністю передає зміст оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

3.3. Транскодування (транскрипція та транслітерація)

*From the very start of his life, he wanted to know about **economics** and **politics*** [Дод. 4].

*З самого початку свого життя він цікавився **економікою** та **політикою**.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічні та юридичні терміни, а тому при їх перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Economics – це сукупність суспільного виробництва, розподілу, обміну та споживання благ, а також виробничих відносин, які виникають між людьми .

Politics – діяльність органів державної влади та їх посадових осіб.

Економічний термін **economics** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *economics* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме транслітерації *економікою*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, адже є запозиченням, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміну труднощів не виникає, тому що він перекладається за допомогою транслітерації. Термін є інтернаціональним.

Юридичний термін *politics* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *politics* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме транслітерації *політикою*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, адже є запозиченням, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті. При перекладі даного терміну труднощів не виникає, тому що він перекладається за допомогою транслітерації. Термін є інтернаціональним.

*Then there was a loan of one hundred thousand **dollars** he was carrying for Butler [Дод. 78].*

*Потім він приніс Батлеру позику в сто тисяч **доларів**.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Dollars – валюта певних країн.

Економічний термін *dollars* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *dollars* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме транслітерації *доларів*, адже термін є

запозиченням, тому саме цей спосіб перекладу повністю передає суть оригіналу та в українській мові позначає те ж саме поняття. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже дозволяє зберегти основну – номінативну – функцію даного терміна у цьому реченні. При перекладі даного терміну труднощів не виникає, тому що він перекладається за допомогою транслітерації. Термін є інтернаціональним.

*The Republic of Texas, in its struggle for independence from Mexico, had issued bonds and **certificates** in great variety, amounting in value to ten or fifteen million dollars [Дод. 21].*

*У своїй боротьбі за незалежність від Мексики Республіка Техас випустила великий об'єм різних облигацій та **сертифікатів** на суму від десяти до п'ятнадцяти мільйонів доларів.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Certificates – цінні папери.

Економічний термін **certificates** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **certificates** перекладено за допомогою трансформаційного перекладу, а саме транслітерації **сертифікатів**, адже термін є запозиченням. Даний термін є багатозначним, але орієнтуючись на контекст, зрозуміло, що мова йде саме про цінні папери, а тому такий спосіб перекладу добре передає зміст оригіналу і не потребує уточнень при перекладі. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже дозволяє зберегти основну – номінативну – функцію даного терміна у цьому реченні.

*He heard, for one thing, of a curious character by the name of Steemberger, a great beef **speculator** from Virginia, who was attracted to Philadelphia in those days by the hope of large and easy **credits** [Дод. 15].*

З одного боку, він чув про цікавого персонажа на ім'я Стембергер, великого *спекулянта* яловичиною з Вірджинії, якого в ті часи приваблювала Філадельфія надією на великі та легкі *кредити*.

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Економічні терміни *speculator*, *credits* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Speculator – людина, яка намагається заробити нечесним способом на різниці цін.

Credits – економічні відносини, за яких одна сторона отримує від іншої гроші з гарантією їх повернення за зазначений період часу з додатковими відсотками до суми.

Економічний термін *speculator* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *speculator* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме транслітерації *спекулянта*, адже термін є запозиченням, тому саме цей спосіб перекладу повністю передає суть оригіналу та в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті..

Економічний термін *credits* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін *credits* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме транслітерації *кредити*, адже термін є запозиченням, тому саме цей спосіб перекладу повністю передає суть оригіналу та в українській мові позначає те ж саме поняття. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже дозволяє зберегти основну – номінативну – функцію даного терміна у цьому реченні. При перекладі даного терміну

труднощів не виникає, тому що він перекладається за допомогою транслітерації. Термін є інтернаціональним.

*His operations in the purchase of cattle in Virginia, Ohio, and other States were vast, amounting, in fact, to an entire **monopoly** of the business of supplying beef to Eastern cities [Дод. 16].*

*Його операції з закупівлі худоби у Вірджинії, Огайо та інших штатах були величезними, фактично складаючи цілу **монополію** у справах постачання яловичини у східні міста.*

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Monopoly – організація, яка здійснює контроль над ціною і обсягом пропозиції на ринку і тому здатна максимізувати прибуток, вибираючи обсяг і ціну пропозиції.

Економічний термін **monopoly** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Термін **monopoly** перекладено за допомогою трансформаційного перекладу, а саме транслітерації **монополію**, адже термін є запозиченням. Такий спосіб перекладу добре передає зміст оригіналу і не потребує уточнень при перекладі, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.. При перекладі даного терміну труднощів не виникає, тому що він перекладається за допомогою транслітерації. Термін є інтернаціональним.

3.4. Дослівний переклад (калькування)

*They might **convict** him, and then Butler’s Judge Payderson would have the privilege of sentencing him—giving him **the maximum sentence** [Дод. 144].*

Вони можуть **визнати його винним**, і тоді суддя Батлера Пейдерсон матиме привілей засудити його - давши йому **максимальне покарання**.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить юридичний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

The maximum sentence - це рішення суду про винуватість підсудного і призначення йому максимально можливого покарання винесене судом першої або апеляційної інстанції.

Convict – визнавати винним у процесі судового розгляду кримінальної або адміністративної справи.

Юридичний термін **the maximum sentence** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача та посилення експресивності.

Для адекватного перекладу даного терміна, його необхідно розбити на компоненти, кожному знайти еквівалент і з'єднати в одне ціле. Кожна складова проаналізованого терміна має однозначний відповідник у мові перекладу. Термін **the maximum sentence** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме дослівного перекладу **максимальне покарання**, іменник **maximum** перекладено за допомогою калькування **максимальне**, іменник **sentence** перекладено за допомогою еквівалента **покарання**. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського терміна, повністю передає суть оригіналу.

Юридичний термін **convict** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача та посилення експресивності.

Термін **convict** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме описового перекладу **визнати винним**, оскільки у мові перекладу не існує однозначного еквівалента. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського терміна широкому читацькому загалу, повністю передає суть оригіналу, а також за

такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

The city treasurer was to ask leave of the stock exchange at once to have it listed as a security [Дод. 68].

Тоді міський скарбник негайно звернеться до комітету фондової біржі з клопотанням про включення їх до списку цінностей.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при їх перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

The city treasurer – посадова особа, яка займається фінансами міста.

Економічний термін *the city treasurer* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Для адекватного перекладу даного терміна, його необхідно розбити на компоненти, кожному знайти еквівалент і з'єднати в одне ціле. Кожна складова проаналізованого терміна має однозначний еквівалентний відповідник у мові перекладу. Термін *the city treasurer* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме дослівного перекладу *міський скарбник*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

3.5. Контекстуальна заміна

From seeing his father count money, he was sure that he would like banking; and Third Street, where his father's office was, seemed to him the cleanest, most fascinating street in the world [Дод. 5].

*Побачивши, як батько рахує гроші, він був упевнений, що йому сподобається **банківська справа**; і Третя вулиця, де знаходився кабінет його батька, здалася йому найчистішою та найдивовижнішою вулицею у світі.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при їх перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Banking – частина економіки, що зосереджує свою увагу на структуру та процеси в банківській (фінансовій) сфері.

Економічний термін **banking** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача та посилення експресивності.

Термін **banking** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме контекстуальної заміни – вживання у мові перекладу іншого слова або словосполучення для конкретизації та уточнення – **банківська справа**. Даний спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського терміна, повністю передає суть оригіналу та уточнює його, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

3.6. Описовий переклад

*We have men and women who have been in our employ for over thirty years, and we never **retire** any one except for cause, and we don't pick people who are likely to need to be **retired** for cause [Дод. 142].*

*У нас є чоловіки та жінки, які працюють у нас понад тридцять років, і ми ніколи не **відправляємо** їх на пенсію без якоїсь причини, і ми не вибираємо людей, яким, ймовірно, потрібно буде **вийти на пенсію** з якої-небудь причини.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при їх перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Retire – переставати працювати у зв'язку з досягненням певного віку, у цей період виплачується пенсія.

Економічний термін **retire** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Даний термін семантично непрозорий і в мові перекладу відсутній однозначний еквівалент, що представляє собою труднощі при перекладі. Для адекватного перекладу необхідно використання описового перекладу. Термін **retire** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме описового перекладу **вийти на пенсію**, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

*His bank was the Third National of Philadelphia, located in that center of all Philadelphia and indeed, at that time, of practically all national finance—Third Street—and its owners conducted a **brokerage business** as a side line [Дод. 1].*

*Його банк - Третій Національний банк Філадельфії розташований у самому серці Філадельфії, де зосередились усі державні фінанси – Третя вулиця. Власники банку, між іншим, займались **грою на біржі**.*

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Brokerage business – переставати працювати у зв'язку з досягненням певного віку, у цей період виплачується пенсія.

Економічний термін **brokerage business** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Даний термін семантично непрозорий і в мові перекладу відсутній однозначний еквівалент, що представляє собою труднощі при перекладі. Для адекватного перекладу необхідно використання описового перекладу. Термін *brokerage business* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме описового перекладу *грою на біржі*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

Under his agreement with Stener, Cowperwood could buy up to one hundred thousand dollars of city loan, above the customary wash sales, or market manipulation, by which they were making money [Дод. 138].

За його домовленістю зі Стенером, Каупервуд міг придбати міську позичку до ста тисяч доларів, що перевищує звичайні фіктивні угоди або маніпуляції на ринку, на яких вони заробляли гроші.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Wash sales – переставати працювати у зв'язку з досягненням певного віку, у цей період виплачується пенсія.

Економічний термін *wash sales* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача, підвищення експресивності.

Даний термін семантично непрозорий і в мові перекладу відсутній однозначний еквівалент, що представляє собою труднощі при перекладі. Для адекватного перекладу необхідно використання описового перекладу. Термінологічне словосполучення *wash sales* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме описового перекладу *фіктивні угоди*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається

стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

The crisis for him therefore came on the day when Frank was arrested on the embezzlement charge [Дод. 140].

Тому криза для нього настала в день, коли Френка заарештували за звинуваченням в розкраданні коштів.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Was arrested on the embezzlement charge – позбавили волі з причини розкрадання коштів.

Словосполучення *was arrested on the embezzlement charge* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Даний термін семантично непрозорий і в мові перекладу відсутній однозначний еквівалент, що представляє собою труднощі при перекладі. Для адекватного перекладу необхідно використання описового перекладу. Словосполучення *was arrested on the embezzlement charge* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме описового перекладу *заарештували за звинуваченням в розкраданні коштів*, який повністю передає суть оригіналу, в українській мові позначає те ж саме поняття, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

3.7. Комбінований переклад

His father, pleased at his interest, was glad to explain so that even at this early age—from ten to fifteen—the boy gained a wide knowledge of the condition

*of the country financially—what a State bank was and what a national one; what brokers did; what stocks were, and why they **fluctuated in value*** [Дод. 10].

Його батько, задоволений його інтересом, був радий пояснити, що навіть у цьому ранньому віці - від десяти до п'ятнадцяти - хлопець отримав широкі знання про стан країни у фінансовому плані - що таке державний та національний банк; що зробили брокери; що це були за акції і чому вони **коливались у вартості**.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при їх перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Fluctuated in value – вартість змінювалась то піднімаючись, то опускаючись.

Економічний термін ***fluctuated in value*** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача та посилення експресивності.

Дієслівний термін-словосполучення ***fluctuated in value*** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме калькування при якому зберігається порядок слів та конструкція ***коливались у вартості***. Даний комбінований спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського словосполучення, повністю передає суть оригіналу і не потребує додаткових пояснень, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

*Still, things were slowly improving, for the telegraph had facilitated **stock-market quotations**, not only between New York, Boston, and Philadelphia, but between a local broker's office in Philadelphia and his stock exchange* [Дод. 42].

Проте все поступово покращувалось, оскільки телеграф сприяв **котируванням на фондових біржах** не лише між Нью-Йорком, Бостоном

та Філадельфією, але й між офісом місцевого брокера у Філадельфії та його фондовою біржею.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Stock-market quotations – поточна ціна фінансового активу, котру оголошує продавець або покупець на фінансовій біржі і по котрій вони готові придбати або продати.

Економічний термін *stock-market quotations* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Однозначний еквівалент даного терміна відсутній в мові перекладу, а тому необхідно застосувати перекладацькі трансформації. Термін-словосполучення *stock-market quotations* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме перекладу з додаванням прийменника *на* та перекладу зі зміною порядку компонентів атрибутивної групи - *котируванням на фондових біржах*. Даний комбінований спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського словосполучення і повністю передає суть оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

He was quite often allowed to come to the bank on Saturdays, when he would watch with great interest the deft exchange of bills at the brokerage end of the business [Дод. 8].

Йому досить часто дозволяли приходити до банку по суботах, коли він з великим інтересом спостерігав за спритним обміном рахунками у брокерському бізнесі.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при їх перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Exchange of bills – процес при якому партнери здійснюють обмін документами.

Економічний термін *exchange of bills* вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Для адекватного перекладу даного терміна, його необхідно розбити на компоненти, кожному знайти еквівалент і з'єднати в одне ціле. Термін *exchange of bills* перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме перекладу за допомогою родового відмінка та дослівного перекладу *обміном рахунками*. Даний комбінований спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського словосполучення і повністю передає суть оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

He was sure that Andrew Jackson was all wrong in his opposition to Nicholas Biddle and the United States Bank, one of the great issues of the day; and he was worried, as he might well be, by the perfect storm of wildcat money which was floating about and which was constantly coming to his bank—discounted, of course, and handed out again to anxious borrowers at a profit [Дод. 52].

Він був впевнений, що Ендрю Джексон помилявся виступаючи проти Ніколаса Біддла та Банку Сполучених Штатів - одне з найважливіших питань того дня. Його хвилювали нічого не варті гроші, які постійно надходили до його банку, але які потім, звісно, виплачувались з власною вигодою стурбованим позичальникам.

Дане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при їх перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Wildcat money – гроші, за які не можна нічого купити через інфляцію.

Економічний термін ***wildcat money*** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача та посилення експресивності.

Для адекватного перекладу даного терміна, його необхідно розбити на компоненти, кожному знайти відповідник і з'єднати в одне ціле. Термін ***wildcat money*** перекладено українською мовою за допомогою трансформаційного перекладу, а саме переклад одного з членів словосполучення групою пояснюючих слів, а саме іменника ***wildcat - нічого не варти***, іменник ***money*** було перекладено за допомогою еквівалента ***гроші***. Даний комбінований спосіб перекладу є адекватним, адже пояснює значення англійського словосполучення, тому що у мові перекладу не існує відповідного еквівалента. Обраний варіант перекладу повністю передає суть оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

He gave the boy a ten-dollar gold piece with which to start a bank-account
[Дод. 25].

Він дав хлопчикові десятидоларову золоту монету, для того щоб відкрити рахунок у банку.

Подане речення – це уривок із художнього тексту, тому його основна функція - експресивна. Речення містить економічний термін, а тому при перекладі застосовані перекладацькі трансформації.

Start a bank-account – відкрити рахунок у банку для збереження грошей, а також на який будуть надходити кошти, або списуватись з нього.

Економічний термін ***start a bank-account*** вжито у реченні зі стилістичною метою для створення відчуття реальності зображуваних подій у читача.

Для адекватного перекладу даного терміна, його необхідно розбити на компоненти, кожному знайти еквівалент і з'єднати в одне ціле.

Термінологічне словосполучення *start a bank-account* було перекладено з використанням трансформаційного методу, а саме комбінованим способом: дієслово *start* перекладено аналогом *відкрити*, складне словосполучення *a bank-account* – аналогом з додаванням прийменника *у* та зі зміною порядку компонентів атрибутивної групи - *рахунок у банку*. У даному реченні обраний варіант перекладу повністю передає зміст оригіналу, а також за такого способу перекладу зберігається стилістична функція, яка є головною для терміна вжитого у художньому тексті.

Проаналізувавши засоби перекладу англomовних економічних та юридичних термінів у тексті художнього дискурсу, ми дійшли наступних висновків. Задля перекладу термінів у художньому дискурсі найчастіше використовуються два основних способи, а саме еквівалент (28,5%) та аналог (28,5%). Також достатньо часто застосовується транскодування (16,3%) та комбінований спосіб перекладу (10,5%). Рідше застосовується описовий переклад (8,1%) та калькування (6,1%) Майже не зустрічається такий спосіб перекладу як контекстуальна заміна (2%).

Схематично можна зобразити відсоткове співвідношення використання усіх способів перекладу термінів наступним чином:

ВИСНОВКИ

У зв'язку з науково-технічним прогресом, соціальними змінами, швидким розвитком світової економіки та глобалізацією виникають нові поняття, які потребують номінації. Розвиток будь-якої галузі знань та соціальної сфери призводить до виникнення нових термінів та цілих термінологічних систем. Саме лінгвісти займаються систематизацією цього явища. Вивчаючи та систематизуючи терміни, науковці використовують різні методи, а саме: лексикології, лексикографії, словоутворення, семасіології, ономасіології, соціолінгвістики, психолінгвістики, когнітивної лінгвістики, теорії перекладу, лінгвістичної теорії тексту, прикладної лінгвістики.

Термінологія, у тому числі економічна та юридична, – це багатогранне явище, яке становить значний інтерес серед вітчизняних та зарубіжних мовознавців. Серед вітчизняних робіт у галузі термінології можна виділити зокрема роботи таких вчених, як В.В. Виноградов, Г.Й. Винокур, О.В. Суперанська, Д.С. Лотте, О.М. Толикіна, В.М. Лейчик, І.С. Квітко, Ю.Д. Апресян, С.В. Гриньов та інші. Учені вивчали та продовжують вивчати терміни використовуючи різні підходи та методи. У першому розділі ми розглянули поняття «термін», його функції, класифікації. Термінам властиві різнобічні функції, властивості, ознаки, а тому серед науковців на даний час не має єдиної думки щодо визначення самого поняття «термін». Лише В.П. Даниленко наводить 19 прикладів визначення цього поняття. Вивчивши існуючі дефініції поняття «термін», ми можемо навести наступне визначення: термін – це лексична одиниця, яку використовують для називання предмету чи явища, або процесу у певній галузі знань. Він виконує називну функцію, не прагне до синонімії, як правило, однозначний.

У сучасному термінознавстві виділяють ряд інших важливих вимог, яким повинен відповідати термін, а саме: однозначність, точність, відповідність нормам літературної мови, стислість, відсутність емоційності та експресивності, вмотивованість, системність, відсутність синонімії. Однак

на практиці існують терміни, які не відповідають цим вимогам або не відповідають всім, але успішно виконують функції, які повинен виконувати термін, тому питання про обов'язковість цих вимог залишається й досі відкритим. Наприклад, при вивченні певних термінологічних систем, де полісемія є досить поширеною, спростовується вимога до однозначності терміна. Існує думка, що однозначність терміна це не особлива вимога, а лише тенденція.

Для класифікації термінів можна розглядати наступні їх ознаки – зміст, мовна форма, функції, мовні та позамовні ознаки. Задля правильної класифікації термінів необхідно керуватись наступними правилами: поділ має здійснюватися тільки за одним критерієм; члени поділу повинні взаємно виключати один одного; поділ повинен бути безперервним і вичерпним.

В.І. Карабан наводить наступну класифікацію термінів з огляду на їх морфологічну та словотвірну структуру: **прості, похідні, складні, терміни-словосполучення**. В свою чергу Б.Н. Головін виділяє наступну класифікацію термінів-словосполучень в залежності від типу структури: **прості та складні**. Також Б.Н. Головін класифікує терміни-словосполучення по морфологічному типу головного слова: **субстантивні** (головне слово – іменник, в ролі залежних слів можуть виступати іменники (з прийменником та без нього), прикметники, порядкові числівники та дієприкметники), **ад'єктивні** (головним словом виступає прикметник або дієприкметник, залежним – іменник або прислівник), **дієслівні** (у якості головного слова - дієслово, залежного – іменник).

З.І. Висоцька класифікує економічні терміни за змістом, а саме: «**назви засобів платежу**», «**назви фінансово-кредитних операцій та фінансових дій**», «**назви фінансово-кредитних документів та цінних паперів**», «**назви грошового результату фінансово-кредитних операцій**», «**назви суб'єктів діяльності**», яка поділяється на наступні підгрупи: «**назви осіб за професією та посадою**» та «**назви осіб, які беруть участь у фінансово-кредитних операціях**», «**назви сукупності цінностей**», «**назви закладів, асоціацій,**

установ, які здійснюють фінансово-кредитні операції», «назви економічних процесів», «назви фінансових стягнень».

В.А. Толстік наводить наступну класифікацію юридичних термінів спираючись на обсяг зображуваного терміном поняття: **терміни родового значення** (позначають родове поняття, тобто таке поняття, обсяг якого ширше і повністю включає в себе обсяг іншого поняття) та **терміни видового значення** (позначають видове поняття, тобто таке поняття, обсяг якого становить лише частину обсягу родового поняття).

М.І. Любченко наводить наступну класифікацію юридичних термінів: **загальноживані терміни** (за формою відносяться до звичайних слів, поширених у літературній мові, але в праві вони мають свій специфічний правовий зміст) та **спеціально-юридичні терміни** (слова та словосполучення, що належать юридичній науці і практиці, відображають специфіку державно-правових явищ).

Також ми дослідили художній дискурс. Учені С.Б. Аюпова, І.А. Бехта, І.М. Колегаєва, В.Г. Ніконова, Н.С. Олизько зверталися до вивчення цього питання у своїх наукових роботах. Художній дискурс – це підтип широкого поняття «дискурс». Йому притаманні характеристики, які є спільними для усіх видів дискурсу, а також він запозичує певні ознаки у них. Але, оскільки науковці виділяють його окремо, він володіє ознаками характерними тільки для нього. Однією з найголовніших відмінних характеристик художнього дискурсу є його емоційна забарвленість та експресивна функція, яка досягається завдяки використанню найрізноманітніших стилістичних прийомів.

Проаналізувавши та порівнявши офіційно-діловий та публіцистичний дискурси з дискурсом художнім ми можемо підсумувати, що усі три типи дискурсу мають спільні та відмінні ознаки. До спільних ми можемо віднести інформативну функцію, функцію впливу. До відмінних - способи досягнення цих функцій. На вибір конкретного способу впливає тип тексту, на кого він спрямований та ким він створюється.

Досягнення еквівалентності перекладу художнього тексту є комплексним процесом, тому перекладач часто вдається до використання лексичних та стилістичних трансформацій при яких зміст тексту при перекладі залишається незмінним, а лише змінюються лексичні та граматичні способи вираження. Існує доволі широкий вибір засобів для перекладу термінів, зокрема для їх перекладу у художньому дискурсі. До основних способів перекладу термінів ми можемо віднести наступні: переклад за допомогою лексичного еквівалента, аналога, транскодування, калькування, описовий спосіб. Адекватний переклад не є можливим без додаткових знань особливостей термінів, особливостей їх функціонування у різних типах тексту, підходів та способів їх класифікації, а також способів їх перекладу.

Перекладач перш за все повинен враховувати хто потенційний читач тексту, який він перекладає. Також одним із головних компонентів якісного перекладу є збереження експресивності, стилістичної забарвленості та тої думки, яку хотів донести автор. При перекладі художнього тексту з термінами також необхідно перекладачеві розпізнати термін у тексті, відрізнити його від загальномовних лексичних одиниць. У цілому переклад термінів у художніх текстах не обмежений такими суворими правилами, які діють для перекладу спеціальних, наукових, економічних, юридичних текстів. У деяких випадках при перекладі термін можна замінити, або навіть опустити. Якщо термін у художньому тексті не виконує називну функцію, а тільки експресивну, він втратив зв'язок з відповідною терміносистемою, то термін можна замінити або опустити. Але однією з основних вимог є не порушення цілісності сприйняття художнього тексту.

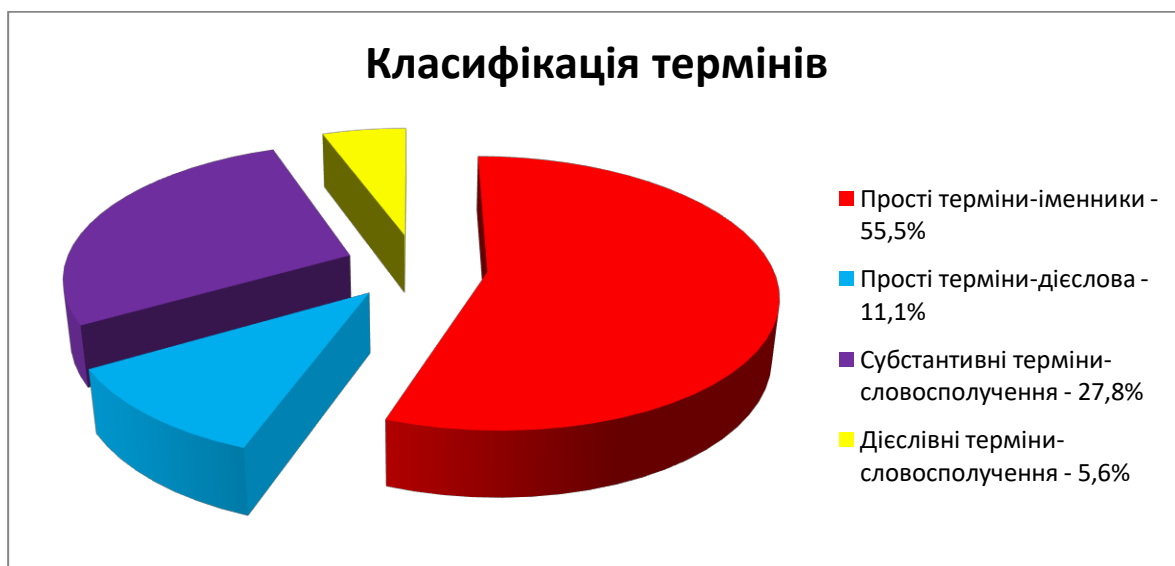
Переклад будь-якого терміну, а особливо у художньому тексті, становить певні труднощі, і тому перекладач змушений вирішувати екстралінгвістичні проблеми, які перед ним постають. Одна з найзначніших проблем, яка постає при перекладі термінів у художньому дискурсі, є збереження експресивної функції терміна, оскільки вона є основною для терміна у текстах такого типу. Перекладач повинен усвідомлювати, з якою

метою автор вводить до тексту той чи інший термін. І тоді виникає інша проблема – як перекласти цей термін. Проблемами перекладу термінів у художніх творах займаються Т.К. Молодід, В.Л. Карпова, Є.В. Панаєва, Т.В. Катиш та інші.

Питання щодо вживання, функціонування та перекладу термінів у текстах художнього дискурсу продовжують викликати значну зацікавленість серед науковців-лінгвістів. Вивченню цих питань присвячено багато наукових робіт вітчизняних та зарубіжних учених, але на даному етапі ці проблеми потребують подальшого систематичного вивчення. Проблеми перекладу саме економічних та юридичних термінів у художньому дискурсі найбільше потребують наукового дослідження, оскільки існують лише поодинокі роботи.

У другому розділі ми проаналізували речення з термінами з тексту художнього дискурсу. Варто зазначити, що питання класифікації термінів є доволі складним, адже їх можна класифікувати за різними принципами. Проаналізувавши речення художнього дискурсу можемо зазначити, що найуживанішими термінами у художньому дискурсі є прості терміни-іменники (55,5%), також часто зустрічаються субстантивні терміни-словосполучення (27,8%), рідше зустрічаються прості терміни-дієслова (11,1%) і майже не зустрічаються дієслівні терміни-словосполучення (5,6%).

Схематично це можна зобразити наступним чином:

Проаналізувавши у третьому розділі засоби перекладу англомовних економічних та юридичних термінів у тексті художнього дискурсу, ми дійшли наступних висновків. Задля перекладу термінів у художньому дискурсі найчастіше використовуються два основних способи, а саме еквівалент (28,5%) та аналог (28,5%). Також достатньо часто застосовується транскодування (16,3%) та комбінований спосіб перекладу (10,5%). Рідше застосовується описовий переклад (8,1%) та калькування (6,1%). Майже не зустрічається такий спосіб перекладу як контекстуальна заміна (2%).

Схематично можна зобразити відсоткове співвідношення використання усіх способів перекладу термінів наступним чином:

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева Л.М. Проблемы термина и терминообразования. – Пермь, 1998. – 120 с.
2. Артикуца Н. В. Законодавчі терміни та їх визначення / Н. В. Артикуца // Наукові записки / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». — К., 2009. — Т. 90 : Юридичні науки. — С. 39
3. Аюпова С.Б. Дискурс художественной литературы и языковая художественная картина мира / С.Б. Аюпова // Дискурс: проблемы функционирования, анализа, интерпретации: междунац. заоч. науч. конф., 20 апреля 2009 р. : тезисы докл. – Караганда : Центр гуманитарных исследований, 2009. – С. 83–87.
4. Бахтин М.М. Проблема текста / М. М. Бахтин // Собр. соч. : в 7-ми томах. – Т. 5. – М., 1997. – 731 с.
5. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества / М.М. Бахтин – М.: Искусство, 1986 – 444 с.
6. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. – К.: Академія, 2004. – 344 с.
7. Безуглова О.А. Проблемы перевода английских юридических терминов в художественной литературе / О.А. Безуглова // Филология и культура. Philology and culture. – 2013. - №4 (34). – С. 27-30.
8. Бехта І.А. Дискурс наратора в англійській художній прозі / Іван Антонович Бехта. – К. : Грамота, 2004. – 304 с.
9. Бехта І.А. Оповідний дискурс в англійській художній прозі: типологія та динаміка мовленнєвих форм : автореф. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / І.А. Бехта. – К., 2010. – 36 с.
10. Бехта І.А. Сучасні напрями вивчення художнього дискурсу / І. Бехта // Наукові записки Луганського національного університету імені Т.

- Шевченка. Збірник наукових праць. Серія: «Філологічні науки». – ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». – 2011. – Том №1 (33). – с. 244-255.
11. Бідненко Н.П. English terminology and scientific and technical translation = Термінологія англійської мови та науково-технічний переклад: навч. посіб. / Н.П. Бідненко. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 240 с.
12. Бурбело В.Б. Художній дискурс в історії французької мови та культури IX-XVIII ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.02.05 «Романські мови» / В. Б. Бурбело. – К., 1999. – 36 с.
13. Винокур Г.О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии / Г.О. Винокур // История отечественного терминоведения: классики терминоведения. – М., 1994.
14. Висоцька З.І. Економічні терміни в мові наукових праць Івана Франка: лексико-тематичні групи / З.І. Висоцька // Культура слова. – 2015. - №83. – с. 99-106.
15. Влахов С.Н., Флорин С.В. Непереводимое в переводе. Москва: Высшая школа, 1986. – 416 с.
16. Галеева Н.Д. Параметры художественного текста и перевод: Монография. — Тверь: ТвГУ, 1999. — 155 с.
17. Герд А.С. Специальный текст как предмет прикладного языкознания. Прикладное языкознание: учебник / С.А. Аверина. Санкт-Петербург : Изд-во С.-Петербур. ун-та, 1996. С. 68-90.
18. Глотова, Е. Ю. Художественный политический дискурс и критерии его выделения. СПб., 2008. С. 154–158
19. Головин Б.Н., Кобрин Р.Ю. Лингвистические основы учения о терминах. М.: Высшая школа, 1987. — 105 с.
20. Гуо Х. Особенности дискурса художественного произведения / Х. Гуо // Молодой ученый. – 2017. – № 20(154). – С. 483–486.
21. Даниленко, В.П. Русская терминология: опыт лингвистического описания / В.П. Даниленко. – М.: Наука, 1977. – 243 с.

22. Дымарский М.Я. Проблемы текстообразования и художественный текст (на материале русской прозы XIX– XX вв.) / М.Я. Дымарский. – СПб. : Издательство СПб. университета, 1999. – 284 с.
23. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови) / С.Я. Єрмоленко. – К. : Довіра, 1999. – 431 с.
24. Загнітко А.П. Сучасний політичний газетний дискурс : риторика і синтаксис / А.П. Загнітко // Донецький вісник Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка. – 2007. – Т. 16 – С. 5-19.
25. Капанадзе Л.А. О понятиях «термин» и «терминология» / Л.А. Капанадзе // развитие лексики современного русского языка. – М.: Наука, 1965. – с. 17.
26. Карабан В.І. Переклад англomовної наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В.І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 576 с.
27. Колегаєва І.М. Зображення персонажного дискурсу як жанрово детермінований вплив комунікативної вторинності в художньому тексті / І.М. Колегаєва // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 896. – С. 102–107.
28. Колегаєва И.М. Текст как единица научной и художественной коммуникации / Ирина Колегаева. – Одесса : Одесск. гос. ун-т им. И. И. Мечникова, 1991. – 121 с.
29. Кондратенко Н.В. Поліфонія як вияв карнанвалізації мови в художньому дискурсі некласичної парадигми. Мова. 2012. № 18. С. 205–208.
30. Кондратенко Н. В. Український модерністський і постмодерністський дискурс: комунікативно-прагматичний та текстово-синтаксичний аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / Н.В. Кондратенко – Київ – 2012. – 40 с.
31. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства. Підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2008 – 512 с.

32. Коцюба Н.Й. Теоретичні аспекти офіційно-ділового дискурсу / Н.Й. Коцюба // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія №17 том 1, 2015. – С. 17-19
33. Кубрякова Е.С., Александрова О.В. О контурах новой парадигмы знания в лингвистике // Структура и семантика художественного текста: доклады VII междунар. конф. М., 1999. С. 186–197.
34. Ладутько, М.В. Когнитивный аспект художественного дискурса : пособие / М.В. Ладутько, Е.К. Сычова. – Могилев: МГУ им. А.А. Кулешова, 2005. – 74 с.
35. Лейчик В.М. Терминоведение: предмет, методы, структура. Изд. 4-е. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 256 с.
36. Лингвистические проблемы научно-технической терминологии. М.: Наука, 1970. 229 с.
37. Логіка : підручник / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого ; за заг. ред. В. Д. Титова. — Х. : Право, 2005. – 208 с.
38. Лотте Д.С. Краткие формы научно-технических терминов / Д.С. Лотте. – М. : Наука, 1971. – 84 с.
39. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: монографія / М. І. Любченко. — Харків: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ПРАВА ЛЮДИНИ», 2015. — 280 с.
40. Мартиняк О. Явище синонімії у термінологічній лексиці / О. Мартиняк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Сер. «Проблеми української термінології». – 2008. - №620. – С. 100-103.
41. Мацько Л.І. Стилїстика української мови: [підручник] / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько; за ред. Л.І. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
42. Миронюк С.С. Роль юридичної термінології у формуванні мовленнєвої культури студентів-правознавців / С.С. Миронюк // Дослідження з лексикології і граматики української мови. – 2014. - №15. – С. 125-132.

43. Мосейчук О. М. Публіцистичний дискурс як контекст реалізації комунікативного впливу на масового адресата / О. М. Мосейчук // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2012. – № 65. – С. 174-177.
44. Назарова Т.Б. Филология и семиотика. Современный английский язык / Назарова Т.Б. – М. : Высшая школа, 2003. – 178 с.
45. Ніконова В.Г. Трагедійна картина світу в поезиці Шекспіра : [монографія] / В.Г. Ніконова. – Дніпропетровськ : ДУЕП, 2007. – 364 с
46. Нормуродова Н.З. Художественный дискурс и языковая личность в свете актуальных лингвистических направлений: парадигмы знания, основные принципы и тенденции развития / Н.З. Нормуродова // Вестник ВГУ. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2015. - №2. – с. 12-15.
47. Олизько Н.С. Художественный дискурс как полилог автора, читателя и текста / Н.С. Олизько // Вестник Челябин. гос. ун-та. – 2011. – № 33(248). – С. 164–166.
48. Павлова О.І. Проблема перекладу термінів у художній літературі. // Українська наукова термінологія. — 2009. — №2. — с. 191 — 197.
49. Панаева Е.В. Функции специальной лексики в художественном тексте: на материале произведений М.А. Булгакова: дис. ... канд. филол. наук. – М., 2005. – 189 с.
50. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української літературної мови / О.Д. Пономарів. – Тернопіль, 2000. – 276 с.
51. Пронина Р.Ф. Перевод английской научно-технической литературы : учебное пособие / Р.Ф. Пронина. – Издание 3-е, исправленное и дополненное. – Москва : Высшая школа, 1986. – 175 с.
52. Реформатский А.А. Введение в языковедение : Учебник для вузов / А.А. Реформатский / Под ред. В.А. Виноградова. 5-е изд., испр. М.: Аспект Пресс, 2008. – 536 с.

53. Рихтер К. Л. Об актуальных тенденциях вовлечения элементов языка науки и техники в художественный текст // Функциональная стилистика: теория стилей и их языковая реализация. – Пермь, 1986. – С. 158- 166.
54. Руднев В.П. Теоретико-лингвистический анализ художественного текста [Электронный ресурс] / В.П. Руднев // Режим доступа: <https://www.dissercat.com/content/teoretiko-lingvisticheskii-analiz-khudozhestvennogo-diskursa> (дата обращения 09.10.2020)
55. Самарская Т.Б, Мартиросьян Е.Г Художественный дискурс: специфика составляющих и особенности организации художественного текста [Электронный ресурс] / Т.Б. Самарская, Е.Г. Мартиросьян// Режим доступа: <http://journal.kfrgteu.ru/files/1/2012.10.20.pdf> (дата обращения: 29.09.2020)
56. Семенюк О. Особливості сучасного художнього дискурсу / О. Семенюк // Сучасні лінгвістичні парадигми. – 2019. - №5 – с. 141-143.
57. Серль Дж. Р. Логический анализ художественного дискурса [Электронный ресурс] / Дж. Р. Серль // Логос. – 1999. – № 3 (13). – Режим доступа до журналу: http://www.ruthenia.ru/logos/number/1999_03/1999_3_04.htm. (дата звернення: 25.10.2020)
58. Ситникова А. И. Законодательная текстология и ее применение в уголовном праве : монография / А.И. Ситникова. — М. : Юрлитинформ, 2010. — 227 с.
59. Сікорська В.Ю. Науковий термін у художньому дискурсі в історичному романі Павла Загребельного «Диво» / В.Ю. Сікорська // Наукові записки. Серія «Філологічна». – 2013. – №39. – с. 201-203.
60. Суперанская, А.В. Общая терминология: вопросы теории / А.В. Суперанская, Н.В. Подольская, Н.В. Васильева. – 6-е изд. – М.: Либроком, 2012. – 248 с.
61. Суперанская, А.В. Общая терминология: терминологическая деятельность / А.В. Суперанская, Н.В. Подольская, Н.В. Васильева. – 2-е изд. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – 288 с.

62. Толстик В.А. Проблемы классификации юридической терминологии / В.А. Толстик // Актуальные проблемы экономики и права. – 2013. - №2. – С. 176-182.
63. Тюпа В.И. Анализ художественного текста: учеб. пособие для студ. Филол. фак. высших уч. / В.И. Тюпа. – М.: Издательский центр «Академия», 2009. – 336 с.
64. Хализев В.Е. Теория литературы. – М.: Высшая школа, 1999. – 398 с.
65. Черноусова Ю.А. Контракты в англоязычном деловом дискурсе: сущность, основные характеристики, типология / Ю.А. Черноусова, Т.А. Ширяева // Гуманитарные исследования. Журнал фундаментальных и прикладных исследований №3 (39)., Изд. «Астраханский университет», 2011. – С. 104-110
66. Четверикова О.В. Эмоционально-смысловые доминанты в художественной речи Н. Гумилева и вербальные средства их манифестации / О.В. Четверикова // Слово и текст: психолингвистический подход : Сб. научных трудов / Гл. редактор А. А. Залевская. – Тверь : Изд-во ТвГУ, 2005. – Вып. 4. – С. 160–165 с.
67. Чорновол Г.В. Новітня економічна термінологія та її стилістичне вживання в сучасній українській мові (на матеріалі періодичних видань): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук / Г.В. Чорновол. – К., 2004. – 23 с.
68. Шелов, С. Д. Термин. Терминологичность. Терминологические определения / С. Д. Шелов. — СПб.: Филол. фак. СПбГУ, 2003. — 280 с.
69. Ширяева Т.А. Деловой дискурс: знания, язык текст (на материале современного английского языка) / Т.А. Ширяева // Вестник Челябинского государственного университета № 33 (248). Филология. Искусствоведение. Вып. 60., 2011 – С. 136–138.
70. Щелкунова Е.С. Публицистический текст в системе массовой коммуникации : Учеб. пособие / Е. С. Щелкунова. – Воронеж : ВГУ, 2004. – 194 с.

71. Яценко Н.О. Перекладне термінознавство в Україні кінця XX – початку XXI ст. / Н.О.Яценко // Українська мова. - 2012. - № 3. – с. 94-110.
72. Dijk T.A. van. Cognitive Processing in Literature Discourse / T.A. van Dijk // Poetics Today. – 1979. – Vol. 1, № 1-2. – P. 143– 159.
73. Dreiser T. The Financier. University Park: The Pennsylvania State University, 2007. – 517 p.
74. Searle J. Conversation. Amsterdam, Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1989. P. 7–29.

**ПРИКЛАДИ ВЖИВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ
ТЕРМІНІВ У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ
Т. ДРАЙЗЕРА «ФІНАНСИСТ»)**

<p>1. <i>His bank was the Third National of Philadelphia, located in that center of all Philadelphia and indeed, at that time, of practically all national finance—Third Street—and its owners conducted a brokerage business as a side line [73, p. 4].</i></p>	<p>Його банк - Третій Національний банк Філадельфії розташований у самому серці Філадельфії, де зосередились усі державні фінанси – Третя вулиця. Власники банку, між іншим, займались грою на біржі.</p>
<p>2. <i>There was a perfect plague of State banks, great and small, in those days, issuing notes practically without regulation upon insecure and unknown assets and failing and suspending with astonishing rapidity; and a knowledge of all these was an important requirement of Mr. Cowperwood's position [73, p. 4].</i></p>	<p>У ті часи існувала досконала пошесть державних банків, великих і малих, які емітували векселі практично без регулювання незахищених та невідомих активів і з дивовижною швидкістю виходили з ладу та зупинялися; і знання про все це було важливою вимогою позиції містера Каупервуда.</p>
<p>3. <i>He was not destined to be a great financier, though he was marked out to be a moderately successful one [73, p. 5].</i></p>	<p>Йому не судилося бути великим фінансистом, хоча його відзначали помірно успішним.</p>
<p>4. <i>From the very start of his life, he wanted to know about economics and politics [73, p. 5].</i></p>	<p>З самого початку свого життя він цікавився економікою та політикою.</p>
<p>5. <i>From seeing his father count money, he was sure that he would like banking; and Third Street, where his father's office was, seemed to him the cleanest, most fascinating street in the world</i></p>	<p>Побачивши, як батько рахує гроші, він був упевнений, що йому сподобається банківська справа; і Третя вулиця, де знаходився кабінет його батька, здалася йому</p>

[73, p. 8].	найчистішою та найдивовижнішою вулицею у світі.
6. <i>He already knew a number of the more prosperous merchants who dealt with his bank, and because as a clerk his duties necessitated his calling at other banking-houses, he had come to be familiar with and favorably known in the Bank of the United States, the Drexels, the Edwards, and others [73, p. 9].</i>	Він уже знав кількох доволі успішних вкладників , які мали справу з його банком , і оскільки, як службовця, його обов'язки вимагали приїзду в інші банківські установи, він став знайомим і добре відомим у Банку США, Дрекселей, Едвардсів та в багатьох інших.
7. <i>The brokers knew him as representing a very sound organization, and while he was not considered brilliant mentally, he was known as a most reliable and trustworthy individual</i> [73, p. 9].	Брокери знали, що він представник дуже солідної організації, та вважали його надійною людиною, хоча й не найрозумнішою.
8. <i>He was quite often allowed to come to the bank on Saturdays, when he would watch with great interest the deft exchange of bills at the brokerage end of the business</i> [73, p. 10].	Йому досить часто дозволяли приходити до банку по суботах, коли він з великим інтересом спостерігав за спритним обміном рахунками у брокерському бізнесі .
9. <i>He wanted to know where all the types of money came from, why discounts were demanded and received, what the men did with all the money they received</i> [73, p. 10].	Він хотів знати, звідки взялися всі види грошей , чому вимагали та отримували знижки , що робили люди з усіма отриманими ними грошима .
10. <i>His father, pleased at his interest, was glad to explain so that even at this</i>	Його батько, задоволений його інтересом, був радий пояснити, що

<p><i>early age—from ten to fifteen—the boy gained a wide knowledge of the condition of the country financially—what a State bank was and what a national one; what brokers did; what stocks were, and why they fluctuated in value [73, p. 10].</i></p>	<p>навіть у цьому ранньому віці - від десяти до п'ятнадцяти - хлопець отримав широкі знання про стан країни у фінансовому плані - що таке державний та національний банк; що зробили брокери; що це були за акції і чому вони коливались у вартості.</p>
<p><i>11. He was likewise curious about stocks and bonds and he learned that some stocks and bonds were not worth the paper they were written on, and that others were worth much more than their face value indicated [73, p. 10].</i></p>	<p>Він також цікавився акціями та облігаціями, і він дізнався, що деякі акції та облігації не варті того паперу, на якому вони були написані, а інші коштують набагато більше, ніж вказує їх номінальна вартість.</p>
<p><i>12. He referred to a series of shares in the British East India Company, deposited as collateral at two-thirds of their face value for a loan of one hundred thousand dollars [73, p. 10].</i></p>	<p>Він посилався на серію акцій Британської Ост-Індської компанії, депоновану як заставу на дві третини їх номінальної вартості за позику в сто тисяч доларів.</p>
<p><i>13. A Philadelphia magnate had hypothecated them for the use of the ready cash [73, p. 10].</i></p>	<p>Магнат Філадельфії висунув гіпотезу про використання готівки.</p>
<p><i>14. At home also he listened to considerable talk of financial investment and adventure [73, p. 11].</i></p>	<p>Вдома він також часто слухав розмови про фінансові інвестиції та пригоди.</p>
<p><i>15. He heard, for one thing, of a curious character by the name of Steemberger, a great beef speculator from Virginia, who was attracted to</i></p>	<p>З одного боку, він чув про цікавого персонажа на ім'я Стембергер, великого спекулянта яловичиною з Вірджинії, якого в ті часи</p>

<p><i>Philadelphia in those days by the hope of large and easy credits [73, p. 11].</i></p>	<p>приваблювала Філадельфія надією на великі та легкі кредити.</p>
<p><i>16. His operations in the purchase of cattle in Virginia, Ohio, and other States were vast, amounting, in fact, to an entire monopoly of the business of supplying beef to Eastern cities [73, p. 11].</i></p>	<p>Його операції з закупівлі худоби у Вірджинії, Огайо та інших штатах були величезними, фактично складаючи цілу монополію у справах постачання яловичини у східні міста.</p>
<p><i>17. He had managed to force the price of beef up to thirty cents a pound, causing all the retailers and consumers to rebel, and this was what made him so conspicuous [73, p. 11].</i></p>	<p>Йому вдалося підняти ціну на яловичину до тридцяти центів за фунт, змусивши всіх роздрібних продавців та споживачів повстати, і саме це зробило його таким помітним.</p>
<p><i>18. There was another man his father talked about—one Francis J. Grund, a famous newspaper correspondent and lobbyist at Washington, who possessed the faculty of unearthing secrets of every kind, especially those relating to financial legislation [73, p. 11].</i></p>	<p>Був ще один чоловік, про якого говорив його батько, - якийсь Френсіс Дж. Грюнд, відомий кореспондент газети та лобіст у Вашингтоні, який мав здібності розкривати будь-які таємниці, особливо ті, що стосуються фінансового законодавства.</p>
<p><i>19. The secrets of the President and the Cabinet, as well as of the Senate and the House of Representatives, seemed to be open to him [73, p. 12].</i></p>	<p>Секрети президента і Кабінету міністрів, а також Сенату і Палати представників здавалися йому відкритими.</p>
<p><i>20. Grund had been about, years before, purchasing through one or two brokers large amounts of the various</i></p>	<p>За кілька років до цього Гранд купував через одного-двох брокерів великі суми різних видів боргових</p>

<p><i>kinds of Texas debt certificates and bonds [73, p. 12].</i></p>	<p>сертифікатів і облігацій Техасу.</p>
<p><i>21. The Republic of Texas, in its struggle for independence from Mexico, had issued bonds and certificates in great variety, amounting in value to ten or fifteen million dollars [73, p. 12].</i></p>	<p>У своїй боротьбі за незалежність від Мексики Республіка Техас випустила великий об'єм різних облігацій та сертифікатів на суму від десяти до п'ятнадцяти мільйонів доларів.</p>
<p><i>22. Later, in connection with the scheme to make Texas a State of the Union, a bill was passed providing a contribution on the part of the United States of five million dollars, to be applied to the extinguishment of this old debt [73, p. 12].</i></p>	<p>Передбачалося включити Техас в число штатів США, і в зв'язку з цим через конгрес був проведений законопроект про асигнування п'яти мільйонів доларів в рахунок погашення старої заборгованості республіки.</p>
<p><i>23. It wasn't exactly legitimate, he seemed to think, and yet it was, too [73, p. 12].</i></p>	<p>Він вважав це не зовсім законним, хоча нічого незаконного також не було.</p>
<p><i>24. If I were you and were going to be a banker, I'd first spend a year or so in some good grain and commission house [73, p. 15].</i></p>	<p>Якби я був на вашому місці і збирався бути банкіром, я спочатку провів би рік або близько того в якомусь хорошому хлібно-комісійній конторі.</p>
<p><i>25. He gave the boy a ten-dollar gold piece with which to start a bank-account [73, p. 15].</i></p>	<p>Він дав хлопчикові десятидоларову золоту монету, для того щоб відкрити рахунок у банку.</p>
<p><i>26. It was in his thirteenth year that young Cowperwood entered into his first business venture [73, p. 16].</i></p>	<p>У тринадцять років молодий Каупервуд вперше почав займатися комерційною діяльністю.</p>

27. <i>Young Cowperwood was making a rapid calculation [73, p. 16].</i>	Молодий Каупервуд робив швидкі розрахунки .
28. <i>If, as the auctioneer said, coffee was worth seven dollars and thirty-two cents a bag in the open market, and this buyer was getting this coffee for seventy-five dollars, he was making then and there eighty-six dollars and four cents, to say nothing of what his profit would be if he sold it at retail [73, p. 16].</i>	Якщо, як сказав аукціоніст, кава коштувала на відкритому ринку сім доларів і тридцять два центи за мішок, і цей покупець отримував цю каву за сімдесят п'ять доларів , він тоді заробляв вісімдесят шість доларів і чотири центи, не кажучи вже про те, яким би був його прибуток , якби він продавав каву у роздріб .
29. <i>He began to wish he could bid; but he had no money, just a little pocket change [73, p. 17].</i>	Йому також захотілося прийняти участь у торгах , але у нього не було грошей , лише декілька монет.
30. <i>Will you give me a receipt? [73, p. 20]</i>	Ви дасте мені квитанцію ?
31. <i>Do you want to discount that for me? [73, p. 20]</i>	Ви хочете надати мені на це знижку ?
32. <i>Well, they tell me they might make a place for you as a bookkeeper [73, p. 24].</i>	Ну, вони кажуть мені, що можуть запропонувати вам місце бухгалтера .
33. <i>Wait a little bit until we get one of those rush credit and transfer days [73, p. 28].</i>	Зачекай трохи, поки не настане один з тих неспокійних днів переказів та кредитування .
34. <i>To satisfy himself he ran back over certain accounts in the ledger, verifying his suspicions [73, p. 28].</i>	Щоб впевнитись, він переглянув певні рахунки в бухгалтерській книзі , перевіряючи свої підозри.
35. <i>Every day was bringing its special</i>	Кожного дня були особливі партії

<i>consignments</i> [73, p. 28].	товару.
36. <i>We can't be paying storage charges, and our orders won't eat it up</i> [73, p. 29].	Ми не можемо платити за зберігання та наші замовлення не покривають ці витрати.
37. <i>Did they want to buy for immediate delivery (forty-eight hours being immediate) six hundred barrels of prime flour?</i> [73, p. 29]	Чи хотіли вони придбати для негайної доставки (сорок вісім годин безпосередньо) шістсот бочок першокласного борошна?
38. <i>Because of the unsettled condition of the country, the over-inflation of securities, the slavery agitation, and so forth, there were prospects of hard times</i> [73, p. 33].	Через нестабільний стан в країні, надмірну інфляцію цінних паперів, агітацію за рабство і т. д. могли настати важкі часи.
39. <i>«If I could just live long enough I could get rich buyin' up Pennsylvania notes and bonds»</i> [73, p. 35].	Якби я міг просто прожити достатньо довго, я міг би розбагатіти, скуповуючи готівку та облігації Пенсильванії.
40. <i>I'll be dead before the State government will ever catch up on the interest they owe me now</i> [73, p. 35].	Я помру до того, як уряд штату виплатить мені відсотки , які вони мені зараз винні.
41. <i>These bonds, or warrants, as they were called, pledged interest at six per cent.; but when the interest fell due, instead of paying it, the city or State treasurer, as the case might be, stamped the same with the date of presentation, and the warrant then bore interest for not only its original face value, but the amount then due in</i>	Ці облігації гарантували прибуток у розмірі шість відсотків; але коли наставав час їх виплачувати, замість їх сплати міський чи державний скарбник , залежно від обставин, проставляв на них дату подання, і на ордері тоді нараховувались відсотки не лише за початкову номінальну вартість , але й за суму від відсотків .

<i>interest</i> [73, p. 36].	
42. <i>Still, things were slowly improving, for the telegraph had facilitated stock-market quotations, not only between New York, Boston, and Philadelphia, but between a local broker's office in Philadelphia and his stock exchange</i> [73, p. 36].	Проте все поступово покращувалось, оскільки телеграф сприяв котируванням на фондових біржах не лише між Нью-Йорком, Бостоном та Філадельфією, але й між офісом місцевого брокера у Філадельфії та його фондовою біржею .
43. <i>His salary was fifty dollars a week, and he was certain soon to get more</i> [73, p. 50].	Його зарплата становить п'ятдесят доларів на тиждень, і він, певно, скоро отримає більше.
44. <i>He cut down his expenses in every possible way, and used up all his private savings to protect his private holdings</i> [73, p. 51].	Він усіляко скорочував свої витрати і витрачав усі свої приватні заощадження на захист своїх приватних володінь.
45. <i>He mortgaged his house, his land holdings—everything; and in many instances young Cowperwood was his intermediary, carrying blocks of shares to different banks to get what he could on them</i> [73, p. 51].	Він заклав свій будинок, свої земельні володіння - все; і в багатьох випадках молодий Каупервуд був його посередником, несучи пакети акцій у різні банки, щоб отримати від них те, що він міг.
46. <i>He could put a mortgage on his lots and get money there, if necessary</i> [73, p. 53].	Він міг закладати свої ділянки і отримувати гроші , якщо це було необхідно.
47. <i>The banks paid no interest—save to the officials personally</i> [73, p. 66].	Банки не сплачували відсотків - за винятком чиновників.
48. <i>They loaned it to certain brokers on the officials' secret order, and the latter invested it in "sure winners"</i>	Вони позичили його певним брокерам за секретним розпорядженням чиновників, і

<i>[73, p. 66].</i>	останні вклали його в "впевнених переможців".
<i>49. A call for a loan of twenty-three million dollars was finally authorized by the legislature and issued [73, p. 72].</i>	Законодавчий орган нарешті схвалив позику у двадцять три мільйони доларів.
<i>50. The council could vote an annual appropriation for this service [73, p. 72].</i>	Рада може проголосувати за щорічні асигнування на цю послугу.
<i>51. First he came to have influence in his councilman's ward, then in his legislative district, then in the city councils of his party—Whig, of course—and then he was supposed to have an organization [73, p. 73].</i>	Спочатку він мав вплив в палаті свого члена ради, потім в своєму виборчому окрузі , потім в міських радах своєї партії – вігів - а потім у нього повинна була бути організація.
<i>52. He was sure that Andrew Jackson was all wrong in his opposition to Nicholas Biddle and the United States Bank, one of the great issues of the day; and he was worried, as he might well be, by the perfect storm of wildcat money which was floating about and which was constantly coming to his bank—discounted, of course, and handed out again to anxious borrowers at a profit [73, p. 4].</i>	Він був впевнений, що Ендрю Джексон помилявся виступаючи проти Ніколаса Біддла та Банку Сполучених Штатів - одне з найважливіших питань того дня. Його хвилювали нічого не варті гроші , які постійно надходили до його банку , але які потім, звісно, виплачувались з власною вигодою стурбованим позичальникам .
<i>53. The money returns on the stocks or shares he had been induced to buy had been ample evidence of that, he had</i>	Прибуток від акцій , які його спонукали придбати, був достатнім підтвердженням цього. Він укладав

<p><i>dealt through one broker and another, having failed to get in on the original corporate organizations [73, p. 73].</i></p>	<p>угоди то через одного брокера, то через іншого, коли не вдалось потрапити в первинні корпоративні організації.</p>
<p><i>54. He wanted to pick up such stock as he could in one organization and another, for he believed they all had a future, and most of all he wanted to get control of a line or two [73, p. 73].</i></p>	<p>Він хотів зібрати якомога більше акцій в тій чи іншій організації, оскільки він вірив, що у всіх них є майбутнє. І більш за все він хотів отримати контроль над однією чи двома лініями.</p>
<p><i>55. It was to be done slowly, part on 'change, part from individual holders [73, p. 77].</i></p>	<p>Треба було робити це повільно, частково за рахунок обміну, частково за рахунок індивідуальних власників.</p>
<p><i>56. He did not tell him that there was a certain amount of legislative pressure he hoped to bring to bear to get him franchises for extensions in the regions beyond where the lines now ended[73, p. 77].</i></p>	<p>Він не сказав йому, що сподівається здійснити певний законодавчий тиск, щоб отримати франшизу для продовження залізнодорожніх ліній у тих регіонах, в яких вони закінчуються.</p>
<p><i>57. Even if I put in a bid, and can demonstrate that I can handle the loan, it won't help me to get it [73, p. 79].</i></p>	<p>Навіть якщо я зроблю ставку і зможу продемонструвати, що впораюсь з позикою, це не допоможе мені її отримати.</p>
<p><i>58. Jimmy Oliver was the whilom district attorney serving at this time, and incidentally free adviser to Mr. Butler in many ways [73, p. 80].</i></p>	<p>Джиммі Олівер був тоді окружним прокурором і, до речі, у багатьох відношеннях безкоштовним радником містера Батлера.</p>
<p><i>59. He was also, accidentally, a warm</i></p>	<p>Він також випадково був добрим</p>

<i>personal friend of the State treasurer</i> [73, p. 80].	другом державного скарбника.
60. <i>They don't want any interference in this bond issue business</i> [73, p. 80].	Вони не хочуть втручатися у випуск облігацій .
61. <i>He figured to make two per cent. on the total transaction, or twenty thousand dollars</i> [73, p. 81].	Він розраховував отримати два відсотки на загальну суму угоди або двадцять тисяч доларів.
62. <i>The big financiers were looked to for campaign funds</i> [73, p. 83].	Великі фінансисти потребували коштів на передвиборну кампанію.
63. <i>He sent his father's bank certain accounts which it otherwise could not have secured</i> [73, p. 85].	Він надіслав у банк свого батька певні рахунки , які в іншому випадку не зміг би завірити .
64. <i>By the same token he was a large depositor</i> [73, p. 85].	До того ж він був великим вкладником .
65. <i>Stener, or whoever was in charge of the city treasury at the time, for his services in loaning money at a low rate of interest to be used as surety for the proper performance of contract, and to aid in some instances the beef-killer or iron-founder to carry out his end, was to be allowed not only the one or two per cent. which he might pocket (other treasurers had), but a fair proportion of the profits</i> [73, p. 103].	Стенеру або тому, хто в той час керував міською казною , за його послуги за позикою грошей під низький відсоток , які використовувалися б в якості поручителя для належного виконання контракту , а також для допомоги в деяких випадках, щоб здійснити свою мету, повинно було бути дозволено отримувати не тільки один чи два відсотки. які він міг покласти до, але неабияку частку прибутку
66. <i>The stock exchange has a regular scale of charges which we brokers are</i>	Фондова біржа має регулярну шкалу платежів , якої ми, брокери , змушені

<i>compelled to observe [73, p. 105].</i>	дотримуватися.
67. <i>He was to turn over to him, actually, or set over to his credit on the city's books, subject to his order, certain amounts of city loans—two hundred thousand dollars at first, since that was the amount it was desired to raise quickly—and he would then go into the market and see what could be done to have it brought to par [73, p. 106].</i>	Фактично він повинен був передати у його розпорядження або записати у його кредит по своїм книгам, з правом отримання у будь-який час, певні партії сертифікатів міського займу , для початку – двісті тисяч доларів , адже саме таку суму бажано було швидко реалізувати, після чого Каупервуд повинен був випустити ці сертифікати в обіг і вжити заходів для того, щоб довести їх до паритету .
68. <i>The city treasurer was to ask leave of the stock exchange at once to have it listed as a security [73, p. 106].</i>	Тоді міський скарбник негайно звернеться до комітету фондової біржі з клопотанням про включення їх до списку цінностей .
69. <i>To do this, once a considerable number of the loan certificates had been unloaded on the public, it might be necessary to buy back a great deal [73, p. 106].</i>	Щоб домогтися цього, - після того як значна кількість сертифікатів позики вже буде пущено в обіг , - може виявитися необхідним знову скупити їх значними партіями і потім через деякий час знову пустити в продаж.
70. <i>Since the issue was to be so large, the sum at his disposal would always be large, and so-called transfers and</i>	Оскільки розмір позики був дуже значний, то значні були і суми, що знаходилися в розпорядженні

<p><i>balancing at the end of the month would be a mere matter of bookkeeping [73, p. 113].</i></p>	<p>Каупервуда, а так звані трансферти і балансові рахунки до кінця місяця залишалися простою формальністю.</p>
<p>71. <i>One could afford to pay almost any price for the short lines already built if one could wait and extend the lines into larger and better areas later [73, p. 115].</i></p>	<p>Можна було б дозволити собі заплатити майже будь-яку ціну за вже побудовані короткі лінії, якби був час почекати, щоб потім продовжити їх на більших та кращих ділянках.</p>
<p>72. <i>If I had three or four hundred thousand dollars that I thought I could put into that by degrees I would follow it up [73, p. 116].</i></p>	<p>Якби у мене було три-чотири тисячі доларів, які я міг би вкласти в це поступово, я би продовжив цю справу.</p>
<p>73. <i>It only takes about thirty per cent. of the stock of any railroad to control it [73, p. 116].</i></p>	<p>Необхідно лише близько тридцяти відсотків акцій залізної дороги, щоб керувати нею.</p>
<p>74. <i>Cowperwood knew that Stener did not have any two or three hundred thousand dollars to invest in anything [73, p. 116].</i></p>	<p>Каупервуд знав, що Стенер не має жодних двох-трьох тисяч доларів, щоб вкласти їх у що-небудь.</p>
<p>75. <i>His bank was loaning Frank heavily, but not more so than any other [73, p. 164].</i></p>	<p>Його банк видавав Френку великі позики, але не більше ніж будь-який інший банк.</p>
<p>76. <i>The old contractor might be induced to leave that [73, p. 174].</i></p>	<p>Старого підрядника могли змусити піти.</p>
<p>77. <i>Presidents of banks and trust companies, large stock jobbers, and the like, would have to be seen [73, p. 174].</i></p>	<p>Потрібно було побачити президентів банків і трастових компаній, великих біржових маклерів і т.д.</p>

78. Then there was a loan of one hundred thousand dollars he was carrying for Butler [73, p. 174].	Потім він приніс Батлеру позику в сто тисяч доларів .
79. I know you are naturally interested in the outcome of the fall election [73, p. 179].	Я знаю, що ви точно зацікавлені в результатах осінніх виборів .
80. Cowperwood's been using this money of Stener's to pick up stocks , and he's in a hole [73, p. 186].	Каупервуд використовував ці гроші Стенера для купівлі акцій , адже сам залишився без грошей.
81. Cowperwood ought to be punished , sold out , driven out of the street-railway business in which Owen was anxious to rise [73, p. 186].	Каупервуда слід покарати , його майно розпродати , вигнати з залізничного бізнесу , на якому Оуен прагнув піднятися.
82. If Cowperwood should fail and that money couldn't be put back [73, p. 186].	Якщо Каупервуд зазнає невдачі, ці гроші не можна повернути назад.
83. He had to admit that Cowperwood had seriously compromised the city treasury and the Republican party , and incidentally Butler's own private interests [73, p. 187].	Він повинен був визнати, що Каупервуд серйозно скомпрометував міську скарбницю та республіканську партію , і, до речі, власні приватні інтереси Батлера.
84. I know this thing will have a bad effect on the election , if it comes out before then; but it could be hushed up until then, couldn't it? [73, p. 187]	Я знаю, що ця річ погано позначиться на виборах , якщо її оприлюднити; але це можна було б залишити в таємниці до тих пір, чи не так?
85. Anyhow, your street-railway holdings are more important than this	Так чи інакше, ваші залізничні холдинги важливіші за ці вибори , і

<p><i>election</i>, and if you can see your way clear to getting the street railway lines in your hands you won't need to worry about any elections [73, p. 187].</p>	<p>якщо ви бачите шлях до отримання вуличних залізничних ліній у свої руки, вам не потрібно буде турбуватися про будь-які вибори.</p>
<p>86. My advice to you is to call that one-hundred-thousand-dollar loan of yours in the morning, and meet the drop in your stocks that way [73, p. 187].</p>	<p>Моя порада – відмінити вранці вашу позику в сто тисяч доларів і прийнят падіння цін на ваші акції.</p>
<p>87. You can go into the market and buy his stocks [73, p. 187].</p>	<p>Ви можете піти на біржу і придбати його акції.</p>
<p>88. If Cowperwood won't sell out, well and good; the chances are he will bust, anyhow, and then you can pick up as much on the market as any one else [73, p. 187].</p>	<p>Якщо Каупервуд не розпродасться, добре; є ймовірність, що він все одно збанкрутує, і тоді ви зможете купити на ринку стільки ж, скільки і будь-хто інший.</p>
<p>89. So his treasurer was using money without his knowing it, and now stood in danger of being prosecuted! [73, p. 192]</p>	<p>Тож його скарбник використовував гроші, не знаючи цього, і тепер загрожував притягненню до відповідальності!</p>
<p>90. Cowperwood he knew of only indirectly, as one who had been engaged to handle city loan [73, p. 192].</p>	<p>Про Каупервуда він знав лише побічно, як про того, хто займався наданням міської позики.</p>
<p>91. He had profited by his manipulation of city loan [73, p. 192].</p>	<p>Він нажився на маніпуляціях з міською позикою.</p>
<p>92. Evidently the banker had made a fool of Stener, and had used the money for street-railway shares! [73, p. 192]</p>	<p>Очевидно, банкiр обдунив Стенера і використав гроші на вулично-залізничні акції!</p>
<p>93. Supporting the market would be all</p>	<p>Підтримка ринку була б влучною,</p>

<p><i>very well if that would save Cowperwood, and the Republican party and his treasurer [73, p. 193].</i></p>	<p>якби це врятувало Каупервуда, республіканську партію та його скарбника.</p>
<p><i>94. If he were saved would he give the money back to Stener? [73, p. 193]</i></p>	<p>Якби він був врятований, чи повернув би він гроші Стенеру?</p>
<p><i>95. If he required actual money, who would loan it to him in a time like this—in case a sharp panic was imminent? [73, p. 193]</i></p>	<p>Якщо йому потрібні реальні гроші, хто позичить йому їх у такий час - на випадок, коли буде гостра паніка?</p>
<p><i>96. As for myself, I am perfectly willing to do what I can to keep up the price of stocks, if that will do any good [73, p. 193].</i></p>	<p>Що стосується мене самого, то я цілком готовий зробити все можливе, щоб не відставати від ціни акцій, якщо це допоможе.</p>
<p><i>97. I would do so naturally in order to protect my loans [73, p. 193].</i></p>	<p>Звісно я б зробив це, щоб захистити свої позики.</p>
<p><i>98. The thing that we ought to be thinking about, in my judgment, is how to prevent exposure, in case Mr. Cowperwood does fail, until after election [73, p. 193].</i></p>	<p>На мою думку, нам слід подумати про те, як запобігти викриття в разі невдачі містера Каупервуда до тих пір, поки не відбудуться вибори.</p>
<p><i>99. Cowperwood's stocks, with this tip as to his condition, would, Simpson reflected, offer a good opportunity for a little stock-exchange work on the part of his own brokers [73, p. 197].</i></p>	<p>Акції Каупервуда, маючи на увазі його стан, як зауважив Сімпсон, пропонують хорошу можливість для невеликої біржової роботи з боку його власних брокерів</p>
<p><i>100. But this matter of the city treasury [73, p. 197].</i></p>	<p>Але це справа міської скарбниці.</p>
<p><i>101. If the whole of Chicago is wiped out, the insurance companies—some of</i></p>	<p>Якщо весь Чикаго буде знищений, страхові компанії - деякі з них, так</p>

<i>them, anyhow—are sure to go, and then look out [73, p. 197].</i>	чи інакше - неодмінно поїдуть, а потім звернуть увагу.
<i>102. If they did not help him and he failed, and the election were lost, it was their own fault [73, p. 200].</i>	Якщо вони йому не допомогли, і він зазнав невдачі, і вибори були програні, це їх власна вина.
<i>103. But his father's investments in street-railways, which had risen with his own ventures, and which now involved an additional two hundred thousand—how could he protect those? [73, p. 200]</i>	Але інвестиції його батька в вуличні залізниці, які зросли за його власні підприємства , і які зараз залучали додаткові двісті тисяч - як він міг захистити їх?
<i>104. The shares were hypothecated and the money was used for other things [73, p. 200].</i>	Акції були закладені , а гроші використовувалися для інших цілей.
<i>105. Additional collateral would have to be furnished the several banks carrying them [73, p. 200].</i>	Додаткове забезпечення повинно було бути надане декільком банкам .
<i>106. If he could only get an additional deposit of two or three hundred thousand dollars from Stener [73, p. 201].</i>	Якби він міг отримати лише додатковий депозит у двісті-триста тисяч доларів від Стенера.
<i>107. But that, in the face of possible financial difficulties, was rank criminality [73, p. 201].</i>	Але це, незважаючи на можливі фінансові труднощі, було серйозним злочином .
<i>108. If I just knew what the big insurance companies were going to do! [73, p. 201]</i>	Якби я просто знав, що збираються робити великі страхові компанії!
<i>109. Insurance companies and manufacturers might not be able to</i>	Страхові компанії та виробники , можливо, не зможуть всього цього

<i>meet the great strain of all this [73, p. 202].</i>	пережити.
<i>110. I wish I were out of this stock-jobbing business [73, p. 202].</i>	Хотів би я закінчити цей біржовий бізнес .
<i>111. He returned to his drawing-room and scanned both accounts most carefully [73, p. 202].</i>	Він повернувся до своєї вітальні і ретельно продивився обидва рахунки .
<i>112. He would need large sums of money to meet various loans before three [73, p. 202].</i>	Йому знадобляться великі суми грошей для погашення різних позик до третьої години.
<i>113. Third Street, by the time he reached there, was stirring with other bankers and brokers called forth by the exigencies of the occasion [73, p. 202].</i>	На той час, як він добрався до Третьої вулиці, вона була заповнена іншими банкiрами і брокерами , викликаними обставинами справи.
<i>114. Unless the bankers favored him heavily, or the stock exchange was closed, or Stener could be induced to deposit an additional three hundred thousand with him at once, he was ruined [73, p. 205].</i>	Якщо банкiри не підтримають його, або якщо біржа не буде закрита, або якщо Стенеру не вдасться відразу ж позичити йому ще триста тисяч, він збанкрутує.
<i>115. He hurried down the street to various bankers and brokers suggesting that they do this—close the exchange [73, p. 205].</i>	Він поспішив вулицею до різних банкiрів та посередників , пропонуючи їм закрити біржу .
<i>116. You won't be able to put the money back, and you know what that means [73, p. 206].</i>	Ви не зможете повернути гроші назад, і ви знаєте, що це означає.
<i>117. No more money was to be used under penalty of prosecution [73,</i>	Більше грошей не можна було використовувати під страхом

p. 207].	переслідування.
118. <i>Butler couldn't or wouldn't do what I wanted him to do—get Mollenhauer and Simpson to support the market</i> [73, p. 208].	Батлер не міг чи не хотів робити те, що я хотів, щоб він зробив - змусити Молленгауера та Сімсона підтримати ринок .
119. <i>I want to save my business so then I can help you to save your name and money</i> [73, p. 209].	Я хочу врятувати свій бізнес , щоб тоді я міг допомогти вам зберегти своє ім'я та гроші .
120. <i>They can prosecute me if I do that</i> [73, p. 209].	Якщо я це зроблю, вони можуть переслідувати мене.
121. <i>Stocks are tumbling on every side—everybody's stocks</i> [73, p. 209].	Акції обвалюються з усіх боків – акції усіх.
122. <i>Who's going to save you from prosecution?</i> [73, p. 209]	Хто врятує вас від переслідування ?
123. <i>Will Mollenhauer or any one else come forward and put five hundred thousand dollars in the treasury for you?</i> [73, p. 209]	Чи Молленгауер чи хтось інший покладе вам у казну п'ятсот тисяч доларів ?
124. <i>They want your street-railway holdings and mine, and they don't care whether you go to jail afterward or not</i> [73, p. 209].	Вони хочуть, щоб у вас були мої вулично-залізничні холдинги , і їм байдуже, підете ви після цього до в'язниці чи ні.
125. <i>No one can prevent you from giving me that check</i> [73, p. 210].	Ніхто не може перешкодити вам дати мені цей чек .
126. <i>You're the city treasurer</i> [73, p. 210].	Але ж ти міський скарбник .
127. <i>I'll pay it all back to you next week or the week after—this panic is sure to end in that time</i> [73, p. 210].	Я поверну вам усе на наступному тижні чи через тиждень - ця паніка обов'язково закінчиться за цей час.

<p>128. <i>With that put back in the treasury we can see them about the five hundred thousand a little later [73, p. 210].</i></p>	<p>Поклавши назад у скарбницю, ми побачимо їх приблизно п'ятьсот тисяч трохи пізніше</p>
<p>129. <i>The thought of panic, loss, was not so much a definite thing connected with his own property, his money, as it was with his social and political standing in the community [73, p. 210].</i></p>	<p>Думка про паніку, втрати була не стільки пов'язаною з його власністю, його грошима, як це було з його соціальним і політичним становищем в суспільстві.</p>
<p>130. <i>Cowperwood's innate financial ability did not reassure Stener in this hour [73, p. 210].</i></p>	<p>Вроджені фінансові здібності Каупервуда не заспокоїли Стенера в цю годину.</p>
<p>131. <i>The banker was too young, too new [73, p. 210].</i></p>	<p>Банкір був занадто молодий, занадто недосвідчений.</p>
<p>132. <i>The Girard National Bank refused an hour's grace, and he had to send a large bundle of his most valuable securities to cover his stock shrinkage there [73, p. 213].</i></p>	<p>Національний банк Жирара відмовився надати час відстрочки, і йому довелося послати велику пачку своїх найдорожчих цінних паперів, щоб покрити скорочення своїх акцій.</p>
<p>133. <i>The directors were suspicious of his stocks [73, p. 213].</i></p>	<p>Директори з підозрою ставилися до його акцій.</p>
<p>134. <i>He at once wrote a check against fifty thousand dollars of his deposits in that bank, took twenty-five thousand of his available office funds, called a loan of fifty thousand against Tighe & Co., and sold sixty thousand Green & Coates, a line he had been tentatively dabbling in, for one-third their value —</i></p>	<p>Він одразу виписав чек на п'ятдесят тисяч доларів своїх вкладів в цьому банку, взяв двадцять тисяч з наявних у нього офісних збережень, запросив позику в п'ятдесят тисяч проти Тай енд Ко і продав шістдесят тисяч Грін енд Коутс, лінію він пробував балуватися за одну третину їх</p>

<p><i>and, combining the general results, sent them all to the Third National [73, p. 213].</i></p>	<p>вартості - і, об'єднавши спільні результати, відправив їх усіх в Третій національний.</p>
<p><i>135. By mortgaging his house and securing loans on his furniture, carriages, lots, and stocks, he managed to raise one hundred thousand in cash, and deposited it in his own bank to Frank's credit; but it was a very light anchor to windward in this swirling storm, at that [73, p. 213].</i></p>	<p>Заклавши свій будинок під заставу та забезпечивши позики на меблі, вагони, лоти та запаси, він зумів зібрати сто тисяч готівки та внести їх у власний банк на кредит Френка; але це було дуже просто.</p>
<p><i>136. Frank had been counting on getting all of his loans extended three or four days at least [73, p. 213].</i></p>	<p>Френк розраховував на те, що всі його позики будуть продовжені принаймні на три-чотири дні.</p>
<p><i>137. Immediately the storm broke anew, more voluble than before, because, if after one hour of investigation on this Monday morning one insurance company had gone down, what would four or five hours or a day or two bring forth [73, p. 203]?</i></p>	<p>Одразу ж шторм почався знову, сильніший, ніж раніше, тому що, якби після однієї години розслідування цього ранку в понеділок одна страхова компанія занепала, що сталося б за чотири чи п'ять годин або день чи два?</p>
<p><i>138. Under his agreement with Stener, Cowperwood could buy up to one hundred thousand dollars of city loan, above the customary wash sales, or market manipulation, by which they were making money [73, p. 204].</i></p>	<p>За його домовленістю зі Стенером, Каупервуд міг придбати міську позику до ста тисяч доларів, що перевищує звичайні фіктивні угоди або маніпуляції на ринку, на яких вони заробляли гроші.</p>
<p><i>139. It was either "bear" or "bull," and of necessity he was "bull" [73,</i></p>	<p>Це був або «ведмідь», або «бик», але за необхідності він був «биком».</p>

p. 204].	
140. <i>The crisis for him therefore came on the day when Frank was arrested on the embezzlement charge</i> [73, p. 284].	Тому криза для нього настала в день, коли Френка заарештували за звинуваченням в розкраданні коштів.
141. <i>He is not the only banker who has been involved in the city's affairs</i> [73, p. 284].	Він не єдиний банкір, який брав участь у справах міста.
142. <i>We have men and women who have been in our employ for over thirty years, and we never retire any one except for cause, and we don't pick people who are likely to need to be retired for cause</i> [73, p. 290].	У нас є чоловіки та жінки, які працюють у нас понад тридцять років, і ми ніколи не відправляємо їх на пенсію без якоїсь причини, і ми не вибираємо людей, яким, ймовірно, потрібно буде вийти на пенсію з якої-небудь причини.
143. <i>We try to find out only such things as our customers want</i> [73, p. 290].	Ми намагаємось з'ясувати лише те, що хочуть наші клієнти.
144. <i>They might convict him, and then Butler's Judge Payderson would have the privilege of sentencing him—the giving him the maximum sentence</i> [73, p. 373].	Вони можуть визнати його винним, і тоді суддя Батлера Пейдерсон матиме привілей засудити його - давши йому максимальне покарання.
145. <i>Steger came forward and told him that his bail was now ended—had been the moment the jury left the room—and that he was at this moment actually in the care of the sheriff, of whom he knew—Sheriff Adlai Jaspers</i> [73, p. 373].	Стегер вийшов уперед і сказав йому, що його застава закінчена - це був момент, коли присяжні вийшли з кімнати, - і що він зараз перебуває під опікою шерифа, про якого він знав - шерифа Адлая Джасперса.

<p>146. <i>Unless he were acquitted by the jury, Steger added, he would have to remain in the sheriff 's care until an application for a certificate of reasonable doubt could be made and acted upon [73, p. 373].</i></p>	<p>Якщо він не буде виправданий присяжними, додав Стегер, йому доведеться залишатися під опікою шерифа, поки не буде подано заяву про отримання довідки про обґрунтовані сумніви та не буде розглянуто.</p>
<p>147. <i>You will have to go with this bailiff now, though [73, p. 373].</i></p>	<p>Однак вам доведеться зараз піти з цим судовим приставом.</p>
<p>148. <i>I can reverse this verdict on a dozen grounds if they happen to decide against you [73, p. 373].</i></p>	<p>Я можу скасувати цей вирок на багатьох підставах, якщо вони визнають вас винним.</p>
<p>149. <i>They entered a small room called the pen at the back of the court, where all those on trial whose liberty had been forfeited by the jury's leaving the room had to wait pending its return [73, p. 373].</i></p>	<p>Вони увійшли до маленької кімнати в задній частині суду, де всі особи, яких судили, хто був позбавлен волі і мали чекати до повернення присяжних.</p>
<p>150. <i>It is amazingly interesting to see how a jury will waver and speculate in a case like this—how curious and uncertain is the process by which it makes up its so-called mind [73, p. 375].</i></p>	<p>Надзвичайно цікаво спостерігати, як присяжні будуть сумніватися і обговорювати цю справу - наскільки цікавим і непевним є процес, який формує так звану думку.</p>
<p>151. <i>The matter of time, as all lawyers know, plays a part in this [73, p. 375].</i></p>	<p>Юристам добре відомо, що час, відіграє у цьому певну роль.</p>
<p>152. <i>Jurors have been known to fight [73, p. 376].</i></p>	<p>Було відомо, що присяжні сильно сперечаються.</p>
<p>153. <i>Recalcitrant jurors have been</i></p>	<p>Непокірні присяжні піддавалися</p>

<i>hounded commercially in their local spheres for their unreasoned oppositions or conclusions [73, p. 376].</i>	комерційному переслідуванню за необґрунтовані заперечення або висновки.
<i>154. After reaching the conclusion that Cowperwood unquestionably deserved some punishment, there was wrangling as to whether the verdict should be guilty on all four counts, as charged in the indictment [73, p. 376].</i>	Прийшовши до висновку, що Каупервуд безперечно заслуговує певного покарання, відбулися суперечки щодо того, чи визнавати його винним винним за всіма чотирма пунктами, як це зазначалося в обвинувальному висновку.
<i>155. The judge could see as well as they could all the extenuating circumstances—perhaps better [73, p. 376].</i>	Суддя міг бачити всі пом'якшуючі обставини так само добре, як і вони – можливо, навіть краще.
<i>156. We find the defendant guilty as charged in the indictment [73, p. 377].</i>	Ми вважаємо обвинуваченого винним, як це зазначається в обвинувальному акті .
<i>157. Steger would take an appeal [73, p. 377].</i>	Стегер подасть апеляцію .
<i>158. It would reverse their verdict, and he knew it [73, p. 377].</i>	Він знав, що це скасує їх вердикт.
<i>159. The wing to the right, as one stood looking in from the street, was the section known as the county jail proper, and was devoted to the care of prisoners serving short-term sentences on some judicial order [73, p. 379].</i>	Праве крило, якщо дивитися з вулиці, було відділенням, відомим як власне окружна в'язниця, і призначалося для догляду за ув'язненими, які відбувають короткострокові терміни за певним судовим наказом.
<i>160. The wing to the left was devoted</i>	Ліве крило було призначалося

<i>exclusively to the care and control of untried prisoners [73, p. 379].</i>	виключно для догляду за підслідними ув'язненими і їх контролю.
<i>161. I don't suppose the bail will be more than thirty thousand dollars at the outside [73, p. 382].</i>	Гадаю, зовнішня застава не перевищуватиме тридцять тисяч доларів.
<i>162. The morning after the trial, on waking, he stirred curiously, and then it suddenly came to him that he was no longer in the free and comfortable atmosphere of his own bedroom, but in a jail-cell, or rather its very comfortable substitute, a sheriff's rented bedroom [73, p. 383].</i>	Вранці після суду , прокинувшись, він з цікавістю заворушився, і тут йому раптом спало на думку, що він перебуває вже не у вільній і комфортній атмосфері власної спальні, а в камері в'язниці , точніше, її дуже зручному заміснику, орендованій спальні шерифа .
<i>163. Boys and men were fairly tearing in from all sections with orders from panic-struck brokers to sell, sell, sell, and later with orders to buy; the various trading-posts were reeling, swirling masses of brokers and their agents [73, p. 508].</i>	Хлопчики і чоловіки добряче вривалися з усіх секцій з наказами від охоплених панікою брокерів продавати, продавати, продавати , а пізніше з наказами на покупку ; різні торгові пости розгойдувалися, кружляли маси брокерів і їх агентів .
<i>164. But in ten days, after allowing the petitions to gather considerable dust in one of his pigeonholes and doing absolutely nothing toward investigating anything, he issued two separate pardons in writing [73, p. 495].</i>	Але через десять днів, дозволивши петиціям зібратися в одному з його ящиків і нічого не зробивши для розслідування чого-небудь, він видав два окремих помилювання в письмовій формі.
<i>165. How would it be when he was known only as the man who had looted</i>	Як би це було, якби його знали тільки як людину, яка пограбувала

<p><i>the treasury of five hundred thousand dollars and been sent to the penitentiary for five years? [73, p. 494].</i></p>	<p>скарбницю в п'ятсот тисяч доларів і була відправлена до в'язниці на п'ять років?</p>
<p><i>166. Through Steger and Wingate, a large petition signed by all important financiers and brokers had been sent to the Governor pointing out that Cowperwood's trial and conviction had been most unfair, and asking that he be pardoned [73, p. 494].</i></p>	<p>Через Штегера та Вінгейта губернатору було надіслано велику петицію, підписану всіма важливими фінансистами та брокерами, в якій вказувалося, що судовий розгляд і засудження Каупервуда були найбільш несправедливими, і прохання про помилування.</p>
<p><i>167. The warden and some allied politicians made a good thing out of this prison industry [73, p. 468].</i></p>	<p>Начальник в'язниці і деякі пов'язані з ним політики отримали користь з цієї тюремної індустрії.</p>
<p><i>168. It was good, therefore, to see all the prisoners working, and it did them good [73, p. 468].</i></p>	<p>Тому було добре бачити, як всі ув'язнені працюють, і це пішло їм на користь.</p>
<p><i>169. He had built up an extra income for himself inside the prison by selling the prisoners extra allowances of things which he secretly brought into the prison [73, p. 469].</i></p>	<p>Він створив собі додатковий заробіток у в'язниці, продаючи в'язням додаткові речі, які він таємно привіз до в'язниці.</p>
<p><i>170. If a prisoner had the money and was willing to see that Bonhag secured something for his trouble, almost anything would be forthcoming [73, p. 469].</i></p>	<p>Якби у ув'язненого були гроші і він був готовий побачити, що Бонгаг щось залагодив для своїх неприємностей, майже все було б готове.</p>
<p><i>171. Better yet, as Bonhag now heard,</i></p>	<p>А ще краще, як тепер чув Бонгаг, у</p>

<p><i>Cowperwood still had money [73, p. 469].</i></p>	<p>Каупервуда ще були гроші.</p>
<p><i>172. Some prisoner, who was permitted to read the paper, told him so [73, p. 469].</i></p>	<p>Якийсь в'язень, якому було дозволено читати газету, сказав йому це.</p>
<p><i>173. He realized that he owed her more, but he was sailing rather close to the wind financially, these days [73, p. 478].</i></p>	<p>Він зрозумів, що повинен їй більше, але в наші дні він був досить нестабільний у фінансовому відношенні.</p>
<p><i>174. The final collapse of his old interests had come in March, when he had been legally declared a bankrupt, and all his properties forfeited to satisfy the claims against him [73, p. 478].</i></p>	<p>Остаточний крах його старих акцій відбувся в березні, коли він був законно визнаний банкрутом, і все його майно було конфісковане для задоволення вимог до нього.</p>
<p><i>175. This left larger portions of real money for the others [73, p. 478].</i></p>	<p>Іншим залишалася велика частина реальних грошей.</p>
<p><i>176. When Cowperwood reached the jail, Jaspers was there, glad to see him but principally relieved to feel that nothing had happened to mar his own reputation as a sheriff [73, p. 429].</i></p>	<p>Коли Каупервуд дістався до в'язниці, Джасперс був там, радий бачити його, але головним чином відчув полегшення, що нічого не сталося, що могло б погіршити його власну репутацію шерифа.</p>
<p><i>177. Because of the urgency of court matters generally, it was decided to depart for the courtroom at nine o'clock [73, p. 429].</i></p>	<p>Через невідкладність судових справ загалом було вирішено вийти до зали суду о дев'ятій годині.</p>
<p><i>178. Eddie Zanders was once more delegated to see that Cowperwood was</i></p>	<p>Едді Зандерса ще раз делегували, щоб переконатись, що Каупервуда</p>

<p><i>brought safely before Judge Payderson and afterward taken to the penitentiary [73, p. 429].</i></p>	<p>благополучно доставили до судді Пейдерсона, а потім доставили до пенітенціарної установи.</p>
<p><i>179. All of the papers in the case were put in his care to be delivered to the warden [73, p. 429].</i></p>	<p>Усі папери у справі були передані під його опіку, щоб їх передали начальнику.</p>
<p><i>180. When they reached the court the same little pen in which Cowperwood had awaited the verdict of his jury several months before was waiting to receive him [73, p. 430].</i></p>	<p>Коли вони дійшли до суду, на нього чекала та сама маленька вартівня, в якій Каупервуд чекав вердикту присяжних кілька місяців тому.</p>
<p><i>181. Eddie Zanders remained with his charge [73, p. 430].</i></p>	<p>Едді Зандерс залишився з підсудним.</p>
<p><i>182. After some three-quarters of an hour of dreary waiting the door leading into the courtroom proper opened and a bailiff stepped in [73, p. 430].</i></p>	<p>Через якихось три чверті години довгого очікування двері, що ведуть до зали суду, відчинились, і в неї вступив судовий пристав.</p>
<p><i>183. Afterward he had changed his mind and admitted his guilt, so he now had to come before Judge Payderson for sentence or dismissal [73, p. 430].</i></p>	<p>Згодом він передумав і визнав свою провину, тож тепер йому довелося постати перед суддею Пейдерсоном для винесення вироку або виправдання.</p>
<p><i>184. The lower court before which he had originally been brought had lost jurisdiction by binding him over to to higher court for trial [73, p. 431].</i></p>	<p>Суд нижчої інстанції, який спочатку розглядав справу, втратив юрисдикцію і передав справу на розгляд до суду вищої інстанції.</p>
<p><i>185. You are in the presence of the law now [73, p. 432].</i></p>	<p>Ви у присутності суду.</p>
<p><i>186. A criminal offense—one that I</i></p>	<p>Кримінальне правопорушення за</p>

<i>could punish you very severely for [73, p. 432].</i>	яке я міг би вас дуже суворо покарати.
<i>187. I am not going to send you to the penitentiary right now [73, p. 433].</i>	Я не збираюсь прямо зараз відправляти вас до в'язниці.
<i>188. I am going to sentence you to one year in the penitentiary—one year [73, p. 433].</i>	Я збираюсь засудити вас до одного року позбавлення волі – лише один рік.
<i>189. In all his life before he had never witnessed a sentencing scene of any kind [73, p. 433].</i>	За все своє життя він ніколи не був свідком сцени винесення вироку.
<i>190. He had never been in police or criminal courts of any kind—rarely in any of the civil ones [73, p. 433].</i>	Він ніколи не був у поліції чи кримінальних судах будь-якого типу – лише декілька разів бував у цивільних.
<i>191. She was greatly angered at seeing him brought in with a line of ordinary criminals and made to wait in this, to her, shameful public manner, but she could not help admiring all the more the dignity and superiority of his presence even here [73, p. 434].</i>	Вона сильно розлютилася, побачивши, як його привели з низкою звичайних злочинців і змусили зачекати в цьому ганебному публічному образі, але вона не могла не захоплюватися гідністю і перевагою його присутності навіть тут.
<i>192. The two burglars were quickly disposed of by the judge, with a sentence of one year each, and they were led away, uncertain, and apparently not knowing what to think of their crime or their future [73, p. 434].</i>	Двом грабіжникам суддя швидко виніс вирок із засудженням на один рік, і їх повели геть, невпевнених і, мабуть, не знаючих, що думати про свій злочин чи майбутнє.
<i>193. One can imagine what the result</i>	<i>Можна собі уявити, який був</i>

<p>was—the most important financier and the most distinguished railway enterprise collapsing at one and the same time [73, p. 504].</p>	<p>результат - найголовніший фінансист і найвизначніше залізничне підприємство руйнувалось одночасно.</p>
<p>194. <i>The National Trust Company</i> of New York had eight hundred thousand dollars of government securities in its vaults, but not a dollar could be borrowed upon them; and it suspended [73, p. 504].</p>	<p>Національна трастова компанія Нью-Йорка мала у своїх сховищах вісімсот тисяч доларів державних цінних паперів, але в них не можна було взяти у позику жодного долара.</p>
<p>195. In Philadelphia, when the news reached the stock exchange, it came first in the form of a brief despatch addressed to the stock board from the New York Stock Exchange—"Rumor on street of failure of Jay Cooke & Co. Answer." [73, p. 504]</p>	<p>У Філадельфії, коли новина дійшла до фондової біржі, вона надійшла спочатку у вигляді короткої депеші, адресованої від Нью-Йоркської фондової біржі на адресу фондової ради - "Чутки про провал Джей Кука і Ко. Відповідь".</p>
<p>196. The world of brokers paid scarcely any attention to it. [73, p. 504].</p>	<p>Світ брокерів майже не звертав на це уваги.</p>
<p>197. In company with every other broker, he hurried into Third Street and up to Number 114, where the famous old banking house was located, in order to be sure [73, p. 505].</p>	<p>У компанії брокерів він поспішив на Третю вулицю і піднявся на номер 114, де знаходився знаменитий старий банківський дім, щоб впевнитися.</p>
<p>198. There would be a terrific slump in prices of all stocks [73, p. 505].</p>	<p>Буде надзвичайний спад цін на всі акції.</p>
<p>199. It was next door to the Girard National Bank, where Cowperwood's friend Davison still flourished, and</p>	<p>Це було поруч із Національним банком Жирарда, де друг Каупервуда Девісон все ще процвітав</p>

<i>where the principal financial business of the street converged [73, p. 506].</i>	<i>і де знаходився головний фінансовий бізнес.</i>
<i>200. As Cowperwood ran he met his brother Edward, who was coming to the stock exchange with some word for him from Wingate [73, p. 506].</i>	<i>Коли Каупервуд біг, він зустрів свого брата Едварда, який йшов до нього на біржу з якимось повідомленням від Вінгейта.</i>

ALFRED NOBEL UNIVERSITY
ENGLISH PHILOLOGY AND TRANSLATION DEPARTMENT

Iryna Herchenova

THE PECULIARITIES OF THE TRANSLATION OF ECONOMIC AND
LEGAL TERMS IN ARTISTIC DISCOURSE INTO UKRAINIAN (BASED ON
THEODORE DREISER'S NOVEL "THE FINANCIER")

ABSTRACT OF MASTER'S THESIS

Scientific supervisor Stepanova H.A. Doctor of Philology, Professor

Dnipro
2021

The issue of studying aspects of artistic discourse has interested many domestic and foreign scholars. At the end of the XX - beginning of the XXI century a significant amount of scientific research was conducted on artistic discourse. In particular, S.B. Ayupova, I.A. Bekhta, I.M. Kolegaeva, V.G. Nikonova, N.S. Olizko turned to the study of this issue in their scientific works. Artistic discourse is designed for a special type of recipients and has a special purpose, so it often becomes debatable.

It is interesting to use terminology in artistic texts. Terms are inherent in scientific, economic, legal and other types of discourse, and therefore in artistic discourse they acquire new properties and perform different functions. Due to this, the problems of using terms in artistic discourse are of considerable interest among scholars. In particular, K.L. Richter, V. Karpova, T. Katysh, T. Molodid, O. Ponomarev and others.

Domestic and foreign linguists have made a significant contribution to the study of terminology, formulated the concept of the term by considering its various aspects, classified terms on various grounds. Among the domestic works in the field of terminology can be distinguished in particular the work of such scientists as V.V. Vynogradov, H. Vinokur, O.V. Superanskaya, D.S. Lotte, O.M. Tolikina, V.M. Leichik, I.S. Kvitko, Yu.D. Apresyan, C.B. Grinyov and others.

The translation of terms in artistic discourse is also of great interest among philologists, as it is a rather complex issue. Problems of translation of terms artistic works are dealt with by T.K. Molodid, V.L. Karpova, E.V. Panaeva, T.V. Katysh and others.

The relevance of this study is due to the fact that there are isolated works that have examined the features and problems of translation of economic and legal terms in artistic discourse into Ukrainian, but a systematic study does not exist.

The object of research is artistic discourse (based on T. Dreiser's novel *The Financier*).

The subject of the research is the peculiarities of the translation of English legal and economic terms in the artistic discourse into Ukrainian.

The aim is to study the ways of translating English economic and legal terms discourse in artistic discourse into Ukrainian.

To achieve this goal, the following tasks were set:

- to investigate the state of study of the category of the term, to analyse the concept of “term” in linguistics;
- to determine the features of English and Ukrainian economic and legal discourses;
- to determine the features of English and Ukrainian economic and legal terms;
- to analyse the features of artistic discourse;
- to analyse the peculiarities of the translation of English economic and legal terms in the artistic discourse into Ukrainian;
- to determine the most adequate ways of translating English economic and legal terms in artistic discourse into Ukrainian.

To achieve this goal and solve the tasks we used descriptive method (to describe the characteristics of the term and artistic discourse), the method of component (to determine the components of the term), transformational method (to identify transformations during translation), distributive method (for distribution by translation) analysis, as well as descriptive, method of linguistic analysis and statistical method.

The scientific novelty of the work is that for the first time a systematic study of the ways of translation of economic and legal terms in artistic discourse into Ukrainian is conducted.

The theoretical significance of this paper is that the results of the study can be used in teaching the theory and practice of translation, terminology of the main foreign language (English), comparative lexicology and stylistics of English and Ukrainian languages. Also, the results of the study can be used when writing term papers, and dissertations, and scientific articles.

The material of the study was Theodore Dreiser's novel *The Financier*. The following methods were used in the study: the method of linguistic selection, comparison and systematization of terms, as well as the method of logical analysis,

comparative method for comparing the terms of the original and translation, the method of mathematical statistics to ensure the validity of this work.

Approbation of work. The results of the study were presented at the VII International Scientific and Practical Conference of Students and Young Scientists "Youth of Ukraine in the context of intercultural communication."

Structure and scope of work. The master's thesis consists of an introduction, the main part, which is divided into three sections, general conclusions, a list of sources used and an appendix. The total volume of the thesis - 110 pages, the main text of the thesis - 90 pages. The list of used sources includes 76 items. The list of sources of illustrative material includes 1 name.

With scientific and technological progress, social change, the rapid development of the world economy and globalization, new concepts are emerging that need to be nominated. The development of any field of knowledge and social sphere leads to the emergence of new terms and whole terminological systems. They are linguists who systematize this phenomenon. Studying and systematizing terms, scientists use different methods, namely: lexicology, lexicography, word formation, semasiology, onomasiology, sociolinguistics, psycholinguistics, cognitive linguistics, translation theory, linguistic text theory, applied linguistics.

Terminology, including economic and legal, is a complex phenomenon that is of considerable interest among domestic and foreign linguists. Among the domestic works in the field of terminology we can distinguish the work of such scientists as V.V. Vynohradov, H. Vinokur, O.V. Superanskaya, D.S. Lotte, O.M. Tolikina, V.M. Leichik, I.S. Kvitko, Yu.D. Apresyan, C.B. Grinyov and others. Scientists have studied terms using different approaches and methods. In the first section we considered the concept of "term", its functions, classifications. The terms are characterised by diverse functions, properties, features, and therefore scholars currently have no consensus on the definition of the concept of term. Only V.P. Danylenko gives 19 examples of defining this concept. Having studied the existing definitions of the term "term", we can give the following definition: a term is a lexical unit used to name an object, or phenomenon, or process in a particular

field of knowledge. It performs a nominal function, does not seek synonymy, usually unambiguous.

In modern terminology there are a number of other important requirements that the term must meet, namely: unambiguity, accuracy, compliance with the norms of literary language, brevity, lack of emotionality and expressiveness, motivation, system, lack of synonymy. However, in practice there are terms that do not meet these requirements or do not meet all of them, but successfully perform the functions that the term must perform, so the question of the binding nature of these requirements remains open. For example, in the study of certain terminological systems, where polysemy is quite common, the requirement for unambiguity of the term is refuted. There is an opinion that the unambiguity of the term is not a special requirement, but only a trend.

To classify the terms, we can consider the following features - content, language form, functions, language and non-linguistic features. For the correct classification of terms it is necessary to be guided by the following rules: division should be carried out only on one criterion; members of the division must be mutually exclusive; the division must be continuous and exhaustive.

V.I. Karaban provides the following classification of terms in view of their morphological and word-forming structure: **simple, derivative, complex, phrase-terms**. B.N. Golovin distinguishes the following classification of terms-phrases depending on the type of structure: **simple** and **complex**. B.N. Golovin also classifies terms-phrases according to the morphological type of the main word: **substantive phrases** (the main word is a noun, nouns can act as dependent words (with and without a preposition), adjectives, ordinal numbers and adjectives), **adjective phrases** (the main word is an adjective or adverb, dependent - noun or adverb), **verb phrases** (the main word - verb, dependent - noun).

Z.I. Vysotska classifies economic terms by content, namely: “**names of means of payment**”, “**names of financial and credit transactions and financial actions**”, “**names of financial and credit documents and securities**”, “**names of monetary results of financial and credit transactions**”, “**names of individuals**”,

which is divided into the following subgroups: “**names of persons by profession and position**” and “**names of persons involved in financial and credit transactions**”, “**names of a set of values**”, “**names of institutions, associations, institutions that carry out financial and credit operations**”, “**names of economic processes**”, “**names of financial penalties**”.

V.A. Tolstic gives the following classification of legal terms based on the scope of the concept depicted by the term: **terms of generic meaning** (denote a generic concept, i.e. a concept whose scope is broader and fully includes the scope of another concept) and **terms of species meaning** (denote types of concepts, i.e. such a concept, the volume of which is only part of the scope of the generic concept).

M.I. Lyubchenko provides the following classification of legal terms: **commonly used terms** (in form refer to common words common in literary language, but in law they have their own specific legal meaning) and **special legal terms** (words and phrases belonging to legal science and practice, reflect specifics of state and legal phenomena).

We also explored artistic discourse. S.B. Ayupova, I.A. Bekhta, I.M. Kolegaeva, V.G. Nikonova, N.S. Olizko turned to the study of this issue in their scientific works. Artistic discourse is a subtype of the broad concept of “discourse”. It has characteristics that are common to all types of discourse, and it borrows certain features from them. One of the most important distinctive features of artistic discourse is its expressive function, which is achieved through the use of various stylistic devices.

After analysing and comparing official-business and journalistic discourses with artistic discourse, we can conclude that all three types of discourse have common and different features. To the common we can include the informative function, the function of influence. The distinguishing features include the ways to achieve these functions. The choice of a particular method is influenced by the type of text to whom it is directed and by whom it is created.

Achieving the equivalence of the translation of a literary text is a complex process, so the translator often resorts to lexical and stylistic transformations in which the content of the text in translation remains unchanged, but only changes the lexical and grammatical modes of expression. There is a fairly wide range of means for translation of terms, in particular for their translation in artistic discourse. The main ways of translating terms we can include the following: translation by lexical equivalent, analogue, transcoding, tracing, descriptive method. Adequate translation is not possible without additional knowledge of the features of terms, the peculiarities of their functioning in different types of text, approaches and methods of their classification. as well as ways to translate them.

The translator must first consider who the potential reader of the text they are translating is. Also, one of the main components of quality translation is the preservation of expressiveness, stylistic colour and the idea that the author wanted to convey. When translating a literary text with terms, it is also necessary for the translator to recognise the term in the text, to distinguish it from common lexical units. In general, the translation of terms in literary texts is not limited by such strict rules that apply to the translation of special, scientific, economic, legal texts. If a term in an artistic text does not perform a nominal function, but only an expressive one, it has lost its connection with the corresponding terminology system, then the term can be replaced or omitted. But one of the main requirements is not to violate the integrity of the perception of the literary text.

The translation of any term, especially in a literary text, presents certain difficulties, and therefore the translator is forced to solve the extralinguistic problems that arise before him. One of the most significant problems that arises when translating terms in artistic discourse is the preservation of the expressive function of the term, as it is the main one for the term in texts of this type. The translator must be aware of the purpose for which the author introduces a term into the text. And then there is another problem - how to translate this term.

Questions about the use, functioning and translation of terms in the texts of artistic discourse continue to arouse considerable interest among linguists. Many

scientific works of domestic and foreign scientists are devoted to the study of these issues, but at this stage these problems need further systematic study. The problems of translation of economic and legal terms in artistic discourse need the most scientific research, because there are only a few works.

In the second section, we analysed sentences with terms from the text of artistic discourse. It should be noted that the question of classification of terms is quite difficult, because they can be classified according to different principles. Analysing the sentences of artistic discourse, we can say that the most commonly used terms in artistic discourse are simple nouns (55.5%), there are also frequent noun phrases (27.8%), less common simple verb terms (11.1%), and there are almost no verb terms-phrases (5.6%).

After analysing in the third section the means of translating English economic and legal terms in the text of artistic discourse, we came to the following conclusions. Two main methods are most often used to translate terms in artistic discourse, namely the equivalent (28.5%) and the analogue (28.5%). Transcoding (16.3%) and combined translation (10.5%) are also used quite often. Descriptive translation (8.1%) and calque (6.1%) are used less frequently. There is almost no such method of translation as contextual replacement (2%).